

SPARKASSE BANK DD BOSNA I HERCEGOVINA
objava podataka i informacija
na dan 31.12.2020. godine

Sarajevo, juni 2021. godine

SPARKASSE
Bank

Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina
Centrala: Zmaja od Bosne 7, 71 000
Sarajevo,

Tel.: 033 280 300, Fax: 033 280 230,
Email: info@sparkasse.ba
www.sparkasse.ba

ID broj: 4200128200006, Poreski
broj: 1076741, Transakcijski račun:
19900000000000023, SWIFT: ABSBBA 22

SADRŽAJ

UVOD	2
1. OPŠTE INFORMACIJE O BANCI	3
2. VLASNIČKA STRUKTURA I ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE.....	7
3. POLITIKA NAKNADA	18
4. OBUHVAT PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA	25
5. STRATEGIJA, CILJEVI I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE	26
6. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA	65
7. LIKVIDNOSNI ZAHTJEVI.....	81
8. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE	87
9. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI.....	88
10. ICAAP i ILAAP.....	92
11. NEOPTEREĆENA (NEZALOŽENA) I OPTEREĆENA (ZALOŽENA) IMOVINA.....	97
12. NEKVALITETNA I RESTRUKTUIRANA IZLOŽENOST I STEČENI KOLATERAL.....	97
SKRAĆENICE.....	98
PREGLED POSLOVNICA.....	99

UVOD

Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina, javno objavljuje podatke i informacije za period 01.01.2020. – 31.12.2020. godine, a u skladu sa:

- Zakonom o bankama Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 27/17)
- Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH“, broj 39/21)
- Uputstvom za objavljivanje podataka i informacija banke (Broj: 01-2376/21 od 03.06.2021.)
- Procedurom za objavu podataka i informacija banke

Banka nije dužna da objavljuje podatke i informacije koji nisu materijalno značajni, podatke i informacije čije bi javno objavljivanje moglo negativno da utječe na konkurentski položaj banke na tržištu i podatke koji bi mogli negativno utjecati na sigurnost zaposlenika i članova nadzornog odbora i uprave banke, osim informacija vezanih za sistem internog upravljanja u banci, odnosno izbor i procjenu članova nadzornog odbora i uprave banke, regulatorni kapital i politiku naknada.

Objavljeni podaci predstavljaju podatke i informacije koji su materijalno značajni, te isti nisu zaštićeni i povjerljivi.

Kvantitativni podaci u dokumentu prikazani su na propisanim obrascima.

Podaci su dati u hiljadama KM, ukoliko to nije drugačije navedeno.

U nastavku podaci i informacije na finansijski datum 31.12.2020. godine koji su javno dostupni i objavljeni na službenoj internet stranici Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina: www.sparkasse.ba

**U ime Uprave
Sparkasse Bank dd BiH:**

Amir Softić
Predsjednik Uprave

**U ime Nadzornog odbora
Sparkasse Bank dd BiH:**

Gerhard Maier
Predsjednik Nadzornog odbora

1. OPŠTE INFORMACIJE O BANCIMA

1.1. Poslovno ime: Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina,
skraćeno: Sparkasse Bank dd BiH

1.2. Sjedište banke: Zmaja od Bosne 7

Sparkasse Bank dd BiH je pravni sljednik ABS BANKE DD Sarajevo.
Od 10.07.2009. godine, Banka posluje pod nazivom: Sparkasse Bank dd, a od 04.07.2014. godine pod nazivom: Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina, skraćena oznaka firme: Sparkasse Bank dd BiH.

1.3. Zaštitni znak koji se koristi u pravnom prometu i službenim odnosima:

1.4. ID broj i žiro račun Banke:

Poreski identifikacioni broj Banke: 4200128200006

PDV broj Banke: 200128200006

Žiro račun Banke kod Centralne Banke BiH: 1990000000000023

1.5. Banka u skladu sa Zakonom o bankama može obavljati sljedeće djelatnosti, odnosno bankarske poslove:

- Primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja,
- Davanje i uzimanje kredita i zajmova,
- Izdavanje garancija i svih oblika jemstva,
- Usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prijenosa novca, u skladu sa posebnim propisima,
- Kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
- Izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove),
- Finansijski lizing,
- Kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfaiting i drugo),
- Učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun,
- Kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokerskodilerski poslovi),
- Upravljanje portfeljem vrijednosnih papira i drugim vrijednostima,
- Poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanje emisije, u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira,
- Poslovi investicijskog savjetovanja i skrbnički poslovi,
- Usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
- Usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i fizičkih lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
- Usluge iznajmljivanja sefova,
- Posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju,
- Druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

Usluge pod tačkom 17 odnose se isključivo na djelatnost zastupanja u osiguranju, osim u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila.

Navedene djelatnost Banke razvrstavaju se, shodno statističkoj Klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine, u razrede:

- 64.19 Ostalo novčarsko poslovanje,
- 64.91 Finansijski zakup (leasing)
- 64.92 Ostalo kreditno posredovanje
- 64.99 Ostale finansijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i mirovinskih fondova
- 66.12 Djelatnosti posredovanja u poslovanju vrijednosnim papirima i robnim ugovorima
- 66.19 Ostale pomoćne djelatnosti kod finansijskih usluga, osim osiguranja i mirovinskih fondova
- 66.30 Djelatnosti upravljanja fondovima
- 66.22 Djelatnosti agenta i posrednika osiguranja

Banka može obavljati poslove tehničke podrške iz okvira svoje infrastrukture za svoje supsidijare, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za bankarstvo Federacije BiH.

Naprijed navedene aktivnosti Banka obavlja unutar Bosne i Hercegovine, kao i u međunarodnim transakcijama, u skladu sa zakonskim odredbama i dozvolom za rad.

1.6. Organizacioni dijelovi i struktura:

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova Sparkasse bank dd BiH utvrđuju se organizacioni dijelovi Banke, njihova djelatnost i unutarnja organizacija i sistematizacija na način koji osigurava efikasno obavljanje bankarskih poslova iz registrovane djelatnosti.

Polaznu osnovu za organizaciju Banke čine djelatnosti Banke utvrđene Statutom Banke, odobrenjem Agencije za bankarstvo FBiH i rješenjem nadležnog suda.

Unutarnja organizacija i sistematizacija poslova Banke zasnovana je na osnovama kojim se obezbjeđuje jedinstveno, potpuno, efikasno i racionalno obavljanje poslova iz njenog djelokruga, adekvatnog upravljanja rizicima, razdvojenost poslovnih funkcija upravljanja rizicima, podrške i preuzimanja rizika, neovisnost kontrolnih funkcija, sprečavanje sukoba interesa, uspostavljanje adekvatnog sistema internih kontrola a održava realne potrebe u poslovanju Banke.

Banka svoje poslovanje obavlja u sjedištu Banke. Banka može osnivati poslovne centre, filijale, poslovnice, šaltere i predstavništva u inostranstvu kao dijelove Banke, uz pismeno odobrenje Agencije za bankarstvo Federacije BiH.

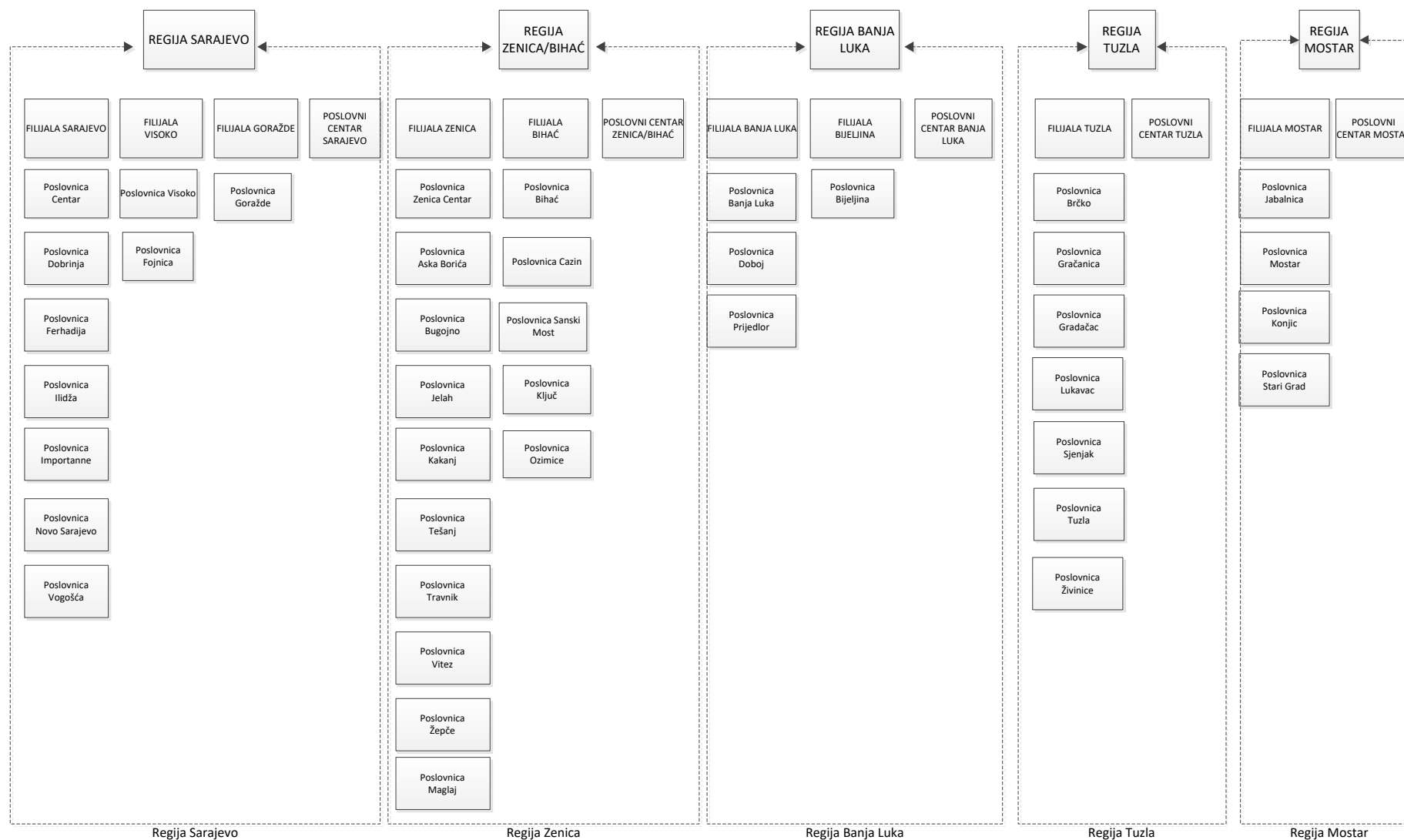
Upravljačku i organizacionu strukturu Banke čine:

Organi Banke	Osnovne organizacijske jedinice	U okviru Sektora za poslovanje sa stanovništvom	U okviru Sektora za poslovanje sa privredom
• Skupština dioničara • Nadzorni odbor • Uprava	• Sektori • Direkcije • Segmenti • Odjeli • Timovi	• Filijale • Poslovnice • Šalteri	• Poslovni centri

Banka nema uspostavljene šaltere i predstavništva u inostranstvu.
Poslovnu mrežu Banke na dan 31.12.2020. godine čini 9 filijala i 38 poslovnica.

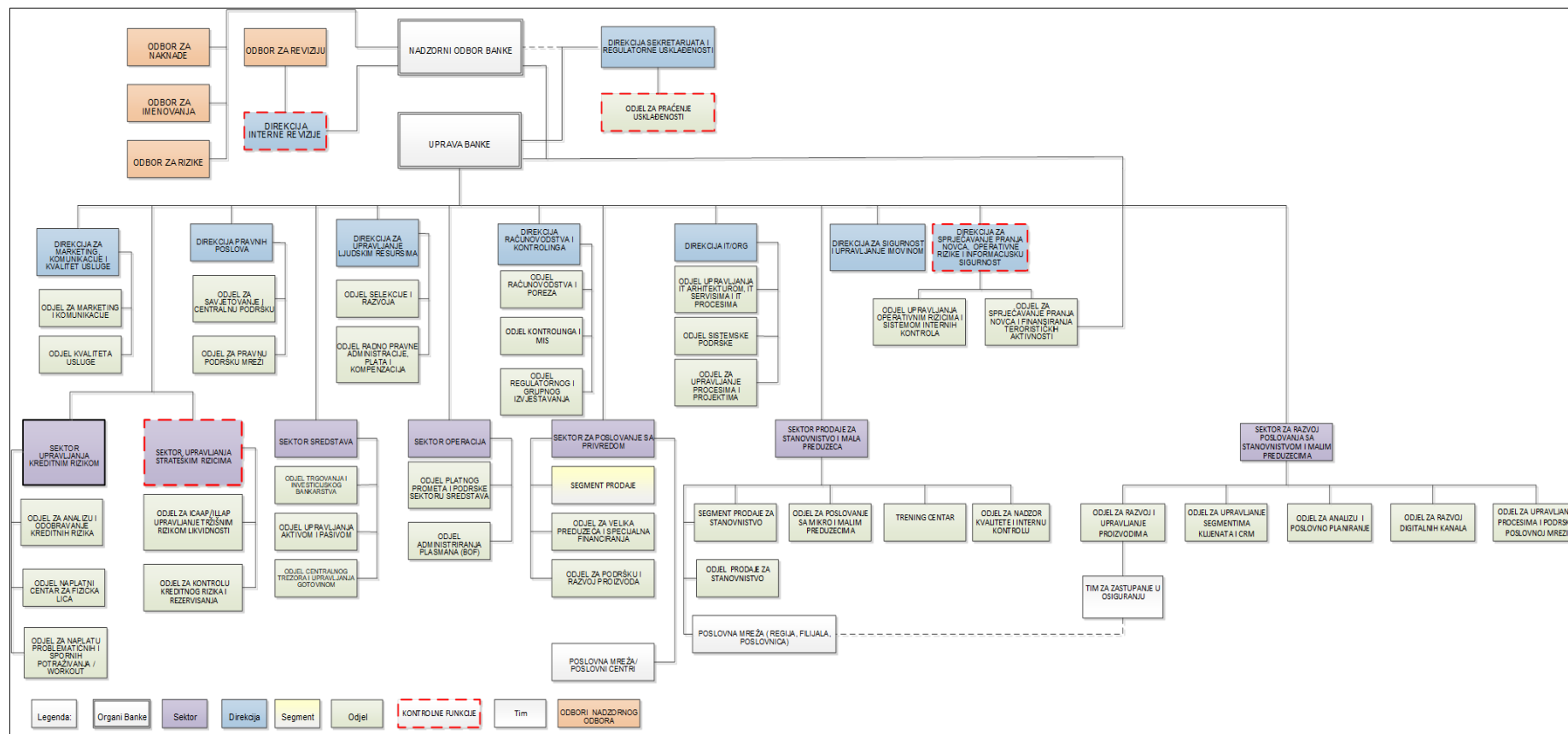
Objava podataka i informacija sa stanjem na finansijski datum 31. decembra 2020. godine
(u hiljadama KM)

Poslovna mreža Banke na dan 31.12.2020. godine prikazana je na organigramu ispod, a spisak poslovnica dat je na kraju ovog dokumenta.

Objava podataka i informacija sa stanjem na finansijski datum 31. decembra 2020. godine
(u hiljadama KM)

Organizaciona struktura Banke na dan 31.12.2020. godine.

2. VLASNIČKA STRUKTURA I ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

2.1. Spisak dioničara Banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu banke ili glasačkim pravima u Banci

Vlasnička struktura			
Red.br.	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redoslijed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Steiermärkische Bank und Sparkassen AG	864.733	0

Dioničari banke čine **Skupštinu Banke**. U banci sa jednim dioničarom ovlaštenja skupštine vrši dioničar.

2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave banke

Sparkasse Bank dd BiH je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova uspostavila jasnu organizacijsku strukturu s jasno definisanim, preglednim i dosljednim linijama nadležnosti i odgovornosti unutar Banke, kojima se izbjegava sukob interesa.

Sastav, dužnosti i odgovornosti članova Uprave i Nadzornog odbora Banke utvrđeni su Statutom Banke, Poslovnikom o radu Nadzornog odbora i Poslovnikom o radu Uprave.

Članove Nadzornog odbora imenuje i razrješava Skupština Banke, uz mogućnost ponovnog izbora, na period od 4 (četiri) godine. Članovi Nadzornog odbora ispunjavaju uslove i kriterijume propisane za članstvo u Nadzornom odboru.

Članovi Nadzornog odbora Banke		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Gerhard Maier - Predsjednik -	- Diplomski i master studij na Fakultetu društvenih i ekonomskih nauka Univerziteta u Grazu. - Kontinuirano se usavršavao kroz razne edukacijske programe, naročito iz oblasti zakona o privrednim društvima, ekonomije, usklađenosti i menadžmenta, u organizaciji Erste i Sparkasse Grupe i eksternih konsultantskih kuća. - Od 1990. godine zaposlen u Steiermärkische Bank und Sparkassen AG u različitim odjelima na poslovima analize kompanija, mlađeg upravitelja računa, strategije i upravljanja korporativnim klijentima, a od 2002 do danas na poziciji u SEE Strategy and Business Development Department, gdje je 2005. imenovan za Šefa Odjela. - S više od 30 godina radnog iskustva na najvišim rukovodećim pozicijama u Grupi stekao izuzetno bogato radno iskustvo u finansijskom sektoru. - Od 2008-2010 obnašao poziciju člana Uprave ABS BANKE dd Sarajevo/ Sparkasse Bank dd BiH. - Od 2012 obnašao poziciju člana Nadzornog odbora Sparkasse Bank dd BiH, a na funkciju Predsjednika Nadzornog odbora Sparkasse Bank dd BiH imenovan 2018. godine.

2.	Renate Ferlitz - član -	- Diplomski i master studij na Fakultetu društvenih i ekonomskih nauka Univerziteta u Grazu. - Kontinuirano se usavršavala kroz razne edukacijske programe, naročito iz oblasti zakona o privrednim društvima, ekonomije, usklađenosti i menadžmenta, u organizaciji Erste i Sparkasse Grupe i raznih eksternih konsultantskih kuća. - Od 1982. godine zaposlena u Steiermärkische Bank und Sparkassen AG u različitim odjelima poput Interne revizije, Odjela za analizu kompanija, Odjela za restruktuiranje i reprogramiranje kredita, Odjela za upravljanje kreditnim rizikom (Odjel za upravljanje operativnim rizikom). Od 2006. godine radi na poziciji Voditeljice Odjela za upravljanje kreditnim rizikom (Odjel za upravljanje operativnim rizikom). - S više od 30 godina radnog iskustva na najvišim rukovodećim pozicijama u Grupi, stekla izuzetno bogato radno iskustvo u finansijskom sektoru, a posebno opsežno znanje u području upravljanja rizicima. - Od 2008. obnaša funkciju člana Nadzornog odbora Sparkasse Bank dd BiH, a u trenutni mandat imenovana od 2018. godine.
3.	Maximilian Clary und Aldringen - član -	- Diplomski studij na Univerzitetu u Passau, Njemačka, te master studij na London Business School i master studij na ESCP-EAP European School of Management. - Bogato dugogodišnje radno iskustvo sa različitim i rukovodećih pozicija u različitim bankama. - Od 2014. godine zaposlen u Erste Group Bank AG kao Viši rukovodilac za strategiju, a od 2015. godine kao Voditelj Odjela za strategiju grupacije. - Na funkciju člana Nadzornog odbora Banke imenovan 2018. godine.
4.	Ismeta Čardaković - nezavisni član -	- Diplomirani ekonomista sa bogatim dugogodišnjim iskustvom u privatnom sektoru na pozicijama finansijskog savjetnika i ovlaštenog revizora. - Široko ekspertno znanje sa preko 20 godina iskustva u radu na međunarodno finansiranim projektima u zemlji i regiji. - Dugogodišnje iskustvo u pružanju usluga treninga i savjetovanja za finansijski menadžment u neprofitnom i privatnom sektoru, te u radu sa lokalnim i međunarodnim organizacijama u smislu njihovog jačanja i izgradnje kapaciteta u finansijskom menadžmentu. - Certificirani računovođa i neovisni ovlašteni revizor. - Na funkciju člana Nadzornog odbora Banke imenovana 2018. godine.
5.	Željko Šain - nezavisni član -	- Doktor ekonomskih nauka i univerzitetski redovni profesor na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. Prvi doktor nauka iz oblasti osiguranja u historiji BiH te prvi predsjednik Upravnog odbora Agencije za osiguranje u BiH. - Ključne kvalifikacije: osiguranje, aktuarstvo, privredna, finansijska i aktuarska matematika, finansijski menadžment i poslovne finansije. - Specifično profesionalno iskustvo vezuje se za rukovodne, nadzorne i timske poslove, aktuarske obračune u životnim osiguranjima, finansijska vještačenja, procjene vrijednosti preduzeća i poslove due diligence. - Dobitnik nagrada i priznanja, autor velikog broja knjiga, publikacija, monografija, naučnih i stručnih radova, te učesnik brojnih međ. i domaćih projekata, skupova i komisija. - Na funkciju člana Nadzornog odbora Banke imenovan 2018. godine.

Nadzorni odbor Banke vrši nadzornu funkciju u Banci, nadzire poslovanje banke i rad uprave, te zastupa banku prema članovima uprave.

Uprava Banke organizuje rad, vodi poslovanje i zastupa Banku. Članovi Uprave Banke imaju odgovarajuće kvalifikacije, stručna znanja, vještine i iskustvo iz oblasti finansija potrebno za vođenje poslovanja Banke, te ispunjavaju potrebne uslove i kriterijume za obavljanje funkcije člana Uprave Banke.

Upravu Banke čine 3 člana: Predsjednik Uprave i 2 člana Uprave. Mandat članova Uprave traje 4 (četiri) godine, uz mogućnost ponovnog izbora.

Članovi Uprave Banke		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Sanel Kusturica - Predsjednik -	• Diplomski studij na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, te dualni program postdiplomskog studija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta u Delawaru (SAD). • Kontinuirano usavršavanje kroz razne edukacijske programe, naročito iz oblasti menadžmenta, HR-a i bankarstva. • S više od 20 godina radnog iskustva na najvišim rukovodećim pozicijama u bankarskom sektoru, stekao izuzetno bogato radno iskustvo. • Od 2009. godine zaposlen kao Generalni direktor/ Predsjednik Uprave Sparkasse Bank dd BiH.
2.	Nedim Alihodžić - član - (do 20.08.2021.)	• Diplomski i postdiplomski studij na Karl-Franzens-Universität Graz. • Kontinuirano usavršavanje kroz razne edukacijske programe, naročito iz oblasti menadžmenta, HR-a i bankarstva. • S više od 20 godina radnog iskustva na najvišim rukovodećim pozicijama u bankarskom sektoru, stekao izuzetno bogato radno iskustvo. • Od 2006. godine zaposlen na različitim funkcijama u Sparkasse Bank dd BiH, a od 2009. godine zaposlen kao izvršni direktor/ član Uprave Sparkasse Bank dd BiH.
3.	Amir Softić - član -	• Diplomski i postdiplomski studij na Ekonomskom fakultetu univerziteta u Sarajevu. Polaznik doktorskog studija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. • Kontinuirano usavršavanje kroz razne edukacijske programe, naročito iz oblasti tema menadžmenta, HR-a i bankarstva. • S više od 20 godina radnog iskustva na najvišim rukovodećim pozicijama u bankarskom sektoru, stekao je izuzetno bogato radno iskustvo, a posebno opsežno znanje u području upravljanja rizicima. • Od 2010. godine zaposlen kao izvršni direktor/ član Uprave Sparkasse Bank dd BiH.

4.	Igor Bilandžija ¹ - član - (od 18.09.2021.)	- Diplomski i postdiplomski studij na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru. - Kontinuirano usavršavanje kroz razne edukacijske programe. - S više od 20 godina radnog iskustva na najvišim rukovodećim pozicijama u bankarskom sektoru, stekao je izuzetno bogato radno iskustvo. - Od 2020. godine zaposlen kao član Uprave Sparkasse Bank dd BiH.
----	---	--

2.3. Broj direktorskih funkcija članova organa Banke

Red.br.	Ime i prezime člana organa Banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Gerhard Maier	0	3	0	3	0
2.	Renate Ferlitz	0	2	0	2	0
3.	Maximilian Clary und Aldringen	0	3	0	3	0
4.	Ismeta Čardaković	1	1	0	1	0
5.	Željko Šain	0	1	0	1	0
6.	Sanel Kusturica	1	1	1	0	0
7.	Nedim Alihodžić	1	1	1	1	0
8.	Amir Softić	1	1	1	1	1
9.	Igor Bilandžija	1	1	1	1	0

¹ Dana 20.08.2020. godine, član Uprave Sparkasse Bank dd BiH, gđin. Nedim Alihodžić je preminuo. Na osnovu navedenog, Banka je od 01.09.2021. godine za vršioca dužnosti člana Uprave Sparkasse Bank dd BiH imenovala Bilandžija Igora, a koji je 18.09.2021. na osnovu dobijene prethodne saglasnosti Agencije za bankarstvo FBiH imenovan za člana Uprave Sparkasse Bank dd BiH.

2.4. Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave banke

Izbor i procjena članova Nadzornog odbora i Uprave Banke vrši se u skladu sa Zakonom o bankama FBiH, Odlukom o procjeni ispunjavanja uslova za članove nadzornog odbora i uprave banke ("Službene novine Federacije BiH", br.90/17), Odlukom o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti ("Službene novine Federacije BiH", br.90/17) i internim politikama Banke:

- Politikom za procjenu članova Nadzornog odbora Sparkasse Bank dd BiH,
- Politikom za procjenu članova Uprave banke i ključnih funkcija.

Skupština Banke donijela je, po prijedlogu Nadzornog odbora, Politiku za procjenu članova Nadzornog odbora Sparkasse Bank dd BiH. Nadzorni odbor Banke donio je, po prijedlogu Uprave Banke Politiku za procjenu članova Uprave banke i ključnih funkcija.

Politikama se definiše pristup Banke u vezi sa procjenom ugleda, sposobnosti, kompetencija, iskustva i vremenske dostupnosti članova Uprave, Nadzornog odbora i nosilaca ključnih funkcija. Politike propisuju nadležnosti i postupak procjene primjerenosti za obavljanje funkcija.

Politikama se detaljno utvrđuje sljedeće:

- uslovi koje moraju ispunjavati kandidati za člana Nadzornog odbora i Uprave Banke, te upravljačka tijela kao cjelina s obzirom na ciljanu strukturu,
- tijela odgovorna za provedbu procjene primjerenosti kandidata,
- postupak procjene primjerenosti, uključujući rokove dostave dokumentacije, rokove i način
- provedbe postupka, način dostavljanja informacija od strane osobe koja se procjenjuje i izvještavanje o rezultatima postupka,
- informacije i dokumentaciju koje kandidat treba dostaviti Banci za provedbu procjene, situacije i okolnosti zbog kojih je potrebno izvršiti vanrednu procjenu primjerenosti članova Nadzornog odbora ili Uprave Banke,
- postupak kontinuirane edukacije članova upravljačkih tijela.

Cilj i svrha politika je:

- uskladiti poslovanje Banke s relevantnim propisima kojima se regulira primjerenost organa upravljanja,
- transparentno i precizno utvrditi uvjete koje kandidat mora ispunjavati prije imenovanja na funkciju,
- osigurati stručna znanja, sposobnost i iskustvo, te dobar ugled članova organa upravljanja, kako bi poslovanje Banke u cijelosti bilo u skladu s relevantnim propisima, te kako bi interesi klijenata Banke bili u potpunosti zaštićeni,
- osigurati izbjegavanje sukoba interesa između privatnih interesa i interesa Banke, uspostaviti i održavati efikasno korporativno upravljanje radi minimiziranja rizika i poboljšanja kvalitete poslovanja Banke, te transparentnosti poslovanja.

U skladu sa gore navedenim aktima, Banka vrši procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke u sljedećim slučajevima:

- prije podnošenja zahjeva za izdavanje prethodne saglasnosti Agencije za bankarstvo FBiH za izbor, odnosno imenovanje novih članova Nadzornog odbora, odnosno Uprave Banke;
- u toku obavljanja funkcije izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora, Uprave Banke i nosioca ključnih funkcija, a najmanje jednom godišnje
- u drugim slučajevima, za koje Banka ocijeni da su relevantni za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora i Uprave Banke.

U skladu sa Zakonom o bankama FBiH, odlukama i odredbama politika, Odbor za imenovanja provodi postupak procjene i predlaže Nadzornom odboru usvajanje rezultata procjene za članove Uprave, odnosno predlaže Skupštini Banke usvajanje rezultata procjene za članove Nadzornog odbora. Nadzorni odbor Banke donosi konačnu odluku o procjeni kandidata/članova Uprave, odnosno Skupština Banke donosi konačnu odluku o procjeni kandidata/članova Nadzornog odbora.

Direkcija sekretarijata je, u svojstvu direkcije za odgovarajuće poslove i u dogovoru sa predsjednikom Odbora za imenovanja, odgovorna za, između ostalog, zakazivanje redovnih procjena podobnosti, održavanje i prenos obrazaca potrebnih za internu procjenu podobnosti, čuvanje i ažuriranje lista mandata, a takođe obavlja zadatke u cilju upravljanja sukobom interesa. Sekretar Banke je zadužen za pripremu potrebne dokumentacije i pružanje asistencije Odboru za imenovanja na način da je odgovoran za postupak procjene članova organa upravljanja.

Procjena se provodi na osnovu samoprocjena i ostale propisane dokumentacije u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo FBiH i gore navedenih politika.

Izbor i imenovanje članova Nadzornog odbora i Uprave Banke vrši se na osnovu inicijalne procjene kandidata za članove Nadzornog odbora i Uprave Banke, te procjene predloženog sastava organa upravljanja u cjelini.

Prije imenovanja članova organa Banke, Banka podnosi Agenciji za bankarstvo FBiH zahtjev za davanje prethodne saglasnosti predloženim kandidatima, za obavljanje funkcija članova organa upravljanja za koje su predloženi, uz koje dostavlja prijedloge za imenovanje kandidata, rezultate inicijalne procjene i ostalu propisanu dokumentaciju, te odluke Nadzornog odbora, odnosno Skupštine Banke o imenovanju članova organa upravljanja koje stupaju na snagu danom pribavljanja prethodne saglasnosti Agencije za bankarstvo FBiH.

Redovna procjena članova i procjena organa upravljanja Banke u cjelini, vrši se jednom godišnje i rezultati iste dostavljaju se u Agenciju za bankarstvo FBiH u roku od 30 dana od dana izvršene procjene. Procjena obuhvata procjenu ispunjenosti propisanih uslova za članstvo u organima upravljanja Banke i podobnosti kandidata za obavljanje pojedinačnih funkcija članova organa Banke na koje su predloženi, odnosno imenovani, kao i procjenu podobnosti organa upravljanja u cjelini u predloženom, odnosno imenovanom sastavu.

Tokom 2020. godine, Banka je:

- izvršila inicijalnu procjenu kandidata za člana Uprave Banke, te prije imenovanja rezultate procjene dostavila Agenciji za bankarstvo FBiH i dobila prethodnu saglasnost Agencije za bankarstvo FBiH za imenovanje člana Uprave Bilandžija Igora.
- izvršila redovnu (godišnju) procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke, kao i organa Banke u cjelosti, te rezultate procjene dostavila Agenciji za bankarstvo FBiH u propisanom roku.

2.5. Članovi Odbora za reviziju:

Članovi Odbora za reviziju		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Zlatko Jašarević - Predsjednik -	- Diplomski i master studij na Karl-Franzens Univerzitetu Graz. - S više od 10 godina radnog iskustva na rukovodećim pozicijama u finansijskom sektoru, stekao izuzetno bogato radno iskustvo. - Od 2019. godine zaposlen kao Vođa tima "Group Audit SEE" u Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, te od 2019. godine i kao Predsjednik Revizijskog savjetodavnog odbora u Sparkasse Bank Makedonija a.d. - Od 2019. godine imenovan za Predsjednika Odbora za reviziju Sparkasse Bank dd BiH.
2.	Sandra Petricizek – Mahr - član -	- Diplomski studij na Karl-Franzens Univerzitetu Graz. - S više od 20 godina radnog iskustva na različitim rukovodećim pozicijama u finansijskom sektoru, stekla izuzetno bogato radno iskustvo. - Od 2000. godine zaposlenica Steiermärkische Bank und Sparkassen AG na različitim pozicijama unutar Grupne revizije. Od 2019. godine Menadžer projekta integracije Ohridske Banke i i Sparkasse Bank ad Sjeverna Makedonija. - Od 2019. godine imenovana za članicu Odbora za reviziju Sparkasse Bank dd BiH.
3.	Aida Sivo – Rahimić - član -	- Diplomski i master studij na Karl-Franzens Univerzitetu Graz. - S više od 10 godina radnog iskustva na različitim radnim pozicijama u finansijskom sektoru, stekla izuzetno bogato radno iskustvo. - Od 2008. do 2019. godine zaposlenica Steiermärkische Bank und Sparkassen AG na poziciji Risk menadžer za SEE, a od 2019. godine Voditelj tima za strateško upravljanje kreditnim rizikom. Od 2019. član Nadzornog odbora Banke Sparkasse d.d. Slovenija i zamjenik predsjednika u Odboru za reviziju Banke Sparkasse d.d. Slovenija. - Od 2019. godine imenovana za članicu Odbora za reviziju Sparkasse Bank dd BiH.
4.	Andrea Rainer - član -	- Diplomski studij na FH Joanneum Graz i master studij na Univerzitetu Klagenfurt. - S više od 20 godina radnog iskustva na različitim radnim pozicijama u pravnom i finansijskom sektoru, stekla izuzetno bogato radno iskustvo. - Od 2011. godine zaposlenica Steiermärkische Bank und Sparkassen AG u Odjelu računovodstva, a od 2016. godine Voditelj tima za IFRS, konsolidaciju, izvještavanje pri Odjelu računovodstva. - Od 2019. godine imenovana za članicu Odbora za reviziju Sparkasse Bank dd BiH.
5.	Damir Sokolović - član -	- Diplomski studij na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. - Kontinuirano se usavršavao kroz razne edukacijske programe. - Certificirani (javni) računovođa, Certificirani revizor i certificirani broker/dealer. - S više od 20 godina radnog iskustva na najvišim rukovodećim pozicijama u finansijskom sektoru, stekao izuzetno bogato radno iskustvo. - Od 2019. godine imenovan za člana Odbora za reviziju Sparkasse Bank dd BiH.

Članove Odbora za reviziju imenuje Nadzorni odbor Banke, na period od četiri godine, uz mogućnost imenovanja na dva uzastopna mandata.

Sjednice Odbora za reviziju se održavaju najmanje jednom u tri mjeseca, a po potrebi i češće. U toku 2020. godine, Odbor za reviziju je održao 6 redovnih sjednica i usvojio 12 odluka pismenim putem.

2.6. Članovi ostalih odbora koje je osnovao Nadzorni odbor i učestalost zasjedanja tih odbora:

U skladu sa Zakonom o bankama FBiH, Nadzorni odbor je 2017. godine uspostavio sljedeće odbore Nadzornog odbora:

Članovi ostalih odbora Nadzornog odbora		
Odbor za imenovanja		
Članovi		Učestalost zasjedanja
1.	Gerhard Maier, Predsjednik	• Članovi Odbora za imenovanja imenuju se za period trajanja mandata Nadzornog odbora koji je donio odluku o imenovanju članova Odbora. • Sjednice Odbora za imenovanja se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi. • U toku 2020. godine, Odbor za imenovanja zasjedao je 3 puta.
2.	Renate Ferlitz, član	
3.	Jasenska Pačariz, član	
Odbor za rizike		
Članovi		Učestalost zasjedanja
1.	Renate Ferlitz, Predsjedavajuća	• Članovi Odbora za rizike imenuju se za period trajanja mandata Nadzornog odbora koji je donio odluku o imenovanju članova Odbora. • Sjednice Odbora za rizike se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi. • U toku 2020. godine, Odbor za rizike zasjedao je 3 puta.
2.	Gerhard Maier, član	
3.	Emir Neimarlija, član	
Odbor za naknade		
Članovi		Učestalost zasjedanja
1.	Gerhard Maier, Predsjednik	• Članovi Odbora za naknade imenuju se za period trajanja mandata Nadzornog odbora koji je donio odluku o imenovanju članova Odbora. • Sjednice Odbora za naknade se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi. • U toku 2020. godine, Odbor za naknade zasjedao je 4 puta.
2.	Renate Ferlitz, član	
3.	Lejla Mulalić, član	

2.7. Način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije

U skladu sa članom 83. stav 4. Zakona o bankama FBiH i Odlukom FBA o kontrolnim funkcijama Nadzorni odbor je, na prijedlog Uprave, te u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji usvojio akt o uspostavljanju kontrolnih funkcija u Sparkasse bank dd BiH. Funkcija interne revizije organizovana je kao neovisna organizaciona jedinica koja za svoj rad direktno odgovara Odboru za reviziju i Nadzornom odboru. Direkcija interne revizije ima direktnu liniju izvještavanja prema Odboru za reviziju i Nadzornom odboru.

Aktivnostima Direkcije interne revizije upravlja direktor Direkcije, imenovan od strane Nadzornog odbora. Rukovodilac Direkcije interne revizije je Hermina Kadić – Omanović imenovana Odlukom Nadzornog odbora. Direktor i uposlenici Direkcije interne revizije nezavisni su u svom radu, obavljaju isključivo poslove za koje su odgovorni te posjeduju adekvatna stručna znanja, vještine i certificate neophodna za obavljanje poslova interne revizije.

U skladu sa provedbenim propisima u procesu provođenja revizija interni revizori imaju neograničen pristup svim informacijama, podacima i funkcijama.

Glavni zadaci i aktivnosti Direkcije interne revizije su definisani internim aktima koji su usklađeni sa provedbenim propisima i Međunarodnim standardima za stručnu provedbu interne revizije.

Na bazi godišnje procjene rizika svih revizorskih područja interne revizija izrađuje godišnji plan rada u koji uključuje revizorska područja koja se od Banke kao i interne revizije procjenjena sa većim nivoom rizika s ciljem mitigacije prisutnih rizika ali i stvaranja dodatne vrijednosti za Banku. Direkcija interne revizije obavlja i ostale poslove propisane Zakonom o bankama FBiH i drugim relevantnim propisima.

Na dan 31.12.2020. godine Direkcija interne revizije ima ukupno 7 uposlenika.

2.8. Imenovani eksterni revizor za finansijske izvještaje:

Skupština dioničara Sparkasse Bank dd BiH, uz prethodno pribavljeno odobrenje Agencije za bankarstvo FBiH, imenovala je nezavisnog eksternog revizora za 2020. godinu PricewaterhouseCoopers d.o.o. Sarajevo za revizora finansijskih izvještaja.

2.9. Dodatne informacije o svim odborima koji su formirani u Banci i o kontrolnim funkcijama

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)
Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je izvršni organ Uprave Banke, kroz čije se ukupne aktivnosti obezbjeđuje postizanje strateških ciljeva Banke. Nadležnost Odbora za upravljanje aktivom i pasivom je da formuliра, revidira i sprovodi politiku za upravljanje aktivom i pasivom. Članovi Odbora treba da budu pojedinci koji predstavljaju funkcije od kritičnog značaja za ostvarivanje ciljeva ALCO-a. Odbor za aktivu i pasivu ima dvije vrste članova: a) Članovi koji imaju pravo glasa: • Predsjednik Uprave • Članovi Uprave • Direktor Sektora sredstava ili Zamjenik • Direktor Sektora za poslovanje sa privredom ili Zamjenik • Direktor Sektora za razvoj poslovanja sa stanovništvom i malim preduzećima ili Direktor Segmenta prodaje za stanovništvo ili Zamjenik • Direktor Sektora upravljanja strateškim rizicima ili Zamjenik • Direktor Sektora upravljanja kreditnim rizicima ili Zamjenik • Direktor Direkcije računovodstva i kontrolinga ili Zamjenik.

b) Članovi Odbora koji nemaju pravo glasa su: Voditelj Odjela upravljanja aktivom i pasivom i predstavnik Odjela strateškog upravljanja rizicima.

Sastanci ALCO-a se održavaju mjesečno a po potrebi i češće. Internim aktom „Politike i Procedure Odbora za upravljanje aktivom i pasivom“ je definisana nadležnost, cilj, uloga i odgovornost članova Odbora.

Odbor za nadgledanje (Watch Loan Committee)

Odbor za nadgledanje (Watch Loan Committee) uspostavljen je 2011. godine, kao Odbor za monitoring performing klijenata, koji na bazi EWS (ranih upozoravajućih signala), kontroliše i upravlja rizikom jednog klijenta/grupe klijenata, kao i cjelokupnog portfolia. Cilj Odbora je definisanje i realizacija adekvatnih korektivnih mjera, prije nego se povećani rizici iz identifikovanih negativnih kretanja materijaliziraju. Odbor je nadležan za EWS Proces koji evaluira cio kreditni performing portfolio Banke

Odbor za nadgledanje, se sastaje najmanje jednom mjesečno da:

- odobri klasifikaciju i reklasifikaciju WLC klijenata
- odobri aplikacije WL i pripadajuće akcione planove za klijente i
- pregleda učinak implementiranih akcionih planova i gdje je potrebno zahtijeva dodatne akcije
- analizira tekuća procesna pitanja u cilju unapredjenja kreditnog procesa.

Sastav Odbora

- Član Uprave
- Direktor/zamjenici Sektora za poslovanje sa privredom, Sektora za poslovanje sa stanovništvom i Sektora upravljanja kreditnim rizikom
- Voditelji Work-out odjela i ostalih odjela prodaje

Interni akti po kojima postupa WLC su:

- Politika ranih upozoravajućih signala (EWS) i monitoringa Grupe
- Politika ranih upozoravajućih signala (EWS) i monitoringa Sparkasse Bank dd BiH
- Procedura monitoringa ranih upozoravajućih signala (EWS) MICRO segmenta klijenata SPARKASSE BANK D.D. BIH
- Procedura za monitoring i rad Odbora za nadgledanje poslovanja sa stanovništvom
- Radna instrukcija za Model 3 EWS_WLC alat

Odbor za upravljanje operativnim rizicima

Odbor za upravljanje operativnim rizicima je uspostavljen u 2014. godine. Djelovanje je definisano internim aktom Poslovnik o radu Odbora za upravljanje operativnim rizicima, koji se inovira po potrebi, a najmanje jednom godišnje.

Odbor za upravljanje operativnim rizicima sastoji se od stalnih i gostujućih članova.

Stalni članovi Odbora su: Direktor Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost, Samostalni stručni saradnik za operativne rizike, Direktor Direkcije IT/ORG, Direktor Direkcije za sigurnost i upravljanje imovinom, Direktor Direkcije sekretarijata u regulaorne usklađenosti ili Voditelj odjela praćenja regulatorne usklađenosti/Compliance Officer, Direktor Direkcije pravnih poslova i Risk Officer za operativne rizike Steiermärkische Grupe. Direktor Interne Revizije je trajno pozvani član za svrhe savjetovanja, ali nema pravo glasanja.

Odbor može zasjedati u širem sazivu u slučajevima kada predsjedavajući ili bilo koji stalni član Odbora procijeni, da je poslovno područje o kojem se raspravlja u nadležnosti ili djelimično u nadležnosti organizacione jedinice, odnosno rukovodilaca koji nisu stalni članovi Odbora, ali po pozivu Odbora postaju gostujući članovi.

Redovne sjednice Odbora održavaju se po pravilu na kvartalnoj osnovi. Ako se za to ukaže potreba, predsjedavajući Odbora može sazvati i vanrednu sjednicu, na prijedlog drugih članova Odbora ili samoinicijativno.

Odgovornosti Odbora uključuju:

- Definisanje OpRisk strategije i donošenje odluka o rizicima;
- Smanjenje izloženosti operativnom riziku: Odbor osigurava da informacije i iskustva koja su se pokazala tokom upravljanja operativnim rizicima, moraju biti integrirana u poslovanje i prateće procese, s ciljem smanjenja izloženosti Banke operativnim rizicima;
- Savjetodavna mišljenja na strateške odluke na nivou Banke, koja bi mogla imati značajan uticaj na izloženosti Banke operativnom riziku;
- Nadzor i ublažavanje rizika: Odbor osigurava da se o nastalim i potencijalnim visokim operativnim rizicima raspravlja, da se isti rješavaju i da se prati implementacija korektivnih i preventivnih mjera, u cilju smanjenja izloženosti operativnim rizicima;
- Odlučivanje: Odbor ima ovlaštenja i nadležnost za utvrđivanje prijedloga odluka za smanjenje operativnih rizika, u smislu odlučivanja o akcijama za smanjenje rizika i dostavljanje istog Upravi Banke na usvajanje;
- Eskalacija: Odbor daje mišljenje o pitanjima izvan njegovih kompetencija za donošenje odluka i dostavlja prijedlog Upravi za usvajanje potrebnih odluka.

Odbor za upravljanje eksternalizacijom

Odbor za upravljanje eksternalizacijom uspostavljen je 2012. godine.

Odbor za upravljanje eksternalizacijom analizira sve bitne elemente eksternalizacija i daje saglasnost na Prijedlog odluke o eksternalizaciji.

Sastav Odbora za upravljanje eksternalizacijom čine organizacijske jedinice nadležne za pojedine oblasti u procesu upravljanja eksternalizacijom:

- Član Uprave
- Direktor Direkcije za sprječavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost
- Direktor Direkcije IT/Org
- Direktor Direkcije pravnih poslova
- Direktor Direkcije računovodstva i kontrolinga
- Voditelj Odjela praćenja regulatorne usklađenosti
- Voditelj Tima za informacijsku sigurnost

Članovi Odbora su, u slučaju odsustva, dužni da imenuju adekvatnu zamjenu. Odbor može zasjedati u širem sazivu u slučajevima kada je poslovno područje za koje se razmatra eksternalizacija u nadležnosti ili djelimično u nadležnosti organizacione jedinice, odnosno rukovodilaca koji nisu stalni članovi Odbora.

Nadležnosti ovog Odbora propisane su internim aktom Banke „Procedura za upravljanje eksternalizacijom“.

Kontrolne funkcije u Banci

Kontrolne funkcije u Banci uspostavljene su Odlukom Nadzornog odbora Sparkasse Bank dd BiH, 2017. godine, u skladu sa Zakonom o bankama FBiH i Odlukom o kontrolnim funkcijama banke.

Kontrolne funkcije u Banci su:

- Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima
- Kontrolna funkcija za upravljanje operativnim rizicima
- Kontrolna funkcija za praćenje usklađenosti
- Kontrolna funkcija interne revizije

Više podataka i informacija o kontrolnim funkcijama uspostavljenim u Banci dato je u nastavku dokumenta.

3. POLITIKA NAKNADA

3.1. Podaci o politikama i praksama naknada za identifikovane zaposlenike

Sistem varijabilnih naknada Banke koji se primjenjuje za pojedinačne zaposlene ili identifikovano osoblje prvenstveno se zasniva na zaradama i finansijskoj situaciji Banke, ali također pridaje odgovarajući značaj riziku i stanju kapitala banke. Pored performansi identifikovanog osoblja i, po potrebi, njegovog odjela, uzima se u obzir ukupni rezultat Banke i dugoročnu održivost.

Varijabilni sistem nagrađivanja u Banci koji se odnosi na pojedinačne zaposlenike, odnosno na identificirano osoblje je prvenstveno zasnovan na dobiti i finansijskom stanju Banke, s tim što se također daje i odgovarajući značaj stanju rizika i kapitala kompanije. Pored učinka identificiranog osoblja te, u slučaju potrebe, njegovog ili njenog odjela, u obzir se treba uzeti cjelokupni rezultat Banke i dugoročni kriteriji.

U modelu bonusa dogovorenom u svakom slučaju, bonusni kriteriji/ključni pokazatelji se zaista upotrebljavaju kako bi se ostvarila snažna veza sa dobiti, rizikom, kapitalom i stanjem likvidnosti kompanije (npr. CIR i ROE, risk –bearing capacity statement (ECA) itd). Konkretno odabrani kriterij ne promovira nikakve transakcije koje neprimjereno povećavaju rizik za Banku. Pored kvantitativnih kriterija, individualni model bonusa uzima u obzir još i kvalitativne nefinansijske kriterije.

Ciljevi se definišu godišnje za individualne kriterije bonusa/ključne pokazatelje, te za svaku tačku ostvarenja plana na temelju trenutnog proračuna plana. Dodatno, iznos granične vrijednosti se obično definiše za osnovno korištenje modela bonusa koji uzima u obzir stanje dobiti kompanija. Kako bi se osigurao ovaj princip, isti se može definisati tako da se, primjera radi, odredi ponderisani prosjek za pojedinačne odabrane kriterije bonusa/ključne pokazatelje koji bi još uzimali u obzir i učinak ili rezultate iz prethodnih godina.

Model varijabilnih naknada za zaposlenike na kontrolnim funkcijama je nezavisan od kontrolisanih poslovnih jedinica i usklađen je za postizanje ciljeva u vezi sa njihovim vlastitim zaduženjima i cjelokupnim poslovnim uspjehom, te je na taj način nezavisan od učinka poslovnih jedinica pod svojom kontrolom.

3.2. Podaci o postupku odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada, kao i o broju sastanaka koje je održao odbor za naknade

Nadzorni Odbor Banke odgovoran je za donošenje svih odluka vezanih za Politiku naknada, kao i za godišnju provjeru, odnosno preispitivanje principa Politike naknada te ocjenu usklađenosti provođenja politike naknada s politikama i procedurama Banke vezanim za naknade te relevantnim propisima, smjernicama, općeprihvaćenim standardima, načelima i kodeksima u skladu sa provedbenim propisima.

U 2020. godini, Nadzorni odbor je održao 4 sjednice na kojima su donošene odluke u segmentu politike i prakse naknada zaposlenika u banci.

Nakon što Uprava utvrdi prijedlog Politike naknada, Odbor za naknade isti potvrđuje kao i prijedlog ostalih odluka o isplati varijabilnih naknada u skladu sa članom 12. Odluke o politici i praksi naknada zaposlenicima, a vezano za član 4. stav 3. navedene Odluke i dostavlja Nadzornom odboru na konačno odobrenje. Direkcija interne revizije godišnje vrši reviziju primjene Politike naknada te o istom obaveštava Odbor za naknade, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor u skladu sa provedbenim propisima.

Uprava Banke zadužena je za provedbu Politike naknada u Banci, kao i provedbu svih odluka Nadzornog odbora, u skladu s navedenom Politikom.

U skladu sa Zakonom o bankama FBiH, 2017. godine uspostavljen je Odbor za nakanade kao odbor Nadzornog odbora s ciljem pružanja stručne pomoći Nadzornom odboru Banke u segmentu politike i prakse naknada zaposlenika u banci u skladu sa Zakonom o bankama FBiH i Odlukom o politici naknada zaposlenima u banci.

Odbor za nakanade uspostavljen je na način da može utvrđivati kompetentne i nezavisne procjene o politikama i praksama u pogledu pravilnog struktuiranja naknada u skladu sa preuzetim rizicima, održavanjem adekvatnog kapitala i likvidnošću Banke, a na osnovu kojih će Nadzorni odbor moći donositi odgovarajuće odluke.

Sastav i broj održanih sjednica Odbora za nakanade u 2020 godini je prikazan u tabeli pod tačkom 2.6. ovog dokumenta.

3.3. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, uključujući ciljeve, broj zaposlenika za koje je politikom naknada predviđena isplata varijabilne naknade i način na koji varijabilna naknada reaguje na promjene u uspješnosti banke

Sistem naknada u Banci je u osnovi organizovan shodno sljedećim ključnim principima:

- Tržišno usklađena osnovna fiksna naknada prema poziciji ili aktivnostima,
- Varijabilna naknada zasnovana na učinku i/ili ostvarenom uspjehu

Plaća, fiksna naknada radnika, odražava sljedeće kriterije za određivanje plaće:

- i. razinu profesionalnog iskustva i radnog staža potrebnog za poslove razine zanimanja na koju se radnik raspoređuje, odnosno je raspoređen,
- ii. dostignuti stupanj znanja te potrebnih ključnih kompetencija radnika, te
- iii. razinu složenosti, ovlasti i odgovornosti ključnih područja rada te poslova i zadataka koji su radniku dodijeljeni.

Banka na godišnjem nivou provodi analizu rizika u cilju određivanja svog profila rizika u smislu zakonskih i regulatornih odredbi o naknadama, te utvrđivanja načina na koji se načela o naknadama koriste u zavisnosti od toga što je definisano u Politici Naknada.

Pored navedenog, odgovarajuća naknada prema kategoriji zaposlenika zasniva se na internim i eksternim odnosima tržišta i poslovne strategije i dugoročnih interesa Banke, a čime treba podržati dugoročno zadržavanje zaposlenika u kompaniji.

Opšti zahtjevi Politike naknada odnose se na sve zaposlenike, dok se specifični zahtjevi primjenjuju na zaposlenike čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke, što se procjenjuje na bazi provedene analize rizika sa ciljem primjene principa proporcionalnosti uzimajući u obzir veličinu i internu organizaciju, vrstu, obim i složenost poslovnih aktivnosti, poslovnu strategiju Banke i sve druge kriterije za koje Banka procijeni da su relevantni za analizu rizika.

Principi nagrađivanja su konzistentni, potiču zdravo i efikasno upravljanje rizicima te ne potiču preuzimanje rizika koje prelazi prag prihvatljivog rizika za Banku, i usklađeni su sa poslovnom strategijom, ciljevima, vrijednostima, strategijom upravljanja rizicima i dugoročnim interesima Banke.

Varijabilne naknade zavise o ocjeni radnog učinka i kompetencija zaposlenika i poslovne jedinice, odnosno organizacijske cjeline, uzimajući u obzir ocjenu ukupnog učinka Banke. Učinak Banke, organizacijske jedinice i individualni učinak mjeri se kvantitativnim i kvalitativnim ciljevima, uključujući i praćenje održivosti rezultata Banke u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.

Kvantitativni ciljevi obuhvataju finansijske ciljeve Banke, organizacione jedinice i druge poslovno specifične ciljeve, dok kao kvalitativne ciljeve Banka uzima u obzir matricu kompetencija, odnosno očekivane standarde ponašanja zaposlenika i to za sve kategorije zaposlenika.

Primanja se sastoje od fiksne i moguće varijabilne komponente koje su postavljene u odgovarajućem omjeru jedna prema drugoj. Sve isplate ili pogodnosti daju se u obliku fiksnih ili varijabilnih komponenti primanja. Shodno tome, ne postoji bilo koja treća kategorija primanja u okviru ove politike naknada.

Prilikom strukturiranja naknada, Banka vodi računa o zdravom odnosu između fiksnih i varijabilnih naknada na način da ne postoji ovisnost zaposlenika o varijabilnim primanjima.

Za zaposlenike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija, primanja su strukturirana na način da fiksna komponenta ne smije biti manja od dvije trećine ukupnih primanja zaposlenika.

Kriteriji za određivanje fiksnih primanja definisani su platnim razredima za pojedino radno mjesto, složenosti opisa posla te odražavaju profesionalno iskustvo i odgovornosti zaposlenika za obavljanje određenog posla.

U pravilu 25% zaposlenika (ne uključujući zaposlenike na rukovodnim funkcijama) godišnje učestvuju u ciklusu definisanja ciljeva i potencijalno mogu ostvariti pravo na varijabilnu naknadu. Kriteriji za određivanje i isplatu varijabilnih primanja povezani su sa stepenom ostvarivanja unaprijed zadanih godišnjih ciljeva povezanih s odgovarajućim radnim mjestom (u skladu sa odredbama procedure upravljanja radnim učinkom).

3.4. Informacije o najvažnijim karakteristikama sistema naknada (model i struktura) uključujući informacije o kriterijima koji se primjenjuju za mjerenje uspješnosti i prilagođavanju rizicima, politici odgode i kriterijima za prijenos prava iz naknada

Cjelokupan sistem stimulacija odnosi se na kompaniju, organizacione jedinice i pojedinačne rezultate, te je usklađen sa Politikom naknada. Referentni sistem usmjeren prema ostvarivanju rezultata uspostavljen je na temelju komponenti : individualni uspjeh, timski uspjeh i uspjeh kompanije, a koji se sastoji od sljedećih varijabilnih komponenti nagrađivanja koje se, u principu, odnosi na jedan od sljedećih glavnih šema:

- 1) Sistem godišnje varijabilne naknade na osnovu godišnje ocjene učinka zaposlenika u individualnim bonus modelima, učesnicima sistema varijabilnog nagrađivanja, a u skladu sa mjerenjem uspješnosti tokom jedne poslovne godine.
- 2) Stimulacije zasnovane na proviziji: sistem kvartalnih stimulacija na osnovu količine i kvaliteta maloprodaje, proizvoda, usluga, transakcija i/ili ovlaštenja.
- 3) Stimulacije za učešće u projektima: sistem stimulacija zasnovanih na posebnim projektima koji imaju veoma značajan uticaj na poslovanje i/ili profil rizičnosti Banke; Iznadprosječni učinak koji se temelji na temama, zadacima ili alternativnim projektima vezanim uz stepen postignuća određenih ciljeva i zadataka u okviru projekta.
- 4) Nagrade: sistem stimulacija zasnovanih na nagrađivanje nadprosječnog (visokokvalitetnog) individualnog i timskog rada od strane rukovodilaca. Nagrada za izvanredne rezultate, individualne ili timske.

Zaposlenik može biti uključen u više od jednog sistema stimulacija, s time da isto bude usklađeno sa odredbama Procedure upravljanja radnim učinkom. Zbir dodijeljenih bonusnih iznosa ne smije preći gornju granicu utvrđenu politikama.

Varijabilna naknada koju Banka isplaćuje a koja ne prelazi 25% fiksne godišnje plaće ili 30.000 eura bruto - nakon razmatranja performansi i finansijske situacije Banke kao i zarade - kvalificirana je kao nebitna s aspekta uticaja na preuzimanje rizika. Bilo koja varijabilna naknada koja ne dostigne tu razinu materijalnosti ne zahtijeva odgađanje.

U skladu s gore navedenim, za osobe koje su identificirane kao zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju uticaj na profil rizičnosti Banke (ključni zaposlenici), a čija varijabilna naknada na godišnjem nivou prelazi 25% godišnje plaće ili 30.000 EUR bruto, Banka će odgoditi isplatu 40% varijabilnog dijela naknada na period od 5 godina.

3.5. Informacije o omjeru između fiksnih i varijabilnih naknada

Prilikom strukturiranja naknada, Banka vodi računa o zdravom odnosu između fiksnih i varijabilnih naknada na način da ne postoji ovisnost zaposlenika o varijabilnim primanjima.

Za zaposlenike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija, primanja su strukturirana na način da fiksna naknada nije manja od dvije trećine ukupnih primanja zaposlenika.

Za zaposlenike koji nisu članovi uprave ili višeg rukovodstva, te za zaposlenike koji nisu uključeni u kontrolne funkcije iznos varijabilnog dijela ne može preći iznos fiksnog dijela ukupnih naknada.

3.6. Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, finansijske instrumente povezane sa dionicama ili varijabilnu naknadu

Varijabilna komponenta primanja ima motivirajući učinak na zaposlenike, te trajno povećava odgovornost na dugoročnoj osnovi. Ovisno o područjima i kategorijama zaposlenika, ocjenjuju se performanse konkretnog zaposlenika i organizacionog dijela zasnovane na specifičnim ciljevima, kao i ukupni poslovni uspjeh Banke, shodno uzimajući u obzir kapital, likvidnost i procjenu rizika. Održivi, usklađeni sa rizicima kao i kriteriji kojima se izbjegava sukob interesa su temelj određivanja i konfiguracije modela varijabilnog nagrađivanja.

Kriteriji za određivanje i isplatu varijabilnih primanja povezani su sa stepenom ostvarivanja unaprijed zadanih godišnjih ciljeva povezanih s odgovarajućom radnom pozicijom (u skladu sa odredbama Procedure upravljanja radnim učinkom). Varijabilne naknade zavise o ocjeni radnog učinka i kompetencija zaposlenika i poslovne jedinice, odnosno organizacijske cjeline, uzimajući u obzir ocjenu ukupnog učinka Banke. Učinak Banke, organizacijske jedinice i individualni učinak mjeri se kvantitativnim i kvalitativnim ciljevima, uključujući i praćenje održivosti rezultata Banke u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Kvantitativni ciljevi obuhvataju finansijske ciljeve Banke, organizacione jedinice i druge poslovno specifične ciljeve, dok kao kvalitativne ciljeve Banka uzima u obzir matricu kompetencija, odnosno očekivane standarde ponašanja zaposlenika i to za sve kategorije zaposlenika.

Varijabilne naknade isplaćuju se za održivu uspješnost prilagođenu rizicima, kao i uspješnost koja nadmašuje standard očekivan u skladu sa opisom radnog mjesta pojedinačnog zaposlenika i ostvarenjem godišnje karte ciljeva/ sporazuma. Ukoliko su s time povezane transakcije s elementima rizika, u slučaju prekoračenja određenih graničnih vrijednosti rizika, bonus će biti umanjen ili isti neće biti isplaćen u cijelosti ili djelomično.

Varijabilne naknade zaposlenicima se isplaćuju u obliku novčanih naknada dok naknade u obliku dionica, opcija na dionice i učešću u dobiti, nisu u primjeni.

Banka kod isplate naknada ključnim kategorijama zaposlenika (ključnim zaposlenicima), nije u obavezi isplatiti dio naknada u finansijskim instrumentima, kada varijabilni dio naknade na godišnjoj osnovi ne prelazi 100.000 KM. Matična Banka također ne predviđa korištenje finansijskih instrumenata pri isplati varijabilnih naknada

3.7. Informacije o kriterijima i obrazloženjima varijabilnih naknada koji se dodjeljuju i isplaćuju u banci

Varijabilne naknade bit će dodijeljene i isplaćene samo u slučaju da je takva isplata održiva u odnosu na finansijsku situaciju Banke i opravdana u odnosu na učinak pojedine organizacione jedinice, odnosno pojedinačnog zaposlenika. U slučaju da isplata nije održiva ili da ne odražava učinak, takva varijabilna nagrada neće biti isplaćena ili će biti zadržana.

Varijabilne naknade smatraju se održivima ako u razdoblju od utvrđivanja tih naknada do njihove konačne isplate ne dođe do narušenog finansijskog stanja, odnosno do ostvarivanja gubitaka Banke. Varijabilne naknade smatraju se opravdanim, ako su zasnovane na uspješnosti Banke, organizacione jedinice ili relevantnog zaposlenika.

U Politici naknada Banka je definisala ograničenja, odnosno uslove kad neće doći do isplate varijabilnih naknada

- Nepostojanje prava: Banka zadržava pravo da preko svojih nadležnih korporativnih organa ograniči isplatu bonusa u cijelosti ili djelomično, bez obzira na ostvarivanje ciljeva, ukoliko je finansijska situacija pogoršana Banke, odnosno smanjen iznos dobiti, ili je negativan u trenutku kada se to pravo stiče (Ex ante usklađivanje rizika).
- Isplata varijabilne naknade je potpuno nedopustiva ako kompanija ostvaruje značajan neto gubitak i/ili se ne može ostvariti ili održati minimalna adekvatnost kapitala. Samo u slučajevima neto gubitaka koji nemaju štetan uticaj na ukupnu ekonomsku situaciju kompanije, varijabilne naknade mogu, izuzetno i nakon temeljitog razmatranja svih okolnosti od strane nadležnih rukovodećih organa kompanije, biti odobrene, ali uobičajeno isključivo umanjene i diferencirane prema kategorijama zaposlenika.
- U slučaju da dođe do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitka, Banka će ukupne varijabilne naknade značajno smanjiti. Pritom se u obzir uzimaju svi sljedeći oblici smanjenja varijabilnih naknada:
 - a) smanjenje naknada tekuće poslovne godine,
 - b) smanjenje isplata naknada koje su prethodno odobrene, ali koje su odgođene i još uvijek nisu isplaćene (aktiviranjem odredbi o malusu) i
 - c) naknadno smanjenje isplata naknada koje su prethodno zarađene i koje su već isplaćene (aktiviranjem odredbi o povratu naknada – claw back).
- Varijabilne naknade zaposlenika koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija moraju biti povezane s ostvarenjem ciljeva njihovih funkcija, neovisno o uspješnosti poslovnih područja koja kontrolišu.
- Varijabilne naknade svih zaposlenika ne smiju ograničavati sposobnost Banke da održi ili poveća iznos svog kapitala /dokapitalizacija iz dobiti/.
- Banka ne vrši isplatu bilo kakvih diskrecionih bonusa. Bonusi koje Banka isplaćuje su varijabilne naknade na temelju upravljanja radnim učinkom uzevši u obzir dugoročnu uspješnost.
- Minimalni učinak: Za ključne zaposlenike, primjena modela bonusa zavisi od postizanja definisanog iznosa granične vrijednosti koji se temelji na rezultatima dobiti kompanije. Za zaposlenike koji nemaju značajniji uticaj na profil rizika Banke, može se odrediti ova ili neka druga granična vrijednost koja odražava dobit Banke kao uslov za isplatu bonusa.
- Zaposlenicima čiji radni odnos sa Bankom prestaje zbog povrede radnih obaveza (raskid iz razloga koji leže na strani zaposlenika, otpuštanje; takozvani "otpušteni"), neće biti isplaćena nikakva varijabilna naknada (bilo u obliku isplate na račun ili isplate zadržanog iznosa).
- Zaposlenici čiji radni odnos u Banci prestaje zbog drugih razloga (tzv. "dobronamjerni otkazi") mogu proporcionalno primiti varijabilnu naknadu prema istim principima kao i aktivni zaposlenici u slučaju da radni odnos prestaje tokom poslovne godine.

- Isplata i povrat: Banka zadržava pravo da ne isplati obećane (uključujući i već odgođene) varijabilne naknade, da ograniči isplatu, te da čak traži povrat iznosa isplaćenih u posljednjih 5 godina, ukoliko
 - i. je zaposlenik počinio djelo prevare u vezi sa svojim radnim aktivnostima ili je dao netačne informacije koje imaju ili bi mogle imati direktan ili indirektan uticaj na iznos bonusa
 - ii. je zaposlenik očigledno počinio povredu pravila u vezi sa ovlaštenjima ili internim radnim nalogima koji imaju ili bi mogli imati direktan ili indirektan uticaj na iznos bonusa
 - iii. je radni odnos otkazan zbog povrede radne obaveze
 - iv. postoji ozbiljan nedostatak u pogledu lične pouzdanosti i/ili integriteta zaposlenika

Odluku o utvrđivanju navedenih okolnosti, u smislu neisplate ili ograničenja naknade, kao i u smislu njenog povrata, donosi Uprava, a ukoliko se ona tiče članova Uprave ili kontrolnih funkcija kao i ostalog identificiranog osoblja, odluku donosi Nadzorni odbor.

- Odgađanje isplate: shodno načelu proporcionalnosti, utvrđuje se da su varijabilna naknada isplaćena od strane Banke koja ne prelaze ni 25% od fiksnih godišnjih primanja ili 30.000 eura bruto - nakon razmatranja performansi i finansijske situacije Banke kao i zarade - kvalificirana je kao nebitna s aspekta uticaja na preuzimanje rizika. Bilo koja varijabilna naknada koja ne dostigne tu razinu materijalnosti ne zahtijeva odgađanje.

U skladu sa navedenim ograničenjima Banka postupa kod isplate varijabilnih naknada.

Cjelokupan sistem stimulacija se sastoji od sljedećih varijabilnih komponenti nagrađivanja koje se, u principu, odnosi na jedan od sljedećih glavnih šema:

- 1) Sistem godišnje varijabilne naknade na osnovu godišnje ocjene učinka zaposlenika u individualnim bonus modelima, učesnicima sistema varijabilnog nagrađivanja, a u skladu sa mjerenjem uspješnosti tokom jedne poslovne godine.
- 2) Stimulacije zasnovane na proviziji: sistem kvartalnih stimulacija na osnovu količine i kvaliteta maloprodaje, proizvoda, usluga, transakcija i/ili ovlaštenja. Identifikacija kvartalnih rezultata prodaje u okviru dogovorenih godišnjih ciljeva za zaposlenike sektora za poslovanje sa stanovništvom. Godišnji ciljevi sastoje se od kombinacije kvantitativnih (ciljeva grupe proizvoda) i kvalitativnih ciljeva, te osiguravaju kako kvalitet, tako i mitigaciju rizika.
- 3) Stimulacije za učešće u projektima: sistem stimulacija zasnovanih na posebnim projektima koji imaju veoma značajan uticaj na poslovanje i/ili profil rizičnosti Banke; Iznadprosječni učinak koji se temelji na temama, zadacima ili alternativnim projektima vezanim uz stepen postignuća određenih ciljeva i zadataka u okviru projekta.
- 4) Nagrade: - sistem stimulacija zasnovanih na nagrađivanje nadprosječnog (visokokvalitetnog) individualnog i tmskog rada od strane rukovodilaca. Što olakšava situacijsku reakcijsku odnosno pruža mogućnost za nagradu dobrog učinka koji se nije mogao planirati / predvidjeti, kao i otvorenom učešću zaposlenika u (crossborder saradnja), organizacionih jedinica ili na određenim pozicijama u povezanim licima. Dodjela ove nagrade se temelji na izvršenim poslovima koji su imali uticaj na rast ili poboljšanje poslovanja, a rezultat je prikazan kao slučaj iz kojeg mogu učiti ostali zaposlenici; - Nagrada za izvanredne rezultate, individualne ili timske.

3.8. Ukupne naknade i zasebno prema značajnijim područjima poslovanja i zbir svih naknada po kategorijama zaposlenika, naknada podijeljenim na nadzorni odbor, upravu i ostale identifikovane zaposlenike banke

Ukupan iznos naknada po područjima poslovanja je iskazan u bruto iznosu koji je isplaćen u 2020. godini po sljedećim područjima poslovanja:

- Investicije, trezor i upravljanje aktivom i pasivom
- Poslovanje sa klijentima
- Korporativne funkcije
- Organi upravljanja i neovisne kontrolne funkcije

Informacije o naknadama podijeljene na Upravu, Nadzorni odbor i ostale zaposlenike čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke (identifikovani radnici) su kako slijedi:

- Nadzorni odbor – članovi Nadzornog odbora imaju pravo samo na fiksnu naknadu
- Uprava Banke – članovi Uprave imaju pravo na fiksnu i varijabilnu naknadu. Iznos varijabilne naknade koju članovi Uprave Banke mogu ostvariti je ograničen na 50 % fiksne naknade. Isplata varijabilne naknade se vrši u skladu sa načelima Politike naknada Banke u godini koja slijedi poslije perioda određivanja visine naknade za individualni učinak na način da se isplaćuje 60% varijabilne naknade, dok se isplata 40% varijabilne naknade odlaže na period od 5 godina. Varijabilna naknada, uključujući i dio čija je isplata odložena, se isplaćuje odnosno dodjeljuje samo ukoliko je to sa aspekta finansijske situacije Banke moguće, te ukoliko je moguće i opravdano sa aspekta razvoja poslovanja Banke, rezultata jednog područja poslovanja i individualnog učinka članova Uprave Banke.
- Identifikovani radnici – ostali zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke imaju pravo na fiksnu i varijabilnu naknadu. U skladu sa načelima Politike naknada varijabilne naknade koje prelaze 25 % fiksnih godišnjih primanja klasificiraju se kao značajne i podliježu principima zadržavanja odnosno odgode dijela isplate isplate.

2020	Nadzorni odbor	Uprava Banke	Identifikovani zaposlenici	Kontrolne funkcije	Investicije, trezor i upravljanje aktivom i pasivom	Poslovanje sa klijentima	Korporativne funkcije	Ukupno
Broj radnika 31.12.2020	5	3	24	32	17	296	151	528
Broj radnika na koje se odnosi iznos isplaćene varijabilne naknade u 2020	0	3	26	12	3	193	46	283
Bruto fiksne naknade isplaćene u 2020 godini	26	1.145	1.812	1.180	568	8.766	5.058	18.555
Bruto varijabilne naknade isplaćene u novcu u 2020 godini	0	288	287	27	5	241	107	955
* podaci prikazani u hiljadama KM								
* iznos za Nadzorni odbor prikazan u neto iznosu								
* u iznos za UB uključene i naknade člana UB koji nije u broju na 31.12.2020								

- Banka varijabilne naknade ne isplaćuje u dionicama kao ni finansijski instrumenti povezanim sa dionicama i druge oblike varijabilne naknade.
- Banka nema diskrecione penzione pogodnosti za zaposlenike.

3.9. Informacije o najvažnijim parametrima i argumentima za sistem varijabilnih naknada i drugih nenovčanih pogodnosti

Sparkasse Bank dd BiH, kao članica Steiermärkische Sparkasse grupe u svom vlastitom interesu, kao i u svojoj odgovornosti prema klijentima i subjektima koji čine grupu, pridaje veliku važnost odgovarajućoj strukturi rizika, dobroj održivosti rizika, te adekvatnoj i na riziku zasnovanoj kapitalnoj osnovi. Zaposlenici su posebno važni za Banku, a njihovu lojalnost treba osigurati na dugoročnoj osnovi kako bi se izgradio povjerljiv i održiv odnos s klijentima.

U cilju postizanja tog cilja, zaposlenicima se omogućuje odlična obuka i razvojne mogućnosti, te isplaćuju naknade u skladu sa tržišnim uslovima. Politika nagrađivanja je usklađena s poslovnom strategijom, ciljevima, vrijednostima i dugoročnim interesima Banke. Tokom proteklih godina, Banka je razvijala strategiju nagrađivanja poslovnog uspjeha i učinkovitosti zaposlenika odgovarajućim varijabilnim naknadama prema preuzetim rizicima. Tu je već uložen značajni napor kako bi se osigurao uravnotežen odnos između fiksnog i varijabilnog dijela naknada zaposlenicima, pri čemu se proporcionalno fiksni iznos obračunava dovoljno visoko kako se ne bi stvarao poticaj za prekomjerno preuzimanje rizika bilo od strane pojedinaca, odnosno na kolektivnom nivou.

Ovim principima, Banka namjerava da nastavi svoju dokazanu dugoročnu politiku naknada u skladu sa svojom poslovnom strategijom, ciljevima i dugoročnim interesima, te temeljitim i učinkovitim upravljanjem rizicima, odnosno politikom koja do danas nije imala za posljedicu ni jedan slučaj u kojem bi uzrok bilo koje neadekvatne procjene rizika ležao u sistemu naknada, a posebno varijabilnih naknada.

Banka vjeruje u balans između novčanih i nenovčanih poticaja, kao i u fiksno i varijabilno nagrađivanje. Banka želi biti poželjan poslodavac u kojem rade motivirani i angažirani zaposlenici i gdje se prepoznaje i nagrađuje dobar učinak i poslovni rezultat.

3.10. Informacije o broju zaposlenika čije naknade iznose sto hiljada BAM-ova ili više po finansijskoj godini za koju se vrši objava podatka i informacija iz ovog člana.

Za ukupno 8 radnika Banke u 2020. godini isplaćene su naknade u bruto iznosu višem od 100.000 BAM.

4. OBUHVAT PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA

Sparkasse Bank dd BiH nije nadređena banka podređenom društvu Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo u skladu sa članom 2. tačka t) Zakona o bankama te nije u obavezi raditi konsolidovane izvještaje.

Iznos značajnog ulaganja u instrumente redovnog osnovnog kapitala Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo je odbitna stavka kapitala u iznosu od 607 hiljada KM.

5. STRATEGIJA, CILJEVI I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE

5.1. Kratak opis (sažetak) strategija i politika za upravljanje pojedinačnim rizicima koje trebaju uključivati opis metodologije i proces testiranja otpornosti na stres, kao što su portfoliji koji podliježu testiranjima otpornosti na stres, razvijeni scenariji i korištene metodologije, te upotreba testiranja otpornosti na stres u upravljanju rizikom

Preuzimanje rizika na svjestan i selektivan način i profesionalno upravljanje takvim rizicima jedna je od ključnih funkcija banke. Strategije, politike i principi upravljanja rizicima primjenjuju se u svrhu postizanja ravnoteže između ciljeva rizika i povrata, usmjerenih na održivi rast i odgovarajući povrat na kapital. Rizici se preuzimaju samo u kontekstu poslovanja Banke, a ti se rizici priznaju u ranoj fazi i njima se upravlja na odgovarajući način.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima Sparkasse Bank dd BiH (u daljem tekstu: Banka) se oslanja na okvir Korporativnog upravljanja rizicima (skr. ERM) Erste Grupe, a koji osigurava konzistentnost cjelokupnog profila rizika i procesa interne procjene adekvatnost likvidnosti (ILAAP) i kapitala (ICAAP), a koji su usklađeni sa strategijom poslovanja Banke odnosno poslovnom politikom i zahtjeva Agencije za bankarstvo FBiH definisanih u Odluci o upravljanju rizicima u Banci od 13.10.2017. godine, te drugih nadzornih tijela.

Strategija upravljanja rizicima ima za cilj uspostavljanje općeg okvira za oprezno i kontinuirano upravljanje svim značajnim rizicima kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena uzimajući u obzir sam poslovni model Banke.

Banka provodi analizu rizika s ciljem primjene principa proporcionalnosti na način i u obimu koji je primjeren veličini i organizaciji Banke, te prirodi, obimu i složenosti poslovnih aktivnosti u skladu sa poslovnom strategijom Banke, kao i na sve druge kriterije koji su relevantni za analizu rizika.

Upravljanje rizicima je modularan i sveobuhvatan upravljački sistem, a sastavni je dio cjelokupnog sistema upravljanja u Banci. Navedeni okvir upravljanja rizicima koji je Banka implementirala je kreiran za podršku Upravi Banke i Nadzornom odboru u upravljanju rizicima Banke, kao i potencijal pokrića za iste kako bi se u svakom trenutku osigurao adekvatan kapacitet kapitala odražavajući prirodu i veličinu portfolija rizika Banke. Proces je organizovan kroz implementaciju svih relevantnih politika ERM-a sa pripadajućim okvirom za izvještavanje, tehničkom platformom i podacima o rizicima. Proces počinje kroz analizu i mjerenje rizika (procjena materijalnosti rizika, analizu koncentracije rizika, testiranje otpornosti na stres i modeliranje rizika), a nastavlja se kroz izračun kapaciteta za snošenje rizika. Na osnovu svih komponenti procesa upravljanja vrši se strateško planiranje, a na osnovu formalizovanog alata *Izjava o preuzimanju rizika i Pratećih mjera* (eng. Risk Appetite Statement and Supporting Metrics). Isti obuhvata rizike visokog nivoa te predstavlja stratešku izjavu Uprave Banke i alat za upravljanje nivoom rizika koje je Banka voljna i spremna preuzeti.

Aktivno upravljanje rizicima podrazumijeva sljedeće:

- identifikaciju rizika,
- analizu rizika,
- mjerenje rizika,
- kontrolu i monitoring rizika,
- izvještavanje o rizicima,
- davanje prijedloga za mjere i aktivnosti za izbjegavanje negativnih učinaka rizika.

Objava podataka i informacija sa stanjem na finansijski datum 31. decembra 2020. godine
(u hiljadama KM)

Na slici ispod je prikazan i tabelarni pregled metoda mjerenja rizika i okvira upravljanja i kontrole po pojedinom tipu rizika:

Procjena materijalnosti rizika		12/2020							ICAAP razmatranje	Stres Test razmatranje	Dodatna ograničenja	Upravljanje i okvir kontrole
RiskMAT Sparkasse Bank d.d. Bosna 0412		Metode mjerenja rizika				Upravljanje & Kontrola						
Vrsta rizika	Pod-vrsta rizika	Napredni modeli	Standardni modeli	Ostale metode	Nije kvantificirano	Sveobuhvatni (poljupautomatizirani okvir	Set sistemskih kontrola i limita	Kvalitativni okvir				
Sveukupni kreditni rizik		-	X	-	-	X	-	-	Da	Da	Da	Da
Kreditni rizik	Rizik defaulta	-	X	-	-	X	-	-	Da	Da		Da
	Rizik migracije	-	-	X	-	-	-	X		Da		
	Kreditni rizik inducirani KS	-	X	-	-	X	-	-		Da		Da
	Kreditni rizik inducirani na cionom otplate	-	X	-	-	-	X	-				
	Kreditni rizik ugovorne strane - Pozicijski rizik	-	X	-	-	X	-	-	Da	Da		Da
	Rizik sekuritizacije (Investitor)	-	X	-	-	X	-	-				
	Rezidualni rizik	-	-	-	X	-	-	X				Da
	Rizik namirenja	-	-	-	X	-	-	X			Da	
	Kreditni rizik inducirani FX	-	-	-	X	-	-	X	Da	Da		Da
	Rizik kapitala/udjela	-	-	-	X	-	-	X	Da			Da
	Izloženost Shadow bankarstvu	-	-	-	X	-	-	X	Da			
	Kreditni rizik koncentracije	-	-	X	-	-	X	-	Da	Da		Da
	Transferirani rizik	-	-	-	X	-	-	X		Da		Da
	Rizik razjedinjavanja	-	-	X	-	-	-	X				
	Rizik modela povezan sa kreditnim rizikom	-	-	X	-	-	-	X				Da
Tržišni rizik Knjige trgovanja	Market Risk Trading Book	-	-	X	-	-	-	X				
Sveukupni tržišni rizik BB									Da	Da		Da
Tržišni rizik Bankarske knjige	FX-Rizik	-	-	X	-	-	-	X	Da	Da		Da
	Rizik kamata/stope	-	-	-	X	-	-	X	Da	Da		Da
	Neto prihod od kamata								Da			
	Rizik modela											
Ostali rizici likvidnosti		-	X	-	-	X	-	-		Da		Da
Rizik likvidnosti	Rizik insolventnosti	-	X	-	-	X	-	-		Da		Da
	Strukturalni rizik likvidnosti	-	-	X	-	-	-	X		Da		Da
	Ostali pokazatelji likvidnosti	-	-	X	-	-	-	X		Da		Da
	Koncentracija likvidnosti	-	X	-	-	X	-	-		Da	Da	Da
Sveukupni operativni rizik/ NFR		-	X	-	-	X	-	-		Da		Da
Op-Rizik / NFR	Omjeri Op-Rizika	-	X	-	-	X	-	-	Da	Da		Da
	Pravni rizik-, Rizik izvršenja-, Eksternalizacije-, Postupanja											
	Rizik od prevare	-	X	-	-	X	-	-	Da	Da		Da
	Rizik zaposlenika	-	X	-	-	X	-	-				Da
	IT-, Cyber rizik, Rizik sigurnosti	-	-	-	X	-	-	X				Da
Ostali rizici	Strateški rizik	-	-	-	X	-	-	X	Da			Da
	Reputacijski rizik	-	-	X	-	-	-	X				Da
	Rizik usklađenosti / AMLa	-	-	X	-	-	-	X				Da
	Rizik unakrsnog jemstva	-	-	X	-	-	-	X				Da
	Rizik prekomjerne poluge	-	-	X	-	-	-	X			Da	Da
	Rizik nekretnina	-	-	-	X	-	-	X	Da			Da
	Rizik sekuritizacije (IzvorNIK)	-	-	-	X	-	-	X				
Poprečni rizik	Makroekonomski rizik	-	-	X	-	-	-	X		Da		Da
	Politički rizik	-	-	X	-	-	-	X	Da			Da
	Pandemic Risk	-	-	X	-	-	-	X	Da			Da

Figure 1 Pregled metoda mjerenja rizika i okvira upravljanja i kontrole po pojedinom tipu rizika

Banka je izvršila procjenu materijalno značajnih rizika na 31.12.2020. godine pri čemu su sljedeće glavne kategorije rizika ocijenjeni kao:

- Nebitan: Tržišni rizik u knjizi trgovanja, rizik unakrsnog jemstva i rizik sekuritizacije.
- Nizak: Reputacijski rizik, rizik zaposlenika, rizik nekretnina, rizik usklađenosti uključujući rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i rizik prekomjerne finansijske poluge.
- Srednje nizak: Tržišni rizik bankarske knjige, rizik likvidnosti, operativni rizik, poslovni/strateški rizik, politički rizik i makroekonomski rizik.
- Srednje visok: Kreditni rizik.
- Visok: Rizik pandemije.

Shodno navedenom, rizični profil Banke se nije značajnije promijenio u odnosu na rezultate procjene materijalnosti rizika za 2019. godinu, iako je Banka za nekoliko vrsta rizika (npr. kamatni rizik u bankarskoj knjizi, makroekonomski rizik) promijenila nivo značajnosti. Materijalno značajni rizici se razmatraju u okviru ICAAP koncepta – izračuna ekonomskog kapitala, dok se ostalim rizicima upravlja u sklopu kontrolnog okvira pretežno kroz nekvantitativne mjere. Materijalno značajnim rizicima se smatraju rizici ocijenjeni kao: srednje nizak, srednje visok i visok, dok se ostali smatraju neznačajnim.

U 2020. godini Banka se fokusirala na upravljanje makroekonomskim rizikom u vrijeme Covid-19 pandemije, poboljšanje sveukupne kvalitete portfelja i upravljanje neprihodujućim portfeljom (NPL).

Banka kroz taksonomiju rizika definiše i procjenjuje sljedeće vrste rizika:

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik/ rizik defaulta je rizik djelomičnog ili potpunog defaulta po ugovorenim obavezama plaćanja. On se odnosi na negativne posljedice povezane sa defaultom ili neispunjavanjem uslova ugovora zbog pogoršanja kreditne kvalitete dužnika.

Banka je osigurala adekvatan sistem za upravljanje kreditnim rizikom koji osigurava ispunjavanje kvantitativnih zahtjeva za potrebe izvještavanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Izvještavanje je definisano kroz set regulatornih obrazaca relevantnih za kreditni rizik.

Krovna politika matične bankarske grupacije kojom se definišu osnovni principi upravljanja kreditnim rizikom je Grupni principi upravljanja kreditnim rizicima (eng. Group Principles for Managing Credit Risk). Navedeni dokument je usvojen od strane Banke i implementiran uzimajući prije svega u obzir načela proporcionalnosti i usklađenosti sa lokalno relevantnom regulativom. Dodatno, Banka je u svojoj Kreditnoj politici definisala ključne principe i načela odobravanja, praćenja i naplate plasmana, operativne limite kreditiranja prema pojedinačnim rizičnim skupinama, zahtjeve za kolateralom, industrijskim granama. U slučaju prekoračenja limita/praga inicira se neposredni proces eskalacije.

U skladu sa grupnom NPL strategijom u Banci je implementiran upravljački okvir NPL-a koji pruža jedinstven okvir za prepoznavanje i tretman default-a i odnose povezane sa default situacijama dakle, klijente sa neizvršenim plaćanjima, na način da se primjenjuje na sve kategorije

izloženosti, u sklopu Basel II/EBA okvira, sa individualno odobrenim odstupanjima i vršiti optimizacija korporativnog NPL i NPE portfolija.

Pregled svih izvještaja o upravljanju portfolio limitima je na nivou Banke redovito prikazan unutar materijala za Nadzorni odbor (Credit Risk Report) kao i drugim izvještajima po zahtjevu nadležnih lokalnih tijela Banke, ad hoc ili redovnim izvještajima.

Sljedeće vrste rizika su pokrivene unutar kreditnog rizika Banke:

- **Rizik migracije** je rizik gubitka zbog promjena fer vrijednosti kreditne izloženosti, kao rezultat promjene rejtinga klijenta.
- **Rizik namirenja** je rizik da transakcija neće uspjeti u vrijeme poravnjanja. Greške pri namirenju mogu nastati iz defaulta ugovorne strane, zbog operativnih problema, ograničenja likvidnosti tržišta i ostalih faktora. Rizik slobodne isporuke je pokriven u okviru rizika namirenja. Rizik slobodne isporuke je rizik gubitka kreditne institucije koji nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu s očekivanom vremenskom dinamikom.
- **Valutno inducirani kreditni rizik** je rizik povezan sa kreditiranjem u stranoj valuti prema nezaštićenim dužnicima, koji nastaje zbog promjene kursa odgovarajuće strane valute. Nezaštićeni dužnik znači dužnik bez prirodne ili finansijske zaštite koji je izložen valutnoj neusklađenosti valute kredita i valute zaštite. Prirodne zaštite su obično slučajevi u kojima dužnici primaju prihode u stranoj valuti (npr. doznake/izvozni primici), a finansijska zaštita obično pretpostavlja ugovor sa finansijskom institucijom.
- **Kamatno inducirani kreditni rizik** je rizik gubitka kojem je dodatno izložena banka koja preuzima kreditni rizik iz izloženosti vezanih za promjenljivu kamatnu stopu.
- **Koncentracija kreditnog rizika** se odnose na moguće štetne posljedice koje mogu proizaći iz koncentracija ili interakcija između sličnih i različitih faktora rizika ili vrste rizika, kao što su rizici koji proizlaze iz kredita istog klijenta, grupe povezanih klijenata, klijenata iz istog geografskog područja ili industrije, ili za klijente koji nude iste proizvode i usluge, kao i rizik koji proizlazi iz korištenja tehnika za smanjenje kreditnog rizika, a posebno velikih neizravnih kreditih izloženosti.
- **Rizik sekuritizacije (investitor)** je rizik koji proizlazi iz transakcija sekuritizacije u kojim kreditna institucija djeluje kao inicijator ili sponzor, uključujući i reputacijski rizik zbog složene strukture ili proizvoda.
- **Rezidualni rizik** je rizik da će prepoznate tehnike smanjenja kreditnog rizika (npr. kolateral) koje se koriste od strane banke biti manje učinkovite nego što se očekivalo. Ova vrsta kreditnog rizika ne nastaje zbog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika, nego zbog nedovoljne sposobnosti da se realizuje uzeti kolateral. To može nastati zbog mogućnosti da pravni mehanizam pod kojim je kolateral založen ili prenesen ne garantuje da banka ima pravo da likvidira ili oduzme kolateral.
- **Rizik udjela/učešća** je rizik nekonsolidovanih kapitalnih ulaganja, odnosno rizik gubitka koji proizilazi iz ulaganja banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica, uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti. Navedeni rizik po definiciji predstavlja podkategoriju kreditnog rizika, ali se njegova procjena vrši izdvojeno od procjene kreditnog rizika.
- **Kreditni rizik induciran načinom otplate** izražava ranjivost zajmova vezanih za udjele (zajmovi s otplatnim vozilom) na potencijalnu lošu izvedbu otplatnog sredstva na kraju roka zajma.

- **Kreditni rizik ugovorne strane - Pozicijski rizik-** Pozicijski rizik (EBC specifični rizik) odnosi se na rizik od gubitka koji proizlazi iz promjene cijene u finansijskim instrumentima ili, u slučaju izvedenih finansijskih instrumenata, u osnovnim varijablama. Pozicijski rizik dijeli se na specifični i opći rizik.
- **Rizik izloženosti Shadow bankarstvu-** Banke u sjeni definirane su kao subjekti koji provode aktivnosti slične bankama koje uključuju transformaciju dospijeća, transformaciju likvidnosti, poluge, prijenos kreditnog rizika ili slične aktivnosti i koje nisu isključene smjernicom.
- **Rizik razrjeđivanja** je rizik da se iznos potraživanja smanji gotovinskim ili bezgotovinskim kreditima obvezniku. Rizik razrjeđivanja uglavnom je povezan s potraživanjima koja je kupila banka ili srodni proizvodi (npr. Faktoring).
- **Rizik modela** je rizik povezan sa podcjenjivanjem:
 - zahtjeva za vlastitim sredstvima prema regulatorno odobrenim modelima,
 - internih kapitalnih zahtjeva prema modelima iz stuba 2,
 - potencijalnih finansijskih gubitaka (npr. rizik likvidnosti),što dovodi do lošeg poslovnog ili strateškog odlučivanja.

Ova definicija uključuje nesigurnosti modela poput tačnosti, robusnosti i stabilnosti procjene parametara rizika.

- **Rizik transfera** je rizik da se ograničenja transfera/ konverzije nametnu u zemlji zbog ekonomskih ili političkih događaja, što rezultira nemogućnošću druge strane da ispuni svoje prekogranične kreditne obaveze.

Banka identifikuje, mjeri, prati, kontroliše, odnosno aktivno upravlja kreditnim rizikom, kao jednim od najvažnijih rizika, te utvrđuje postojanje primjerene razine kapitala za pokriće tih rizika.

Upravljanje tržišnim rizikom

Tržišni rizici predstavljaju rizik gubitka po otvorenim pozicijama koji proizilaze iz promjene kretanja tržišnih cijena, uključujući promjene kamatnih stopa, tečaja valuta i cijena vrijednosnih papira.

Upravljanje tržišnim rizicima je definisano zakonskim propisima i ostalim usvojenim aktima Banke, a prije svega Principima za upravljanje tržišnim rizicima koji predstavljaju krovnu politiku matične bankarske grupacije kojom se definišu osnovni principi upravljanja tržišnim rizikom. Također, sljedeći interni akti definišu okvir upravljanja tržišnim rizikom: Program investiranja u finansijske instrumente (vrijednosne papire), Program upravljanja deviznim rizikom i Program upravljanja kamatnim rizikom u knjizi banke. Banka ima implementiranu FX strategiju koja se godišnje usvaja i prilagođava.

Vrste rizika koje su pokrivene unutar tržišnog rizika i koje Banka uzima u obzir prilikom procjene materijalnosti tržišnog rizika su: tržišni rizik u knjizi trgovanja i tržišni rizik u knjizi banke.

Tržišni rizik u knjizi banke uključuje sljedeće podskupine rizika:

- **Valutni rizik** je rizik strane valute koji nastaje kada su izloženosti ili obaveze prihvaćene u stranoj valuti, a nisu neutralizirane odgovarajućom pozicijom ili derivatnom transakcijom. FX rizici uključuju i rizik koji proizlazi iz pozicija zlata.

- **Rizik kamatne stope u knjizi banke** je rizik izloženosti finansijske pozicije banke nepovoljnim kretanjima kamatnih stopa. To se odnosi na trenutni ili potencijalni rizik za zaradu i kapital koji proizlazi iz nepovoljnih kretanja kamatnih stopa, specifičnih za izloženosti u knjizi banke. U okviru procjene navedenog rizika uključena je procjena rizika opcija i baznog rizika.
- **Rizik opcije** je rizik kojem je kreditna institucija izložena zbog opcija ugrađenih u kamatno osjetljive pozicije (npr. kredite s mogućnošću prijevremene otplate, depozite s mogućnošću prijevremenog povlačenja, rizik promjene kamatne stope i sl.).
- **Bazni rizik** je rizik kojem je kreditna institucija izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.
- **Koncentracije tržišnog rizika** mogu nastati bilo iz izloženosti jedinstvenom faktoru rizika ili izlaganja višestrukom riziku faktori koji su u korelaciji. Obuhvata najmanje sljedeće dimenzije: valuta i osjetljivost na kretanje kamatnih stopa.
- **Neto prihod od kamata (NII)** regulatorna je ključna brojka s obzirom na perspektivu zarade i time dopunjuje EVE I i EVE II. NII se izračunava na osnovu 8 scenarija stresa i uspoređuje s proračunskim neto prihodom od kamata.
- **Rizik modela** je rizik povezan sa podcjenjivanjem:
 - zahtjeva za vlastitim sredstvima prema regulatorno odobrenim modelima,
 - internih kapitalnih zahtjeva prema modelima iz stuba 2,
 - potencijalnih finansijskih gubitaka (npr. rizik likvidnosti),što dovodi do lošeg poslovnog ili strateškog odlučivanja.

Ova definicija uključuje nesigurnosti modela poput tačnosti, robusnosti i stabilnosti procjene parametara rizika.

Obzirom da Banka nema knjigu trgovanja, tržišni rizik u knjizi trgovanja se ocjenjuje kao nebitan.

Upravljanje operativnim rizikom

Direkciju za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost čine: Odjel za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, Odjel upravljanja operativnim rizicima i sistemom internih kontrola i Tim za informacijsku sigurnost, koji u svojoj nadležnosti pokrivaju sedam poslovnih funkcija koje se odnose na:

- **Rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti:** Rizik da će klijent iskoristiti finansijski sistem ili djelatnost obveznika za počinjenje krivičnih djela pranja novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti, odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija, usluga ili proizvod biti direktno ili indirektno upotrijebljeni za pomenuta krivična djela. Banka razrađuje mjere, radnje i postupke koji će se poduzimati u cilju uspješne provedbe propisa kojima je regulisano sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i aktivnosti za nesmetano uspostavljanje djelotvornog sistema i procedura za njihovo sprovođenje.
- **Upravljanje operativnim rizikom:** uključuje identifikaciju, procjenu, mjerenje, ublažavanje, kontinuiranu kontrolu i kontinuirano praćenje izloženosti operativnim rizicima radi efikasnog upravljanja istima, u cilju ostvarenja budžetiranih finansijskih rezultata i povećanja ekonomske i tržišne vrijednosti imovine i kapitala Banke.

- **Upravljanje Informacijskom sigurnosti:** Informacijska sigurnost je dio okvira za upravljanje informacionim sistemom pri čemu je Banka dužna uspostaviti, implementirati, nadzirati, održavati, revidirati i poboljšavati procese upravljanja informacionim sistemom u cilju smanjenja izloženosti rizicima, obezbjeđenja povjerljivosti, integriteta i dostupnosti informacija i cjelokupnog informacionog sistema. Implementacija informacijske sigurnosti vrši se u skladu sa standardom ISO 27001:2013.
- **Upravljanje kontinuitetom poslovanja (BCM):** Odnosi se na sve postupke koji su povezani sa pokušajem nastavka pružanja usluga klijentima i saradnicima u slučaju nastanka neželjenog događaja, a koji imaju značajne negativne uticaje na poslovanje organizacije. Upravljanje kontinuitetom poslovanja osigurava da kritični poslovni procesi za Banku budu kontinuirano dostupni, čak i u slučaju izvanredne situacije ili krize.
- **Upravljanje rizicima eksternalizacije:** Procjena rizika eksternalizacije služi kao podloga za odabir pružaoca usluga i definisanje potrebnih mjera nadzora eksternalizovanih aktivnosti. Rizici koji su povezani sa eksternalizacijom:
 - Rizik pružaoca usluga
 - Operativni rizik
 - Rizik ovisnosti
 - Finansijski rizik
 - Pravni i ugovorni rizik
 - Rizik izlazne strategije
 - Rizik države
 - Rizik koncentracije i sistemski rizik
 - Rizik usklađenosti
 - Rizik pristupa
 - Rizik gubitka kontrole upravljanja
 - Ostali rizici

Shodno navedenom, uspostavljen je sistem upravljanja eksternalizacijom, kojim se reguliše područje nadzora i kontrole izloženosti Banke riziku eksternalizacije, odnosno aktivnog upravljanja istim, a sve u cilju njegovog smanjenja. Programom i politikama za upravljanje rizikom eksternalizacije, osigurava se poslovanje Banke u skladu sa važećom zakonskom regulativom i pravilima bankarskog poslovanja.

- **Sistem internih kontrola:** Učinkovit sistem internih kontrola slovi kao sastavni dio upravljanja operativnim rizikom. Sistem internih kontrola je postavljen u opštim principima poslovne aktivnosti, kao i u smjernicama, priručnicima i procedurama u vezi određenih kontrola i aktivnosti. Radni procesi u kompaniji sa složenom strukturom kao što je Banka su uslovljeni i regulisani zakonskim i internim propisima, koji obezbjeđuju da svi organizacioni dijelovi, uključujući poslovnu mrežu, djeluju usklađeno i orijentisano prema jedinstvenom cilju. Pri tome je neophodno slijediti principe ekonomičnosti, svrsishodnosti, kao i sigurnosti, koji su ne samo u interesu Banke, nego i u interesu klijenata kao i svih zaposlenika. S tim u vezi, kontrole obezbjeđuju da se ne prekrše navedeni principi, te osiguravaju poštivanje propisanih normi i pravila, odnosno obezbjeđuju pravovremeno otkrivanje i otklanjanje grešaka u slučaju značajnijih odstupanja od propisanih pravila. Kontrole imaju funkciju kontinuiranog održavanja kvaliteta i time doprinose uspješnom poslovanju Banke.

- **Rizik prevara:** Prevare i neovlaštene aktivnosti obuhvataju područje nezakonitih i neovlaštenih radnji, koje karakteriše namjerna prevara, odnosno obmana. Pokušaj prevare podrazumijeva namjeru počinjenja prevare, koja je iz bilo kojeg razloga spriječena. Čak i u slučaju da je pokušaj uspješno spriječen i da nije nastao gubitak za Banku, tretman za počinitelja je isti kao i kod počinjene prevare. S tim u vezi, cilj upravljanja ovim navedenim rizikom je njegova prevencija, detekcija, mjerenje, mitigacija i kontrola izloženosti Banke riziku prevare, radi efikasnog upravljanja istim, u cilju ostvarenja budžetiranih finansijskih rezultata i povećanja ekonomske i tržišne vrijednosti imovine i kapitala Banke.

Vrste rizika koje su pokrivene unutar operativnog rizika i koje Banka uzima u obzir prilikom procjene materijalnosti operativnog rizika su:

- **Operativni rizik** predstavlja rizik od gubitka koji proizlazi iz neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući podrizike operativnih rizika definisane Grupnom taksonomijom rizika. Samim tim, karakteristike operativnog rizika su da je prisutan u svim poslovnim aktivnostima Banke.
- **Pravni rizik** podrazumijeva rizik od zahtjeva ili postupka zbog nepoštivanja zakonskih odredaba domaćeg ili međunarodnog zakonodavstva ili ugovornih sporazuma ili internih pravila i/ili etičkog ponašanja koji proizlaze iz domaćih ili međunarodnih normi i prakse ili regulatorne odgovornosti. Također, uključuje izloženost zakonima koji su tek stupili na snagu, kao i promjenama tumačenja postojećih zakona. Pravni postupci su bilo koji pravni procesi, sudski ili vansudski, kao što su arbitraže ili pregovori o zahtjevima. Pravni rizik se smatra sekundarnim uticajem operativnog rizika i ostalih kategorija rizika, kao što su kreditni, tržišni i rizik likvidnosti ("izvorni" rizici).
- **Rizik izvršenja** predstavlja rizik od potencijalnog gubitka zbog neuspjele obrade transakcija ili upravljanja procesima, iz odnosa sa trgovinskim ugovornim stranama i dobavljačima.
- **Rizik eksternalizacije** (eng. outsourcing): Eksternalizacija znači aranžman u bilo kojem obliku između institucije, platne institucije ili institucije za elektronski novac i pružatelja usluga kojim taj pružatelj usluga obavlja proces uslugu ili aktivnost koju bi institucija, platna institucija ili institucija za elektronski novac obavljala sama. Aktivnosti koje bi banka inače obavljala sama su aktivnosti koje banci omogućavaju obavljanje djelatnosti pružanja bankovnih i/ili finansijskih usluga, uključujući i aktivnosti kojima se podržava obavljanje tih djelatnosti. Rizici koji su povezani sa eksternalizacijom su rizik pružaoca usluga, operativni rizik, rizik ovisnosti, finansijski rizik, pravni i ugovorni rizik, rizik izlazne strategije, rizik države, rizik koncentracije i sistemski rizik, rizik usklađenosti, rizik pristupa, rizik gubitka kontrole upravljanja i ostali rizici. U skladu sa Politikom Grupe za eksternalizaciju, eksternalizaciju predstavljaju aktivnosti ili usluge koje pružaju treće strane ("Pružaoči usluga"), gdje su aktivnosti / usluge izravno povezane sa izvršenjem korporativne svrhe i srodnih dužnosti, koje se najčešće izvode od strane zaposlenika unutar organizacije.

- **Rizik prevare** - Pojam interne prevare obično se upotrebljava da opiše više nezakonitih aktivnosti i prekršaja, odnosno bilo koji čin uposlenika kao što su: nelegalno prisvajanje novca ili imovine, namjerno nepravilno prikazivanje/vrednovanje transakcija, zloupotreba povjerljivih informacija, malverzacije sa kreditnim karticama, pronevjera, pranje novca, krađa identiteta, povreda zakonskih propisa, gubitak ili oštećenje imovine, falsifikovanje. Sa aspekta eksternih prevara, opisujemo sljedeće nezakonite i neovlaštene radnje: krivotvorenje, ispravka ili izmjena dokumenata prezentiranih Banci, prezentiranje lažnih informacija o vrijednosti instrumenata obezbjeđenja, pranje novca, krivotvorenje novčanica, ucjene i pljačke, provale i krađe, krađa informacija i probijanje IT sistema Banke. Pokušaj prevare podrazumijeva namjeru počinjenja prevare, koja je iz bilo kojeg razloga spriječena. Čak i u slučaju da je pokušaj uspješno spriječen i da nije nastao gubitak za Banku, tretman za počinitelja je isti kao i kod počinjene prijevare.
- **Rizik zaposlenika** - Gubici koji proizilaze iz djela koja nisu u skladu sa zakonima ili sporazumima o radu, zdravlju ili sigurnosti, zbog potraživanja za plaćanjem ili lične povrede ili zbog diskriminacije, ali i zbog nivoa obuke, znanja, fluktuacije, i sl.
- **IT rizik** predstavlja trenutni ili potencijalni gubitak zbog korištenja aplikacija, tehničke infrastrukture i njihovih povezanih procesa i procedura, kao i ponašanja i performansi IT osoblja što može ugroziti dostupnost, integritet, dostupnost i sigurnost IT infrastrukture, aplikacija i podataka. Navedeni rizik obuhvata cyber rizik.
- **Cyber rizik** predstavlja trenutni ili potencijalni gubitak zbog mogućih napada zlonamjernog korisnika putem internetske mreže ili drugih vanjskih mreža i posmatra se kao dio ukupnog IT rizika. Sigurnosni rizik predstavlja moguće narušavanje mjera tehničke i fizičke zaštite.
- **Sigurnosni rizik** predstavlja moguće narušavanje mjera tehničke i fizičke zaštite.

Koncentracija operativnog rizika je svaka pojedinačna izloženost operativnom riziku ili skupina izloženosti operativnim rizicima, sa mogućnošću kreiranja dovoljno velikih gubitaka da se pogorša ukupni profil rizika institucije, tako da je ugroženo njeno finansijsko stanje ili njena sposobnost održavanja osnovnog poslovanja.

S tim u vezi, sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata sljedeće:

- a. strategiju preuzimanja i upravljanja operativnim rizikom,
- b. politiku i interne akte kojima su definisana opšta pravila i procedure, odnosno načela, postupci i metode za aktivno upravljanje operativnim rizikom,
- c. organizacijska struktura,
- d. proces upravljanja operativnim rizikom, koji uključuje:
 - interno prikupljanje podataka o gubitku,
 - mjerenje i procjenu rizika,
 - korektivne i preventivne mjere za ublažavanje rizika,
 - redovno izvještavanje i monitoring,
 - identifikaciju postojećih i potencijalnih izvora operativnih rizika koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, aktivnosti, procesa i sistema.
- e. upravljanje kontinuitetom poslovanja,
- f. utvrđivanje i održavanje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da banka nije u mogućnosti ispuniti svoje obaveze plaćanja kada dospiju ili je samo u mogućnosti ispuniti ove obaveze uz visoke troškove.

Upravljanje rizikom likvidnosti na operativnom nivou se obavlja kroz organizacijsku funkciju:

- a) Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) – zadužen za strateške odluke koje se odnose na upravljanje aktivom i pasivom Banke tj. odluke koje doprinose održavanju zadovoljavajuće valutne, likvidne i kamatne strukture bilanse banke,
- b) za kontrolu, nadzor i upravljanje rizikom likvidnosti u Banci su zaduženi: Odjel upravljanja aktivom i pasivom, Odjel finansijskih tržišta i investicijskog bankarstva, Direkcija računovodstva i kontrolinga, te Sektor upravljanja strateškim rizicima,
- c) upravljanje likvidnošću, u skladu sa instrukcijama ALCO-a, je centralizovano unutar Sektora sredstava koji je odgovoran za usklađivanje sa regulatornim i internim aktima s obzirom na upravljanje likvidnošću.

Zadatak Sektora za upravljanje strateškim rizicima je praćenje i kontrola vanjskih i unutrašnjih ograničenja i određivanje korektivnih mjera u slučaju povrede istih.

Vrste rizika koje su pokrivena unutar rizika likvidnosti i koje Banka uzima u obzir prilikom procjene materijalnosti rizika likvidnosti su:

- **Rizik finansiranja likvidnosti** je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da učinkovito ispuni očekivane i neočekivane sadašnje i buduće novčane tokove i kolateralne potrebe bez utjecaja na svakodnevno poslovanje ili finansijsko stanje Banke.
- **Tržišni rizik likvidnosti** je rizik da Banka ne može lako utržiti ili zatvoriti poziciju po tržišnoj cijeni zbog nedovoljno razvijenog tržišta ili zbog poremećaja na tržištu.
- **Koncentracija rizika likvidnosti** tj. koncentracija obaveza (ili koncentracija finansiranja) postoji kada je finansijska struktura Banke osjetljiva na jedan događaj ili jedan pojedinačni faktor, poput značajnog i naglog povlačenja sredstava ili neadekvatnog pristupa novom finansiranju. Iznos koji predstavlja koncentraciju finansiranja je iznos koji ako se povuče ili istovremeno ili s sličnim ili povezanim izvorima finansiranja, zahtijeva da Banka značajno promijeni svoju svakodnevnu strategiju finansiranja.
- **Rizik insolventnosti** je kratkoročni rizik da se tekuće ili buduće obaveze plaćanja ne mogu u potpunosti ispuniti na vrijeme na ekonomski opravdan način.
- **Rizik strukturne likvidnosti** je dugoročni rizik od gubitaka uslijed promjene troškova sopstvenog refinanciranja ili kreditnog raspona Grupe.

Banka aktivno upravlja rizikom likvidnosti i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika.

Upravljanje poslovnim / strateškim rizikom

Poslovni/strateški rizik predstavlja rizik od neočekivanih operativnih gubitaka (odnosno negativne zarade) zbog smanjenja poslovnih prihoda (ili povećanja troškova), koji se ne mogu kompenzirati smanjenjem troškova (ili povećanjem prihoda), respektivno. Sve fluktuacije prihoda i troškova koje se mogu pripisati poziciji koja nosi (tržišni rizik), kreditne gubitke (kreditni rizik) ili operativne događaje (operativni rizik) izričito su isključene iz ove definicije.

Sljedeće vrste podrizika su pokrivena unutar poslovnog/strateškog rizika:

- **Rizik profitabilnosti** je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.
- **Rizik poslovanja** je rizik od neočekivanih operativnih gubitaka (odnosno negativne zarade) zbog smanjenja poslovnih prihoda (ili povećanja troškova), koji se ne mogu kompenzirati smanjenjem troškova (ili povećanjem prihoda), respektivno. Sve fluktuacije prihoda i troškova koje se mogu pripisati poziciji koja nosi (tržišni rizik), kreditne gubitke (kreditni rizik) ili operativne događaje (operativni rizik) izričito su isključene iz ove definicije.
- **Rizik kapitala** se odnosi na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti banke ili na poteškoće sa kojima se suočava banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.
- **Rizik upravljanja** je rizik gubitka do kojeg dolazi zato što banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.
- **Strateški rizik** je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.

Banka aktivno upravlja poslovnim/strateškim rizikom, između ostalog i kroz redovne procese planiranja i monitoringa i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika.

Upravljanje ostalim rizicima

U okviru kategorije ostalih rizika, Banka procjenjuje i/ili upravlja sljedećim rizicima, koji su detaljnije objašnjeni u nastavku:

- **Upravljanje reputacijskim rizikom** podrazumijeva da će publicitet u vezi transakcije, druge ugovorne strane ili poslovne prakse što uključuje klijenta negativno uticati na povjerenje javnosti u Banku, s obzirom na njene sposobnosti, integritet i pouzdanost.
- **Rizik usklađenosti** uključujući rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti uključuje rizik regulatorne usklađenosti koji predstavlja rizik da Banka ne uskladi svoje poslovanje sa izmjenama u regulatornom okruženju i rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji predstavlja rizik da će klijent iskoristiti Banku za počinjenje krivičnih djela pranja novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti. Banka aktivno upravlja navedenim rizikom i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika.
- **Rizik prekomjerne finansijske poluge** je rizik koji proizilazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine.
- **Rizik unakrsnog jemstva** je rizik koji proizilazi iz zakonskih obveza zbog članstva Erste u shemama unakrsnih garancija.
- **Rizik nekretnina** se procjenjuje unutar kvantitativne procjene kroz indikator koji stavlja u odnos ulaganje u imovinu / ukupna imovina.

- **Rizik sekuritizacije** je rizik koji proizlazi iz transakcija sekuritizacije u kojima kreditna institucija djeluje kao investitor, pokretač ili sponzor. Rizik sekuritizacije takođe uključuje "ulazak" za vanbilansna sredstva sekuritizacije, tj. Rizik da banka odluči pružiti finansijsku podršku nekonsolidovanom subjektu koji se suočava sa stresom, u odsustvu ili u većem broju bilo kojih ugovornih obaveze pružanja takve podrške.

Banka aktivno upravljanja navedenim rizikom i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika.

Upravljanje poprečnim rizicima

Poprečni rizik ima utjecaja na sve vrste rizika Grupe, dok ostali ključni rizici čine prvi nivo detaljnosti Popisa rizika Grupe s užim definicijama koje slijede na nižim nivoima.

- **Makroekonomski rizik** je rizik da se banka suoči sa gubicima zbog nepovoljnih promjena u ukupnom ekonomskom okruženju, tj. rizik poslovnog ciklusa. Banka upravlja makroekonomskim rizikom prilagođavajući svoje djelovanje shodno makroekonomskim kretanjima i prognozama za buduće razdoblje, te na taj način se minimizira osjetljivost portfolija na makroekonomski rizik. Pri upravljanju makroekonomskim rizikom, Banka koristi i makroekonomske analize Grupnih organizacionih jedinica u čijoj su nadležnosti iste.
- **Politički rizik** je vrsta rizika s kojim se suočavaju investitori, korporacije i vlade da će političke odluke, događaji ili uslovi značajno utjecati na profitabilnost poslovnog aktera ili očekivanu vrijednost dane ekonomske akcije.
- **Rizik pandemije** je rizik potencijalnih gubitaka povezan sa pandemijama. Procjena se vrši na osnovu samoprocjene od strane Grupe.

Testiranje otpornosti na stres

U cilju identifikovanja potrebnog (adekvatnog) kapitala i likvidnosti tokom uobičajenog poslovanja i u vanrednim okolnostima, Banka provodi redovno testiranje otpornosti na stres.

Uprava Banke, Odbor za rizike i Nadzorni odbor Banke razmatraju i donose odluku o pretpostavkama testiranja otpornosti na stres prije njegovog provođenja, definisanim stresnim scenarijima i rezultatima provedenih testiranja otpornosti na stres (uticaj na kapital, kao i na bilans stanja i bilans uspjeha).

Ključni nalazi i rezultati se analiziraju za daljnje razmatranje, posebno s obzirom na sklonosti preuzimanju rizika Banke i okvir limita, strategiju rizika, tokom planiranja rizika i procesa izrade budžeta, plana kapitala, planova za nepredvidjene okolnosti i procjenu rizika materijalnosti.

Rezultati stres testiranja se kvalifikuju u smislu jasnog iskaza o potrebi reagovanja, naglašavajući koje akcije je potrebno preuzeti. Nadležna tijela Banke kvalifikuju i odobravaju (ili ne) predložene intervencije i tehnike ublažavanja rizika.

Banka je u okviru Programa testiranja otpornosti na stres definisala sve elemente koji se odnose na cjelokupni proces testiranja otpornosti na stres. U istom se definiše metodologija, proces testiranja otpornosti na stres, portfolija koji podliježu testiranjima otpornosti na stres, razvijeni scenariji, korištene metodologije kao i upotreba testiranja otpornosti na stres u upravljanju rizikom.

Sve organizacijske jedinice dužne su poštivati principe utvrđene Programom i postupati u skladu sa obavezama definisanim internim aktima kojima se propisuje operativno provođenje Programa. Sektor upravljanja strateškim rizicima i Direkcija za sprječavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost komuniciraju i koordiniraju aktivnosti vezane za provođenje stres testova i sa relevantnim organizacionim jedinicama drugih članica matične bankarske grupacije, uključujući i matičnu banku. Pri provođenju testiranja otpornosti na stres, navedene organizacione jedinice ostvaruju saradnju, komunikaciju i aktivan dijalog i to prevashodno sa Direkcijom za računovodstvo i kontroling nadležnom za izvještavanje i planiranje kapitala, Sektorom Sredstava i Sektorom upravljanja kreditnim rizikom.

Metodološki okviri koji se koriste u različitim vrstama testiranja otpornosti na stres utvrđuju njihove konačne ciljeve za upravljanje Bankom. Ipak, sva testiranja otpornosti na stres imaju zajednički cilj, a to je da procijene otpornost Banke na nepovoljna poslovna ili makroekonomska kretanja.

Metodologija stres testiranja se odobrava od strane Nadzornog odbora, a na prijedlog Uprave Banke. Odgovornosti Uprave Banke i Nadzornog odbora u procesu provođenja testiranja otpornosti na stres uključuju:

- opis scenarija uzetih u obzir u okviru ICAAP-a, što uključuje specifikaciju pretpostavki u korištenim scenarijima i ključnih makroekonomskih varijabli koje se koriste, kao i opis načina na koji su povratni testovi otpornosti na stres korišteni za kalibraciju ozbiljnosti upotrijebljenih scenarija,
- opis ključnih pretpostavki korištenih u razmotrenim scenarijima, uključujući upravljačke mjere, poslovne pretpostavke u vezi sa bilansom banke, referentne datume, vremenske periode i dr.
- usvajanje kvantitativnih rezultata razmotrenih scenarija i efekata na ključne pokazatelje poslovanja banke, uključujući efekat na rezultat poslovanja banke i na kapital, utvrđene regulatorne omjere, kao i efekat na poziciju likvidnosti u integrisanim pristupima,
- razmatranje relevantnosti rezultata scenarija za poslovni model banke, njenu strategiju, značajne rizike i subjekte obuhvaćene ICAAP-om na konsolidovanom nivou.

U nastavku će biti prikazan osvrt na vrste testiranja otpornosti na stres koji se provode u Sparkasse Bank dd BiH, a koja uključuju:

- analizu scenarija - procjena utjecaja istovremene promjene više faktora rizika na finansijsko stanje Banke u jasno definisanim stresnim okolnostima,
- analizu osjetljivosti - procjena utjecaja jednog određenog faktora rizika na finansijsko stanje Banke, pri čemu uzrok stresa nije identifikovan.

Vrste testiranja otpornosti na stres i vrste rizika obuhvaćene istim:

- Sveobuhvatni stres test obuhvata: kreditni rizik, valutno inducirani kreditni rizik, devizni rizik, kamatni rizik u knjizi banke, poslovni strateški rizik;
- Obrnuto testiranje otpornosti na stres;
- Testiranje otpornosti na stres rizika likvidnosti obuhvata rizik likvidnosti;
- Testiranje otpornosti na stres kreditnog rizika koncentracije obuhvata rizik koncentracije kreditnog rizika;
- Testiranje otpornosti na stres operativnih rizika obuhvata operativni rizik;

- Testiranje otpornostina stres kamatno induciranog kreditnog rizika obuhvata: kamatno inducirani kreditni rizik.

Kroz navedene stres testove testiraju se primarno sljedeći portfoliji:

U okviru aktive:

- Kreditni portfolio,
- Portfolio obveznica,

U okviru pasive:

- Depozitni portfolio
- Kapital

Stavke bilansa uspjeha

- Troškovi rizika
- Kamatni prihod
- Platni promet
- Ostali prihodi i rashodi,

odnosno različita područja poslovanja: kapital, likvidnost, profitabilnost, rizični profil banke, a naročito kvalitet aktive.

Prilikom provođenja različitih vrsta stres testiranja, mogući scenariji koji se provode su sljedeći:

- **Makroekonomska kriza** – scenarij koji obuhvata sistemske/tržišne događaje koji bi mogli imati ozbiljne negativne posljedice na finansijski sistem.
- **Idiosinkratička kriza** - scenarij koji obuhvata događaje koji se odnose na banku, tj. specifične događaji koje koji bi mogli imati ozbiljne negativne posljedice za banku.
- **Kombinovani scenario** – kombinacija prethodno navedenih scenarija koji se javljaju istovremeno i utiču jedan na drugi.

Proces rada je podijeljen u četiri faze, te je svaka faza detaljno objašnjena u prethodno navedenim dokumentima. Faze u procesu rada su:

1. Definisanje scenarija,
2. Priprema i kontrola podloga,
3. Provođenje testiranja otpornosti na stres,
4. Izrada i kontrola izvještaja
5. Ažuriranje politike

Glavni upravljački elementi cjelokupnog programa za testiranje otpornosti na stres obuhvataju sljedeće:

- Strategija rizika

Testiranja otpornosti na stres su ključni alati za upravljanje rizicima, a posebno za podršku pogledu na budući rizični profil Banke, kao i procese strateškog planiranja, poslovnog planiranja, planiranja kapitala i likvidnosti. Shodno tome, rezultati testiranja otpornosti na stres se analiziraju u kontekstu metodologije definisanja strategije rizika, dugoročne strategije poslovanja, kao i procesa planiranja i budžetiranja Banke kako bi se osigurala dugoročna održivost i pomoć u optimizaciji pozicije rizika naspram kapitala i potreba za likvidnošću, te mjera likvidnosti u skladu s petogodišnjim strateškim planom Banke i Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima.

- Izjava o sklonosti preuzimanja rizika

Fokus programa testiranja otpornosti na stres koji gleda u budućnost uključuje daljnju integraciju u svakodnevni ciklus upravljanja u odgovarajućim vremenskim razmacima, od akcija ublažavanja od strane upravljanja do razmatranja rezultata testiranja otpornosti na stres u upravljačkim procesima. Proces planiranja, upravljanja limitima i mjerenja stresirane sklonosti preuzimanju rizika mora koristiti rezultate testiranja otpornosti na stres kao ulazni podatak. Pokretači stresa se definišu za odabrane osnovne metrike koje se stresiraju kao dio redovnog okvira testiranja otpornosti na stres. Oni su integrisani u procjeni rezultata testiranja otpornosti na stres i prijavljuju se Upravi Banke i Nadzornom odboru u svrhu pružanja ranih signala upozorenja i podrške proaktivnom upravljanju profilom rizika i kapitala. Standardi za koji izražavaju maksimalni nivo rizika kroz stratešku Izjavu o preuzimanju rizika (eng. Risk appetite statement, skr. RAS) su definisani u ICAAP Politici Grupe.

- Planiranje rizika

Detaljna analiza ključnih pokazatelja rizika provodi se na temelju uspješnosti portfolija u nepovoljnim stresnim uslovima, čime se osiguravaju važni standardi za kratkoročno i dugoročno prognoziranje na osnovu pristupa „odozgo prema dole“ (sveobuhvatni stres test) i „odozdo prema gore“ (obrnuti stres test) u skladu sa ICAAP Politikom Grupe.

- Procjena materijalnosti rizika

Rezultati testiranja otpornosti na stres čine sastavni dio u identificiranju osjetljivosti portfolija Banke u jasno definisanim stresnim okolnostima. Procjena materijalnosti rizika koristi te podatke za izradu profila rizika u cijeloj Banci. Procjena rizika materijalnosti se koristi kao jedan od ključnih dijelova u definisanju scenarija testiranja otpornosti na stres u skladu sa ICAAP Politikom Grupe.

- Procjena koncentracije rizika

Upravljanje koncentracijom rizika temelji se na okviru procesa, metoda i izvještaja analize koncentracije kreditnog rizika, rizika likvidnosti, tržišnog i operativnog rizika. Različite analize se redovno provode, pregledaju i izvještavaju. Navedene koncentracije rizika se također uzimaju u obzir pri definisanju scenarija za testiranje otpornosti na stres u skladu sa ICAAP Politikom Grupe.

- Plan oporavka

Rezultati testiranja otpornosti na stres se razmatraju prilikom procesa planiranja oporavka Banke kako bi se odredila adekvatna operativna dinamika i procedure oporavka Banke, te kako bi se donio određeni broj odluka o upravljanju rizicima i poslovnih strateških odluka i mjera koje bi se smatrale odgovarajućim u takvim okolnostima u skladu sa Planom oporavka Banke.

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima, uključujući njenu poziciju, ulogu i status u organizacionoj strukturi banke

U skladu sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova utvrđeni su organizacioni dijelovi, njihova djelatnost i sistematizacija poslova. Pravilnikom je predviđena segregacija dužnosti i ovlaštenja između zaposlenika Banke, čim se postiže kontrola i delegiranje ovlaštenja. Kroz jasnu organizacijsku strukturu sa definisanim ulogama i odgovornostima postignuto je adekvatno praćenje i upravljanje rizicima.

Nadzorni odbor je prvenstveno odgovoran za donošenje strateških smjernica za upravljanje rizicima, nadziranje provođenja istih i njihovu implementaciju u svim poslovnim procesima Banke koji su relevantni sa aspekta upravljanja rizicima. Nadzorni odbor banke je također u višem rukovodstvu Banke imenovao neovisnu osobu („CRO“) koja je odgovorna za upravljanje rizicima. Imenovana osoba ima direktnu komunikaciju sa Nadzornim odborom i samo je Nadzorni odbor može razriješiti iste dužnosti.

Nadzorni odbor Banke donosi odluke najvišeg nivoa, provodi ukupni nadzor rizika i upravljanja kapitalom, odgovara za definisanje i provedbu sveobuhvatnih i usklađenih poslovnih strategija i strategija rizika, osigurava provedbu standarda za upravljanje rizicima kroz utvrđenu organizaciju, ciljeve, zadatke, te sistem upravljanja i monitoring nad svim trenutnim i potencijalnim rizicima s kojima je Banka suočena u svom poslovanju, a sve u cilju njihovog smanjenja na prihvatljiv nivo koji je moguće kontrolisati i koji će Banci omogućiti maksimiziranje dobiti i minimiziranje rizika, uz pridržavanje načela sigurnosti, stabilnosti, likvidnosti i rentabilnosti, te usklađenosti sa važećim zakonskim propisima i internim aktima. Nadzorni odbor se obavještava putem izvještaja o svim relevantnim rezultatima procesa upravljanja rizicima u periodima koji su definisani internim aktima, koji razmatraju izvještaje, usvajaju ih, te po potrebi donose odluke u skladu sa svojim nadležnostima koje su definisane provedbenim propisima.

Ostala tijela i organizacione jedinice Banke su odgovorne za adekvatno, pravovremeno i tačno izvještavanje Nadzornog odbora o izloženosti svim značajnim tipovima rizika kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Uprava Banke je ključno tijelo koje osigurava preduslove za efikasno provođenje definisanih strateških opredjeljenja i usklađenost poslovanja Banke sa regulatornim okvirom, definisanim standardima za upravljanje rizicima, provođenje usvojenih strategija, politika, procedura u svakodnevnom poslovanju Banke, i mjere kojim se osigurava jasna podjela dužnosti i odgovornosti i jasne linije izvještavanja unutar sistema internog upravljanja Bankom, na osnovu kojih se postiže pouzdano, tačno i pravovremeno izvještavanje ključnih zainteresovanih strana (upravljačka tijela Banke, regulatorni organi itd).

Uprava Banke osigurava adekvatno funkcionisanje sistema upravljanja rizicima provođenjem usvojenih strategija, politika, pravila i procedura u svakodnevnom poslovanju Banke, a naročito provođenjem pravila u upravljanju rizicima, procjeni internog kapitala Banke, uspostavljanjem kontrolnih funkcija i sistema internih kontrola u svim poslovnim aktivnostima i linijama poslovanja Banke. Na prvom mjestu, krajnja odgovornost za upravljanje Izjavom o sklonosti preuzimanja rizika i pratećih mjera rizika je na Upravi Banke kako bi se definisalo ograničenje izloženosti Banke prema svim vrstama rizika i utvrdile jedinstvene procedure i metode za identifikaciju, praćenje i kontrolu svih vrsta rizika.

Uprava Banke je u cilju uspostave adekvatnog funkcionisanja sistema upravljanja rizicima imenovala i posebno sepcijalizovane odbore za upravljanje istim, kao što su:

- Odbor za nadgledanje (eng. Watch Loan Comittee – WLC),
- Odbor za upravljanje aktivom i obavezama (ALCO),
- Odbor za upravljanje operativnim rizicima (eng. Operational risk committee - ORCO),
- Odbor za upravljanje eksternalizacijom.

Nadzorni odbor nadzire poslovanje Banke i rad Uprave Banke, predstavlja i zastupa Banku prema članovima Uprave, te imenuje i razrješava **Odbor za reviziju, Odbor za naknade, Odbor za rizike, Odbor za imenovanja i druge specijalizirane odbore** Nadzornog odbora koji mu pružaju stručnu pomoć u vršenju nadzora poslovanja Banke.

U procesu upravljanja rizicima **Odbor za rizike** pruža stručnu pomoć i daje savjete Nadzornom odboru i Upravi Banke u nadziranju, odnosno provođenju strategije preuzimanja rizika, pri čemu Nadzorni odbor i Uprava Banke, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, zadržavaju sveukupnu odgovornost za rizike, preispituje usklađenost cijena proizvoda, odnosno usluga banke koje nude klijentima sa poslovnim modelom banke i strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima, a u slučajevima da utvrde da te cijene ne odražavaju rizike na odgovarajući način u skladu sa poslovnim modelom i strategijom preuzimanja rizika, predlažu plan za poboljšanje, ne dovodeći u pitanje zadatke Odbora za naknade, Odbor za rizike ispituje uzimaju li poticaji predviđeni politikom naknada u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerovatnost, te vremenski raspored zarada, a kako bi pomogao uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada konzistentnih sa preuzetim rizicima banke, te izvještava Nadzorni odbor o provođenju Strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima, adekvatnosti i načinu provođenja usvojenih politika i procedura za upravljanje rizicima, kao i adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema za upravljanje rizicima i razmatra adekvatnost Plana oporavka Banke.

U procesu upravljanja rizicima **Odbor za reviziju** između ostalog predlaže Nadzornom odboru plan rada Interne revizije, razmatra izvještaje Interne revizije i drugih kontrolnih funkcija, razmatra godišnje finansijske izvještaje i izvještaje o poslovanju Banke sa izvještajem društva za reviziju, analizira i nadzire primjenu i adekvatno provođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i provođenju sistema unutrašnjih kontrola, izvještava Nadzorni odbor o realizaciji preporuka i izvještava Nadzorni odbor o usklađenosti poslovanja Banke sa zakonom, drugim propisima i standardima poslovanja.

Uprava Banke i Nadzorni odbor su osigurali utvrđivanje i provođenje adekvatnih i sveobuhvatnih strategija i postupaka za integrisani okvir upravljanja rizicima.

Uprava i Nadzorni odbor surađuju u najboljem interesu Banke te zajednički raspravljaju strateške odrednice poslovanja, kao druga pitanja značajna za dobrobit Banke. Dobra saradnja podrazumjeva otvorenu raspravu između Uprave i Nadzornog odbora. Kontrolne funkcije o svom radu nezavisno i direktno izvještavaju nadežna tijela.

Organizacione jedinice operativno direktno uključene u proces upravljanja rizicima su Sektor upravljanja strateškim rizicima, Sektor upravljanja kreditnim rizikom, Sektor sredstava, Direkcija računovodstva i kontrolinga i Direkcija za sprječavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost.

Generalni pristup organizacije upravljanja rizicima je da se kontrola i upravljanje rizicima koji proističu direktno iz finansijske pozicije Banke (npr. kreditni, tržišni i rizik likvidnosti) vrši od strane **Sektora upravljanja strateškim rizicima**, dok se upravljanje i kontrola rizicima koji nisu direktno vezani za finansijsku poziciju već prevashodno proističu iz poslovnih aktivnosti i procesa (operativni rizik uključujući reputacijski, rizik eksternalizacije, informacijska sigurnost, rizik prevare, sistem internih kontrola, itd.) obavlja od strane **Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost**.

Unutar Sektora upravljanja strateškim rizicima su organizovani odjeli:

- Odjel za ICAAP/ILAAP, upravljanje tržišnim i rizikom likvidnosti i
- Odjel za kontrolu kreditnog rizika i rezervisanja.

Shodno prethodno navedenom, nadležnosti i odgovornosti navedenih OJ obuhvataju:

- analizu rizika koja uključuje procjenu, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju,
- kontinuirano praćenje profila rizika Banke,
- koordinaciju godišnje procjene i identifikacije rizika pokretanjem procesa tj. organizacijom ekspertnog panela u cilju uključivanja drugih OJ prema poslovnim područjima tj. odgovornostima u proces procjene materijalnosti rizika,
- procjena nivoa detaljnosti i kompletnosti dostavljenih ocjena i dokumentacije za ocjenjivanje rizika,
- definisanje okvira taksonomije rizika Banke uzimajući u obzir lokalne regulatorne zahtjeve i zahtjeve Grupe,
- revidiranje i održavanje obrasca i metodologije za procjenu materijalnosti rizika,
- kontrola rezultata sveukupne procjene rizika Banke,
- usaglašavanje rezultata procjene materijalnosti rizika sa nadležnim odjelom Grupe,
- slanje Izvještaja o procjeni materijalnosti rizika na razmatranje i usvajanje od strane Uprave Banke i Nadzornog odbora.

Banka je obezbijedila da navedeni sektori i odjeli raspolažu sa uposlenicima koji su stručni, profesionalni te imaju odgovarajući nivo znanja i vještina da oprezno upravljaju svim rizicima kojim je Banka izložena što je definisano u članu 6 stav 3 Odluke o upravljanju rizicima u Banci. Navedeni sektori i odjeli u okviru svog svakodnevnog rada obavljaju sljedeće ključne funkcije/procese:

- kontrola i izvještavanje o kreditnom, tržišnim i riziku likvidnosti
- kontrola i praćenje izloženosti kreditnom riziku i osiguravanje sistema kojim se definiše adekvatan nivo rezervisanja za kreditni rizik

Direkcija za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost je nadležna za upravljanje rizicima koji prevashodno proističu iz poslovnih aktivnosti i procesa (operativni, reputacijski, rizik eksternalizacije, rizik informacijske sigurnosti, itd.). Nadležnosti Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost kao kontrolne funkcije su definisane u skladu sa Zakonom o bankama FBiH kroz interni dokument Banke.

Odjel za praćenje usklađenosti nadležan je za upravljanje promjenama u regulatornom okruženju, čime se vrši i preventivna mitigacija rizika usklađenosti. Nadležnosti Odjela uspostavljaju se radi praćenja i mitigacije rizika usklađenosti - rizik od izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te internim aktima. Nadležnosti Odjela kao kontrolne funkcije za praćenje usklađenosti definisane su u skladu sa Zakonom o bankama FBiH kroz interne akte Banke.

Direkcija interne revizije je neovisna organizaciona jedinica koja kroz redovne i savjetodavne angažmane u skladu sa Međunarodnim standardima za stručnu provedbu interne revizije provodi kontrole postupke te ispostavlja neovisna mišljenja o predmetu revizije sa mjerama za unaprjeđenje sistema interni kontrola i poslovanja Banke a sve u cilju mitigacije rizika kojima je Banka izložena. Nadležnosti Direkcije interne revizije kao kontrolne funkcije su definisane internim aktima i usklađene su sa Zakonom bankama F BiH i Odlukom o kontrolnim funkcijama Banke

Sektor upravljanja kreditnim rizikom nadležan je za segment analize i oobranje kreditnih rizika, segment naplate problematičnih i spornih potraživanja. U okviru svakodnevnog rada obavlja sljedeće ključne procese:

- uspostava i održavanje sistema kojim se osigurava adekvatan proces procjene i monitoringa kreditnog rizika prilikom odobrenja i trajanja kreditnih transakcija sa klijentima
- proces naplate problematičnih potraživanja od fizičkih i pravnih lica putem kojeg se omogućava adekvatna naplata onih potraživanja Banke koja su u kašnjenju.

Sektor sredstava nadležan je za operativne aktivnosti upravljanja rizikom likvidnosti, kamatnim i deviznim rizikom, definisanje strateških ciljeva koji se tiču upravljanja aktivom i pasivom, upravljanja rizikom i viškom likvidnosti, uspostavljanje strategije i plana likvidnosti i izvora finansiranja, uspostavljanje plana finansiranja u vanrednim okolnostima i njegovo testiranje, upravljanje deviznim rizikom, obavljanje poslova trgovanja i investicijskog bankarstva. Također, Sektor Sredstava je odgovoran za pravovremeno i tačno izvještavanje u pogledu rizika likvidnosti, kamatnog i deviznog rizika i drugim pitanjima iz nadležnosti navedenog sektora utvrđenih internim aktima, kao i pružanje stručne podrške za budući razvoj i potrebe.

a) o općem okviru sistema internih kontrola i organizaciji kontrolnih funkcija (ovlaštenja, sredstva, status u organizacionoj strukturi, nezavisnost, direktan pristup do nadzornog odbora banke), glavnim zadacima koje obavljaju i bilo kakvim tekućim i planiranim značajnim promjenama tih funkcija, uključujući i rukovodioce istih

U skladu sa regulatornim zahtjevima Banka je uspostavila opšti okvir sistema internih kontrola koji osigurava između ostalog i izračunavanje i preispitivanje kapitalnih zahtjeva, utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti, zaključivanje pravnih poslova sa licima u posebnom odnosu, postupke i procese kojim se osigurava istinito i tačno javno objavljivanje podataka i informacije, izvještavanje, procjena efekata eksternalizacije poslovnih aktivnosti i drugo.

Implementirani standardi sistema internih kontrola u Banci su: adekvatna organizaciona struktura i kultura, uspostavljene kontrolne funkcije, adekvatne procedure i postupke kontrole rizika i kontrolnih aktivnosti (sistem kontrolnih karata) podjela dužnosti, monitoring izvršenja aktivnosti adekvatne interne kontrole integrisane u poslovne procese i aktivnosti banke, adekvatne administrativne i računovodstvene postupke i uspostavu odgovarajućih procedura za zaštitu aktive banke.

U skladu sa principima definisanim u članu 83. stav 4 Zakona o bankama FBiH (u daljem tekstu Zakon) i Odlukom o kontrolnim funkcijama Banka uspostavlja sljedeće kontrolne funkcije (u nastavku detaljnije opisane):

- a) Funkcija upravljanja rizicima
- b) Funkcija praćenja usklađenosti
- c) Funkcija interne revizije

Banka uspostavlja kontrolne funkcije neovisno od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje, odnosno koje ove funkcije prate, kontrolišu i ocjenjuju, kroz adekvatnu organizacionu strukturu definisanu u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova.

Kontrolne funkcije su uspostavljene na način da je osiguran dovoljan broj zaposlenika sa odgovarajućim stručnim znanjima i iskustvom, kao i njihovo redovno usavršavanje i stručno obrazovanje, srazmjerno veličini Banke, njenoj internoj organizaciji, te vrsti, obimu i složenosti poslova koje kontrolne funkcije obavljaju.

Rukovodioci kontrolnih funkcija imaju direktan pristup Nadzornom odboru, o svom radu izvještavaju Odbor za reviziju i Nadzorni odbor te najmanje jednom godišnje učestvuju na sjednicama tijela koje izvještavaju. Ukoliko pojedina kontrolna funkcija u svom radu utvrdi nezakonitosti u poslovanju ili kršenje pravila i propisa upravljanja rizicima zbog čega može biti ugrožena likvidnost, solventnost ili sigurnost poslovanja Banke, kontrolne funkcije su u obavezi o tome odmah obavjestiti Upravu, Odbor za reviziju, Nadzorni odbor i FBA. Sadržaj izvještaja svake kontrolne funkcije je definisan u pojedinačnom aktu svake kontrolne funkcije u skladu sa provedbenom Odlukom. Svaka kontrolna funkcija po usvojenom izvještaju o radu u skladu sa definisanim frekvencijama (kvartalno, polugodišnje i godišnje) je obavezna da potpisan izvještaj uz Odluku o usvajanju istog od strane NO u roku od 60 dana po isteku kvartala odnosno do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu dostavi FBA.

Kontrolna Funkcija upravljanja rizicima i Funkcija praćenja usklađenosti izvještaj o radu za četvrti kvartal (koji pored informacija za zadnji kvartal po svom sadržaju uključuje i informacije za cijelu godinu i predstavlja godišnji izvještaj) dostavljaju FBA, umjesto 60 dana od isteka izvještajnog kvartala, najkasnije do 31. marta tekuće godine.

U 2020. godini nije bilo značajnijih promjena u zadacima koje obavljaju kontrolne funkcije, niti su značajnije promjene trenutno planirane.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima

Politika kontrolne funkcije upravljanja rizicima sa metodologijom (u daljem tekstu: Politika) definiše osnovne principe i organizaciju rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima (u daljem tekstu: KFUR) u Banci u skladu sa Zakonom o Bankama FBiH i Odlukom o kontrolnim funkcijama banke, Federalne Bankarske Agencije.

Banka je obavezna da u okviru funkcije upravljanja rizicima osigura minimalno obavljanje sljedećih poslova:

- a) analizu rizika koja uključuje utvrđivanje i mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju,
- b) kontinuirano praćenje svih značajnijih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena,
- c) provođenje testiranja otpornosti na stres,
- d) provjeru primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, uključujući rizike iz makroekonomskog okružja,
- e) ispitivanje i ocjenu adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima,
- f) ocjenu adekvatnosti i dokumentovanosti metodologije za upravljanje rizicima,
- g) učestvovanje u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje rizicima,
- h) učestvovanje u izradi, primjeni i nadzoru nad funkcioniranjem metoda i postupaka za upravljanje rizicima,
- i) davanje prijedloga i preporuka za efikasno upravljanje rizicima,
- j) analizu, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti kapitala banke, te provjeru strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala,
- k) analizu, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti likvidnosti banke, te provjeru strategija i postupaka za internu procjenu likvidnosti banke,
- l) analizu rizika prisutnih kod novih proizvoda ili novih tržišta

Na osnovu principa proporcionalnosti i srazmjerno sa veličinom, vrstom i složenosti poslovanja Banke te profilom rizika Banke, funkcija upravljanja rizicima je sadržana unutar više organizacionih jedinica i to:

- a) Sektor upravljanja strateškim rizicima, na koju se u daljem dijelu teksta takođe referiše i kao KFUR;
- b) Direkcija za sprječavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost, na koju se u daljem dijelu teksta takođe referiše i kao KFUOR.

Generalni pristup organizacije upravljanja rizicima je da se kontrola i upravljanje rizicima koji proističu direktno iz finansijske pozicije Banke (npr. kreditni, tržišni i rizik likvidnosti) vrši direktno od strane KFUR, dok se upravljanje i kontrola rizicima koji nisu direktno vezani za finansijsku poziciju već prevashodno proističu iz poslovnih aktivnosti i procesa (operativni, reputacijski, rizik eksternalizacije, rizik informacijske sigurnosti itd.) obavlja od strane Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost, KFOUR.

Ove dvije organizacione jedinice imaju svoje rukovodioce, te su svoje principe rada propisale kroz dvije zasebne Politike. KFUR i KFOUR imaju funkcionalnu nezavisnost u odnosu na poslove, procese i aktivnosti ostalih organizacijskih jedinica, s ciljem odvojenosti od procesa u kojima rizik nastaje (funkcije ugovaranja transakcija), odnosno, koju kontrolna funkcija prati, kontroliše i ocjenjuje. Rukovodioci KFUR i KFUOR i zaposleni obavljaju isključivo poslove iz svog djelokruga rada kako je to definisano relevantnim podzakonskim i internim aktima kao i ovom Politikom, izbjegavajući potencijalne sukobe interesa.

Lice odgovorno za rad kontrolne funkcije imenuje Nadzorni odbor Banke i o njegovom imenovanju obavještava Agenciju.

Rukovodilac kontrolne funkcije upravljanja rizicima je Slađana Čengić, Direktor Sektora za upravljanje strateškim rizicima, a rukovodilac kontrolne funkcije upravljanja operativnim rizicima je Haris Buturović, Direktor Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost.

Kontrolna funkcija praćenja usklađenosti

Funkciju praćenja usklađenosti poslovanja u Sparkasse Bank dd BiH, unutar Direkcije sekretarijata i regulatorne usklađenosti, obavlja Odjel za praćenje usklađenosti (Odjel, FPU), a na osnovu principa proporcionalnosti i srazmjerno sa veličinom, vrstom i složenosti poslovanja Banke te profilom rizika Banke. Banka je obavezna da u okviru funkcije praćenja usklađenosti osigura minimalno obavljanje sljedećih poslova:

- a) praćenje usklađenosti poslovanja banke sa Zakonom, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banke,
- b) identifikovanje propusta i procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja banke sa zakonom i drugim propisima, posebno rizika od provođenja nadzornih mjera i sankcija Agencije i drugih nadležnih organa, finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik,
- c) savjetovanje uprave banke i drugih odgovornih lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila, uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja i
- d) procjenu efekata koje će na poslovanje banke imati izmjena relevantnih propisa.

Odjel za praćenje usklađenosti, kao kontrolna funkcija ima funkcionalnu nezavisnost u odnosu na poslove, procese i aktivnosti ostalih organizacijskih jedinica, s ciljem odvojenosti od procesa u kojima rizik nastaje, odnosno, koju kontrolna funkcija prati, kontroliše i ocjenjuje, uključujući poslove Sekretara banke.

Voditelj Odjela i zaposleni u Odjelu obavljaju isključivo poslove iz svog djelokruga rada kako je to definisano Zakonom o bankama FBiH, relevantnim podzakonskim aktima i Programom praćenja usklađenosti Sparkasse Bank dd BiH sa metodologijom rada, izbjegavajući potencijalne sukobe interesa i učestvovanje u aktivnostima koje bi kasnije mogle biti predmetom kontrole Odjela.

Odjel, odnosno, Voditelj Odjela, ima direktnu liniju izvještavanja prema Nadzornom odboru Banke. Banka osigurava dovoljan broj zaposlenika u Odjelu sa odgovarajućim stručnim znanjima i iskustvom, kao i njihovo redovno usavršavanje i stručno obrazovanje, srazmjerno veličini Banke, internoj organizaciji, te vrsti, obimu i složenosti poslova koje Odjel obavlja.

Voditelja Odjela, kao lica odgovornog za rad kontrolne funkcije, imenuje Nadzorni odbor Banke i o njegovom imenovanju obavještava Agenciju.

Rukovodilac kontrolne funkcije upravljanja rizicima je Marko Čejović, Voditelj Odjela za praćenje usklađenosti.

Kontrolna funkcija interne revizije

Direkcija interne revizije kao kontrolna funkcija u svom sastavu nema nižih organizacionih jedinica. Direkcijom interne revizije upravlja rukovodilac kontrolne funkcije Hermina Kadić-Omanović delegiranjem redovnih i savjetodavnih angažmana internim revizorima koji su definisani u Planu rada interne revizije. Plan rada interne revizije se usvaja od strane Nadzornog odbora.

U skladu sa provedbenim propisima rukovodioca interne revizije imenuje Nadzorni odbor Banke i o istom se obavještava Agencija za bankarstvo FBiH. Direkcija interne revizije je neovisna organizacionih jedinica u Banci koja obavlja isključivo poslove u svojoj nadležnosti i funkcionalno i

organizaciono je neovisna od aktivnosti koje su predmet revizije. Uposlenici Kontrolne funkcije interne revizije imaju dovoljno znanja i vještina za obavljanje povjerenih radnih zadataka i kontinuirano su posvećeni daljoj nadogradnji svojih znanja i vještina uvažavajući standarde i načela rada interne revizije.

Funkcija interne revizije je organizovana kao samostalna organizaciona jedinica, Direkcija interne revizije. Banka je obavezna da u okviru funkcije interne revizije osigura minimalno obavljanje sljedećih poslova:

- a) ocjenu sistema za upravljanje rizicima u banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja, procjene, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci.
- b) adekvatnost i pouzdanost funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja banke,
- c) ocjenu sistema izvještavanja nadležnih organa banke i rukovodioca,
- d) ocjenu tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija,
- e) adekvatnost upravljanja imovinom banke,
- f) primjene politike naknada u banci,
- g) usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima,
- h) ocjenu adekvatnosti informacionog sistema u banci,
- i) strategije i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti,
- j) sistema prikupljanja i tačnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom,
- k) slabosti u poslovanju banke i njenih uposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja,
- l) postupanja banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju,
- m) obavlja ostale poslove potrebne za ostvarivanje ciljeva kontrolne funkcije interne revizije.

b) o odobrenim limitima za rizike kojima je banka izložena

Banka kroz Izjavu o preuzimanju rizika (RAS) i Prateće mjere (SM) definiše limite za regulatorne i interne indikatore koji su usaglašeni sa regulativom i internom strategijom a prevashodno strategijom Grupe, te je isto usvojeno i odobreno od strane Uprave i Nadzornog odbora Banke.

Revidiranje postavljenih limita se radi najmanje jednom godišnje kroz revidiranje strategije a po potrebi i ad-hoc najčešće u skladu sa izmjenama regulative.

Definisani regulatorni limiti rizika kojima je banka izložena su prikazani u tabeli u poglavlju 3, tačka j) javne objave Banke.

c) o promjenama rukovodioca kontrolnih funkcija (upravljanja rizikom, usklađenosti poslovanja i interne revizije)

Kvalifikacije, iskustvo, specifična znanja, profesionalne i lične kvalitete rukovodilaca i uposlenika kontrolnih funkcija propisani su Odlukom o kontrolnim funkcijama banke (Sl. novine FBiH br.81/17). Rukovodiocje kontrolnih funkcija/zamjenike ukoliko su isti imenovani u kontrolnoj funkciji imenuje i razrješava Nadzorni odbor Banke koji utvrđuje i naknadu za njihov rad.

Lica koja obavljaju poslove kontrolnih funkcija ne mogu biti lica povezana sa bankom niti lica kod koji postoji sukob interesa kako bi se osigurao osnovni principi neovisnosti i objektivnosti u izvršenju povjerenih radnih zadataka.

Rukovodioci kontrolnih funkcija i zaposleni u tim jedinicama neovisni su u svom radu i obavljaju isključivo poslove za koje su odgovorni.

U toku 2020. godine nije bilo promjena rukovodioca kontrolnih funkcija.

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika, uključujući i opis sistema za mjerenje i izvještavanje o rizicima, uključujući način komunikacije, kulturu rizika unutar banke

Banka je definisanjem strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima postavila principe i načela upravljanja rizicima te kulturu rizika koji ujedno predstavljaju osnovne komponente strategije.

Banka u svrhu postizanja ravnoteže između ciljeva rizika i povrata, usmjerenih na održivi rast i odgovarajući povrat na kapital primjenjuje Principe upravljanja rizicima SEE. Rizici se preuzimaju samo u kontekstu poslovanja Banke, a ti se rizici priznaju u ranoj fazi i odgovarajuće upravljaju.

Upravljanje rizikom regulirano je sljedećim načelima/principima:

1. Odgovarajuća identifikacija i kvantifikacija svakog pojedinog rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena i to uvažavajući lokalne regulatorne zahtjeve i istovremeno prateći odredbe relevantne ICAAP Politike Grupe. (Opseg, nivo detalja i sofisticiranost procjene značajnosti rizika ovise o poslovnoj strukturi, veličini i složenosti, kao i o profilu rizika - principu proporcionalnosti. Standardi Erste Grupe pružaju okvirne uvjete, redovna revizija osigurava aktuelnost, relevantnost i adekvatnost u koordinaciji Steiermärkische Sparkasse AG.)
2. Testiranje otpornosti na stres s ciljem da se osiguraju informacije o procjeni ranjivosti, analizira strategija zaštite Banke.
3. Definisanje apetita za rizikom i njegovo mjerenje na cjelokupnom nivou kao i za pojedinačne vrste rizika uzimajući u obzir strategiju i ciljeve poslovanja Banke, a slijedeći odrednice relevantne ICAAP Politike Grupe.
4. Nezavisna kontrolna funkcija upravljanja rizicima (KF), odnosno funkcionalno odvojena od procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje, a u svrhu procjene rizičnog profila Banke.
5. Uspostavljanje adekvatnog organizacijskog i infrastrukturnog okvira za upravljanje rizicima s jasnim odgovornostima za izvršenje, izvještavanje, mehanizme interne kontrole, poštivanje zakonskih zahtjeva.
6. Upravljanje usklađenosti s trenutnim/ciljnim limitima se izvršava na minimalno kvartalnom nivou.
7. Primjena Okvira politika Grupe (eng. Group Risk Policy Framework) kojim se osigurava kreiranje, klasifikacija, odobravanje, implementacija i odražavanje politika.

Kultura rizika je ponašanje organizacije koja utiče na upravljanje rizicima. Banka stavlja naglasak na snažnu i proaktivnu kulturu rizika sa kvantitativnim načelima upravljanja rizicima (RAS i Prateće mjere) upotpunjena kvalitativnim principima rizika. Očekuje se da će svi zaposlenici proaktivno djelovati i pridonijeti snažnoj kulturi rizika, pokazujući osobni integritet i održavajući visoku razinu profesionalnosti, s obzirom na osobno ponašanje i odlučivanje. Od ključne je važnosti da se zaposlenici i menadžeri ne oslanjaju samo na politike, nego preuzmu izravnu i osobnu odgovornost za svoje postupke i odluke. To je moguće samo uspostavom i održavanjem jasne strukture upravljanja, linija izvještavanja i definiranih odgovornosti.

Banka ima usvojen Poslovni kodeks koji između ostalog definiše: način komunikacije (npr. politike elektronske i druge komunikacije), poštivanje pravila o sprječavanju pranja novca i sistema upravljanja operativnim rizicima i segment interne kontrole. Kvalitetna komunikacija nužan je preduslov za daljnji razvoj kulture rizika u Banci. Svi uposlenici funkcije rizika nastojat će u svakom trenutku održavati otvorenu komunikaciju jedni prema drugima, regulatoru, ostalim zaposlenicima i javnosti.

Integralni dio Strategije upravljanja rizicima je i redovna procjena materijalnosti svih rizika kojima je Banka izložena u svom svakodnevnom poslovanju. Banka ima uspostavljen proces procjene materijalnosti rizika koji se obavlja na godišnjem nivou. Sektor upravljanja strateškim rizicima i Direkcija za sprječavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost osiguravaju uspostavu i primjenu metodologije za procjenu značajnih rizika, kao i usklađenost sa regulatornim propisima u vezi sa navedenom procjenom i odgovorni su za metodološka i procesna poboljšanja, kao i pravovremeno provođenje procjene materijalnosti rizika.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, tačnije Odjel za ICAAP/ILAAP, upravljanje tržišnim i rizikom likvidnosti je odgovorna organizaciona jedinica za provođenje procjene materijalnosti rizika koji su direktno vezani za finansijsku poziciju Banke (domen rizika kojim organizaciona jedinica upravlja), dok je Direkcija za sprječavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost nadležna za provođenje procjene materijalnosti rizika koji prevashodno proističu iz poslovnih aktivnosti i procesa (operativni, reputacijski, rizik eksternalizacije, rizik informacijske sigurnosti, itd.). Navedene organizacione jedinice imaju sveobuhvatnu operativnu odgovornost i odgovorni su za održavanje definisanih standarda i redovnu provjeru dokumenata vezanih za procjenu materijalnosti, kao i za osiguranje i poštivanja standarda definisanih u tim dokumentima. Navedene organizacione jedinice su naročito odgovorne za implementiranje, održavanje i poštivanje standarda Grupe, kao i uvjerenje da su lokalne specifičnosti uzete u obzir. U slučaju odstupanja standarda Grupe od lokalnih regulatornih zahtjeva, lokalni propisi se uzimaju u obzir.

Principi preuzimanja i upravljanja rizicima, kao i odgovornosti za provođenje istih sadržanih u okviru RAS-a i Pratećih mjera su:

- Banka u saradnji sa matičnom bankarskom grupacijom definiše svoju strategiju rizika i sklonost preuzimanju rizika kroz proces godišnjeg planiranja kako bi se osiguralo pravilno usklađivanje rizika, kapitala, likvidnosti i ciljeva uspješnosti,
- RAS i prateće mjere čine osnovu za poslovanje Banke i stoga se mora odraziti (izravno ili neizravno) u poslovnim odlukama, budžetima, ovlaštenjima za odobrenje, itd.
- Sklonost preuzimanju rizika osigurava smislene smjernice za proces planiranja, te time pokretači i limiti za osnovnu metriku rizika moraju se postaviti barem za period strateškog planiranja,
- RAS i prateće mjere moraju biti odobreni od strane Uprave Banke i Nadzornog odbora,

- RAS i prateće mjere uključuju niz osnovnih metrika rizika koje pružaju kvantitativni smjer za upravljanje sveukupnim povratnom rizika i kvalitativne izjave u obliku ključnih principa rizika koji čine dio smjernica za upravljanje rizicima,
- RAS i prateće mjere sadržavaju metrike stresiranja osnovnog kapitala, koji moraju biti integrisani u procjeni rezultata ispitivanja otpornosti na stres za pružanje signala ranog upozorenja i podržati proaktivno upravljanje rizicima glavnog profila,
- Rezultati testiranja otpornosti na stres se smatraju kao ulazni podatak prilikom uspostavljanja RAS-a i pratećih mjera,
- RAS-om i pratećim mjerama uspostavljen je jasan proces za mjerenje usklađenost kao što je npr. praćenje, izvještavanje, eskalacija. To uključuje jasne nivoe okidača i RAG (Crveno, Žuto, Zeleno) smjernice utvrđene za svaku osnovnu metriku rizika, što omogućava automatsku eskalaciju određenom nivou upravljanja i pravovremeno djelovanje po pitanju nepovoljnih kretanja,
- U slučaju značajne promjene u bančinom ekonomskom okruženju ili pojedinačnim uslovima poslovanja, RAS i prateće mjere se pregledaju i revidiraju ad hoc,
- Razvoj profila rizika u odnosu na RAS i prateće mjere se redovno izvještava u okviru izvještaja o rizicima,
- Uprava Banke i Nadzorni odbor osiguravaju da postoji dovoljno alata kako bi se ublažile povrede u RAS-u i pratećim mjerama,
- RAS, prateće mjere i program naknada se usklađuju na redovnoj osnovi kako bi se ojačala kultura upravljanja rizicima unutar Banke, odnosno utvrdile godišnje baze bonusa,
- RAS i prateće mjere za Banku se postavljaju u skladu sa RAS-om i pratećim mjerama Grupe, pregledaju se najmanje jednom godišnje, i prilagođavaju ukoliko je to potrebno (u pogledu opsega, kao i veličine izražene sklonosti preuzimanju rizika),
- Sektor upravljanja strateškim rizicima je operativno odgovoran za održavanje RAS-a i pratećih mjera koje se moraju uskladiti RAS i prateće mjere Banke sa RAS-om i pratećim mjerama Grupe,
- Da bi se osiguralo dosljedno upravljanje unutar Grupe, RAS i prateće mjere Banke moraju sadržavati osnovnu metriku rizika i ključne principe rizika definisane na nivou Grupe. Svako odstupanje mora biti formalno dogovoreno sa matičnom bankom. Veličina sklonosti preuzimanju rizika Banke također mora uzeti u obzir i lokalne regulatorne zahtjeve i odražavati specifičnosti individualnog portfolija, strateška i makro-ekonomska dešavanja. Banka može uključiti dodatne pokazatelje potrebne za ispunjenje lokalnih regulatornih zahtjeva u dogovoru s nadležnim odjelom Grupe,
- RAS i prateće mjere Banke uključuju limite rizika definisane od strane Grupe na temelju RAS-a i pratećih mjera Grupe. Limiti se dostavljaju Banci od strane Odjela strateškog upravljanja rizicima Grupe,
- RAS i prateće mjere su uključeni u lokalnu strategiju rizika, koja je definisana u skladu sa Strategijom rizika Grupe.

S obzirom na to da RAS i prateće mjere čine osnovu za poslovanje Banke, moraju se odraziti u poslovnim odlukama Banke, Budžetu, te strateškim i operativnim planovima. Banka mora imati uspostavljen jasan proces (npr. praćenje, izvještavanje, eskalacije) za poštivanje RAS-a i pratećih mjera i provoditi redovno izvještavanje o kretanjima indikatora na kvartalnoj osnovi, a po potrebi i češće. Ažuriranje pokazatelja RAS-a i pratećih mjera se radi godišnje, što je u skladu sa strateškim usmjerenjem Banke da nastavi sa primjenom koncepta sveobuhvatnog upravljanja rizicima.

Glavne poslovne linije i usluge povezane sa tim linijama, čijim obavljanjem se ostvaruje značajan nivo prihoda ili dobiti za Banku su:

- Poslovanje sa građanima,
- Poslovanje sa mikro preduzećima,
- Poslovanje sa srednjim preduzećima,
- Poslovanje sa velikim preduzećima,
- Upravljanje sredstvima.

Svaka poslovna linija nosi određeni dio rizika, kojim se upravlja pojedinačno u određenim oblastima ali i integralno.

Integralni dio okvira upravljanja rizicima unutar Banke je procjena materijalnosti svih rizika kojima je Banka izložena u svom svakodnevnom poslovanju. ICAAP Politika Grupe i Interno uputstvo za proces redovne procjene materijalnosti rizika propisuju obavezu provođenja procjene materijalnosti rizika na godišnjem nivou. Na osnovu procjene materijalnosti rizika Banka definiše i svoj risk apetit i to prije svega kroz strateške limite koji se uključuju u takozvanu Izjavu o preuzimanju rizika. Pored toga navedena procjena materijalnosti rizika gradi bazu za određivanje materijalnih rizika koji će biti uključeni u izračun kapaciteta za snošenje rizika koji se definiše na način da se kvantificira risk apetit Banke kroz izračun internih kapitalnih zahtjeva za pokriće svih značajnih rizika kojima je Banka izložena a koji se nisu mitigirali kroz sistem definisanja limita i njihovog redovnog praćenja.

Važan aspekt upravljanja rizicima je i njihovo redovno praćenje i izvještavanje relevantnih tijela i organizacionih jedinica Banke o izloženosti pojedinim vrstama rizika. Sa aspekta izvještavanja ključna tijela Banke su Uprava i Nadzorni odbor Banke za koje je uspostavljen poseban proces izvještavanja od strane više organizacionih jedinica. Kroz navedeni proces Nadzorni odbor Banke se na minimalno kvartalnoj osnovi izvještava o svim važnim rizicima dok je u slučaju Uprave učestalost izvještavanja veća (minimalno mjesečno) a po potrebi i češće.

Shodno navedenom ključni izvještaji se dostavljaju Upravi i/ili Nadzornom odboru na godišnjoj, kvartalnoj i mjesečnoj osnovi od strane relevantnih organizacionih jedinica. Pored navedenog, uspostavljeno je redovno izvještavanje Odbora Nadzornog odbora, kao i specijaliziranih odbora Uprave Banke. U skladu sa javno objavljenim odlukama nadležnog regulatornog tijela, a prije svega Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH, Banka na redovnoj osnovi, (mjesečno, kvartalno i godišnje) vrši pripremu i dostavu svih potrebnih regulatornih izvještaja.

Procjena materijalno značajnih rizika:

Kreditni rizik

Kako bi procijenili visinu gubitaka koji proizilaze iz kreditnog rizika, uzimamo u obzir kreditnu sposobnost dužnika, njegovu urednost u izmirenju obaveza prema Banci, kao i instrumente osiguranja potraživanja Banke. Banka također prati poslovanje dužnika kao i kvalitetu i vrijednost instrumenata osiguranja svojih potraživanja tokom trajanja ugovornog odnosa. Praćenje i kontrola kreditnog rizika temelji se na različitim kontrolama i postavljenim limitima koji su propisani zasebnim aktima Banke.

Banka kreditni rizik mjeri i praćenjem visine izloženosti prema pojedinačnim dužnicima, ročnosti, industrijama, vrsti proizvoda, ratingu, valuti, stopi default-a i drugim parametrima koji su važni za adekvatno upravljanje kreditnim rizikom.

Procjena materijalnosti kreditnog rizika se vrši putem kvantitativne analize od strane Odjela za ICAAP/ILAAP, upravljanje tržišnim i rizikom likvidnosti. Izračunate vrijednosti kvantitativnih indikatora su umapirane na standardizovanu skalu ocjene značajnosti rizika gdje je najniži rang nebitan/irelevantan, a najviši visok. Ukupno postoji 5 rangova. Pored toga, u sljedećem koraku se vrši ponderisanje pojedinih kvantitativnih indikatora sa unaprijed definisanim ponderom značajnosti pojedinog indikatora. 28 indikatora rizika za kreditni rizik su svrstani po 15 podkategorija kroz koje se procjenjuje značajnost navedenog rizika.

Putem kvalitativne analize zasebno od procjene kreditnog rizika ocjenjuju se sljedeće podkategorije kreditnog rizika:

- Rizik sekjuritizacije (investitor i osnivač),
- Rezidualni rizik
- Transferni rizik
- Rizik razrjeđivanja
- Rizik modela povezanog sa kreditnim rizikom

Kvantitativni i kvalitativni faktori procjene materijalnosti rizika temelje se na redovnim periodičnim izvještajima za Upravu Banke i Nadzorni odbor, Regulatora, kao i na dokumentima operativnog karaktera.

Banka primjenjuje standardizovani pristup, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik.

Tržišni rizik

Procjena materijalnosti tržišnih rizika (valutni i kamatni rizik) vrši se putem kvantitativne analize na osnovu 9 ključnih indikatora rizika. Izračunate vrijednosti kvantitativnih indikatora su umapirane na standardizovanu skalu ocjene značajnosti rizika gdje je najniži rang nebitan/irelevantan, a najviši visok. Pored toga, u sljedećem koraku se vrši ponderisanje pojedinih kvantitativnih indikatora sa unaprijed definisanim ponderom značajnosti pojedinog indikatora. Za mjerenje tržišnih rizika koriste se metode VaR-a (Value at Risk), kao i model upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi čiji je rezultat ekonomska vrijednost kapitala (eng. Economic Value of Equity). Osim toga, za mjerenje kamatnog rizika koriste se i druge metrike kao što su: neto kamatni prihod (NNI), trajanje kapitala (duration of equity - DoE), tržišna vrijednost kapitala (Market value of equity - MVoE) i mjera osjetljivost koja procjenjuje rizik kamatne stope sa kamatnim šokom od 1 baznog poena (BP01).

Banka primjenjuje standardizovani pristup, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za tržišne rizike. Banka izdvaja interni kapitalni zahtjev za kamatni rizik u bankarskoj knjizi koji je u okviru procjene materijalnosti rizika ocijenjen kao materijalno značajan sa aspekta ICAAP-a. Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi Banka se odlučila da slijedi principe matične grupacije u cilju konzistentnosti korištenih metoda na nivou cijele Grupe. Osnovu za mjerenje internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi predstavlja Ekonomska vrijednost kapitala I (EVE I). EVE I posmatra promjenu neto sadašnje vrijednosti imovine Banke, obaveza i vanbilansnih stavki usljed kamatnih šokova i stres scenarija, uzimajući u obzir novčane tokove tokom cijelog preostalog vijeka, bez pretpostavke obnavljanja (eng. run-off balance sheet assumption).

Operativni rizik

Rukovodioci svih organizacijskih jedinica (Sektora/Direkcije/Segmenta/Odjela/Filijale/Poslovnice/Šaltera) imaju funkciju decentralizovanog OpRisk menadžera (DOM). Zaduženi su za praćenje i prikupljanje podataka o nastalim i potencijalnim operativnim rizicima, te blagovremeno izvještavanje rukovodioca organizacijskih jedinica višeg nivoa, odnosno Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost - DSPNORIS (Sektori/Direkcije/Filijale). Širenjem poslovne mreže filijala/poslovnica, te formiranjem novih Odjela unutar Sektora/Direkcija, imenovani rukovodioci novih organizacionih jedinica su isto tako odgovorni za praćenje, prikupljanje podataka o nastalim i potencijalnim operativnim rizicima, te blagovremeno izvještavanje rukovodioca organizacijskih jedinica višeg nivoa.

Procjena materijalnosti operativnog rizika se vrši putem kvantitativne i kvalitativne analize. Kvantitativna procjena se zasniva na izračunu ključnih indikatora, dok se kvalitativna analiza zasniva na upitniku.

Za svaki operativni rizik koji je procijenjen kao kritičan i značajan moraju biti identificirane korektivne i po mogućnosti preventivne mjere za njegovo ublažavanje, od strane direktora relevantne organizacijske jedinice. Internim aktima i u skladu sa zakonskom regulativom definisano je redovno izvještavanje o rizicima, te čini glavni proces u ukupnom sistemu upravljanja operativnim rizicima i dio je svake komponente.

Banka primjenjuje jednostavni pristup, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike.

Rizik likvidnosti

Banka je, kao članica veće regionalne bankarske grupacije implementirala okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja koji je u skladu sa FBA i EU regulatornim okvirom u segmentu likvidnosti. Rizik likvidnosti se prati kroz redovne izvještaje na dvosedmičnom, mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou. Procjena materijalnosti rizika likvidnosti se vrši putem kvantitativne i kvalitativne analize. Kvantitativnom analizom se vrši mjerenje 10 indikatora rizika likvidnosti. Dok se kvalitativna analiza zasniva na stručnoj procjeni.

Rizik likvidnosti se mjeri i prati kroz različite indikatore, GAP analizu koja pokazuje ročnu neusklađenosti imovine i obaveza, kao I nivoom visokolikvidne imovine, te projekcijama budućih novčanih tokova (priliva i odliva).

Nadzorni odbor i Uprava Banke se o gore navedenom informišu putem redovnog procesa izvještavanja. Banka je kroz interne akte definisala plan i izvore finansiranja Banke poštujući zakonski okvir Agencije za bankarstvo FBiH i Zakon o bankama. Banka nastoji planom uspostaviti izvore finansiranja koji su usklađeni sa strategijom poslovanja Banke kao i redovnim poslovnim planovima.

Ostali materijalno značajni rizici

Mjerenje ostalih značajnih rizika (**poslovni/strateški rizik, makroekonomski rizik i politički rizik**), se vrši, između ostalog, putem procjene materijalnosti rizika a kroz kvantitativne i/ili kvalitativne inidkatore, osim rizika pandemije čija se procjena vrši na nivou cijele Grupe.

Dodatno, u okviru procjene kreditnog, operativnog, tržišnog i rizika likvidnosti vrši se procjena rizika koncentracije. ICAAP Procedura Grupe opisuje principe Grupe za identifikaciju, mjerenje, praćenje i upravljanje potencijalnim koncentracijama rizika. Izvještaj o analizi rizika koncentracije se priprema na godišnjoj osnovi.

5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju

Adekvatno funkcionisanje sistema upravljanja rizicima podrazumijeva određen skup pretpostavki kao što su angažiranost Uprave Banke i Nadzornog odbora odnosno uključenost najviših hijerarhijskih nivoa Banke u upravljanje rizicima, pažljivo pripremljene i odobrene politike i procedure, adekvatnu organizacionu strukturu sa jasnim i dosljednim razgraničenim nivoima odgovornosti, aktivnost kontrolnih funkcija, kvalitetne ljudske resurse, pouzdanu tehnologiju, visok stepen integriteta podataka, provjerene i ispitane analitičke metode i sisteme, kvalitet izvještavanja, iskustvo i sposobnost prosuđivanja, te uopšteno, postojanje organizacijske svijesti i kulture odnošenja prema rizicima od strane svih zaposlenika Banke. Uprava Banke i Nadzorni odbor su zaduženi da rade na ostvarenju prethodno navedenih pretpostavki.

Ključni ciljevi, principi preuzimanja i upravljanja rizicima, kao i odgovornosti za provođenje istih u Banci su definisani kroz dokument ICAAP Politika Grupe. Politika, između ostalog, definiše principe, postavlja standarde za upravljanje izjavom o preuzimanju rizika i minimalne zahtjeve za upravljanje, procese upravljanja, metodološki pristup koji se primjenjuje u razvoju izjave o preuzimanju rizika, dokumentaciju i politike.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima sadrži vitalni dio okvira upravljanja rizicima unutar Banke a koji se odnosi na Izjava o preuzimanju rizika (RAS) koja služi za definisanje maksimalnog nivoa rizika kojeg je Banka voljna preuzeti sa strateške tačke gledišta i Prateće mjere (SM) indikatori koji čine pokazatelje koji su relevantni za procjenu risk pozicije banke. Predmetni dokumenti se koriste i kao sistem upozorenja tj. mogu doći i u žutu zonu uz postojanje adekvatnih korektivnih mjera. Radi se o indikatorima iz oblasti kapitala, kreditnog rizika, profitabilnosti, tržišnog rizika, rizika likvidnosti i operativnog rizika koji takođe služe za ocjenu adekvatnosti nivoa preuzetih rizika kojima se upravlja kao i sveukupnog sistema upravljanja rizicima.

Sistem upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju se ocjenjuje kao adekvatan a imajući u vidu sve naprijed navedeno i uspostavljeno.

5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načini koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika, uključujući i informacije o strategijama i postupcima upravljanja, zaštite od rizika i smanjenja rizika, kao i o praćenju efikasnosti zaštite i smanjenja rizika, koji proizilaze iz poslovnog modela banke

Strategija rizika ima za cilj uspostavljanje općeg okvira za oprezno i kontinuirano upravljanje svim značajnim rizicima kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena uzimajući u obzir sam poslovni model Banke. Osim toga, banka je definisala i zasebne strategije za pojedine vrste rizika kao što su: Strategija rizika likvidnosti i Strategija tržišnog rizika kao i politike i procedure.

Zbog toga je sačinjen sveobuhvatni okvir rizika, počevši od interne regulative preko organizacione strukture, koju prate kvantitativni elementi i njihovo limitiranje kao i osiguravanje kontinuiranog upravljanje i poštivanja limita.

Banka u svom poslovanju koristi svaku od standardnih tehnika umanjenja rizika (limitiranje, transfer, mitigacija, izbjegavanje, prihvatanje) na način da iste integrira u proces upravljanja rizicima koji se zasniva na sljedećim generalnim postulatima:

- analiza i procjena materijalnosti rizika predstavlja polaznu osnovu za identifikaciju značajnosti rizika kojima je Banka izložena,
- testiranje otpornosti na stres ima za cilj da procjeni sposobnost banke da održi svoje poslovanje i aktivnosti na prihvatljivom nivou tokom kritičnih situacija u okruženju ili u slučaju događaja koji imaju idiosinkratičan karakter,
- analiza koncentracije je prevashodno namijenjena za identifikaciju kritičnih koncentracija za različite tipove rizika a koji zbog značajnosti koncentracije mogu da imaju posebno značajan uticaj na banku,
- izjava o preuzimanju rizika predstavlja stratešku izjavu koja izražava maksimalnu razinu rizika (risk apetit) koju je Banka spremna prihvatiti kako bi ostvarila svoje poslovne ciljeve, te predstavlja polaznu tačku za implementaciju okvira limita rizika i ključna je komponenta ICAAP-a,
- kvalitativni (limiti) i kvantitativni elementi (kapital) se koriste kao osnovne poluge putem kojih Banka prati, upravlja i izvještava o izloženosti određenim rizicima, odnosno, koji se koriste kao mjera zaštite Banke (kapital) od onih rizika koje Banka kroz tehnike umanjenja rizika nije uspjela u dovoljnoj mjeri limitira, izbjegne, transferira i umanjiti.

U dijelu procesa upravljanja kreditnim rizikom, Banka generalno u toku procesa odobravanja plasmana, procjenjuje buduće novčane tokove dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se ograničio potencijalni gubitak u slučaju neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbjeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati, te u skladu sa navedenim sa aspekta primijenjenih tehnika smanjenja kreditnog rizika (skr.eng. CRM) Banka je primarno orijentisana na sljedeće instrumente i pristupe:

- Materijalnu kreditnu zaštitu u vidu novčanih zalogu (depozita) i nepokretne imovine koji se smatraju prihvatljivim sa aspekta lokalnih regulatornih standarda kao i standarda matične bankarske grupacije. Iako banka prihvata i pokretnu imovinu njeno učešće u ukupom potencijalu kreditne zaštite je manje značajno.

- Nematerijalnu kreditnu zaštitu u vidu garancija i kontragarancija treće strane koje se smatraju prihvatljivim sa aspekta lokalnih regulatornih standarda kao i standarda matične bankarske grupacije .

Banka u okviru svojih redovnih procesa koji su sastavni dio procesa upravljanja kreditnim rizikom prati i efikasnost smanjenje rizika po osnovu CRM-a na način da redovno provjerava adekvatnost efektivne vrijednosti instrumenata CRM-a, npr. redovna procjena i preračun stopa revaluacije (eng. Valuation rates) instrumenata CRM-a. Pored toga banka status, kvalitet i obim instrumenata CRM-a redovno prati i izvještava o istom različita tijela odlučivanja/zainteresovane strane u banci i van nje kroz više različitih izvještaja (npr. izvještaj o kolateralima, izvještaj o stopama pokrivenosti kreditnog portfolia nekretninama, pracenje relevantnih limita kredintog rizika iz izjave o preuzimanju rizika banke, regulatorni izvještaji, izvještaji matične grupacije itd.) te po potrebi poduzima korektivne i preventivne mjere.

Svi kolaterali povezani sa pokretninama i nekretninama se prate od početka procesa kroz obrazac za procjenu kolaterala („CES“). Banke prati vrijednost kolaterala od same inicijalizacije istih uz kontrole primjene metodologije i načina izračuna, kao i dio monitoringa koji se odnosi na domen primjene automatske reevalucije (primjena umanjenja kroz primjenu amortizacijskih stopa u ovisnosti od vrste nekretnine i/ili pokretnine).

Banka koristi diskontne stope za uzimanje u obzir kalkulacije interne kolateralne vrijednosti (prosječna ponderisana vrijednost kolaterala). Diskontna stopa predstavlja procenat tržišne/bazne vrijednosti kolaterala u skladu sa kojom se pretpostavlja da bi se vrijednost kolaterala mogla realizovati. Diskontna stopa je bazirana na stopi povrata vrijednosti kolaterala i retroaktivnom testiranju svake godine.

Provjera vrijednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provjere i vrste kolaterala pri čemu se poštuju odredbe lokalne i grupne regulative.

Prilikom izračunavanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik koriste se samo instrumenti osiguranja koji ispunjavaju uslove prihvatljivosti, a što je definisano internim aktima.

U cilju mitacije rizika koncentracije, prati se nivo izloženosti i gdje je potrebno uspostavljaju limiti, kao npr. prema industrijskim sektorima, valutama, segmentu, pokrivenosti i drugo.

Banka u okviru tržišnog rizika koristi različite mjere za ublažavanje izloženosti riziku.

U okviru deviznog rizika mjere za ublažavanje koje banka koristi podrazumijevaju smanjenje otvorene devizne pozicije kroz različite aktivnosti kao što su:

- Upravljanje izvorima sredstava (depozitima U EUR valuti i sa valutnom klauzulom kao i kreditnim linijama);
- Upravljanje kreditima sa valutnom klauzulom (u skladu sa FX strategijom);
- Transakcije kupoprodaje efektivne;
- Transakcije kupoprodaje deviza sa drugim bankama.

U okviru kamatnog rizika u bankarskoj knjizi mjere za ublažavanje koje banka koristi su:

- Aktivnosti na definisanju vrste kamatne stope kod novog portfolia kredita i depozita (fiksne i varijabilne);
- Produženje/smanjenje ročnosti pojedinih proizvoda;

- Pojačane aktivnosti promovisanja kamatnosnih proizvoda sa fokusom na određenu vrstu kamatne stope;
- Promjena strategije izvora finansiranja ili plasiranja kredita.

U okviru rizika likvidnosti mjere koje banka koristi/ može koristiti za ublažavanje rizika su:

- Izdvajanje obavezne rezerve;
- Sastavljanje Plana finansiranja u nepredviđenim okolnostima;
- Kratkoročno zaduživanje kod lokalnih kao i inobanaka na međubankarskom tržištu novca;
- Upotreba sredstava sekundarne likvidnosti (npr. sekjuritizacija);
- Valutno usklađivanje putem zamjene valuta;
- Promjena poslovne strategije Banke (promjene u politici plasmana i pribavljanja izvora finansiranja);
- Ugovaranje i povlačenje kreditnih linija;
- Ograničenja odobravanja plasmana.

Odbor za upravljanje operativnim rizicima osigurava da informacije i iskustva koja su se pokazala tokom upravljanja operativnim rizicima, moraju biti integrirana u poslovanje i prateće procese, s ciljem smanjenja izloženosti Banke operativnim rizicima.

U okviru operativnog rizika mjere koje banka može koristiti za ublažavanje rizika su:

- prihvatanje rizika,
- korektivne i preventivne mjere (npr. poboljšanje procesa i/ili sistema kontrole),
- osiguranje,
- eksternalizovanje aktivnosti,
- obustavljanje aktivnosti.

Za ostale vrste rizika i podrizika koriste se tehnike, redovne procjene i monitoringa faktora koji utiču na isti a kako bi se ograničio potencijalni negativan uticaj.

5.6. Politike u vezi sa sistemskim i redovnim provjerama strategije za upravljanje rizikom i periodičnu procjenu njihove efikasnosti

Strategija rizika je definisana u cilju podrške dugoročne strategije poslovanja. Model poslovanja će dovesti do bitnih kategorija rizika koje se moraju limitirati i kontrolisati. Iz perspektive vremena, strategijom se osigurava dugoročna održivost i ista bi trebala biti dalekosežna na način da pomogne u optimizaciji pozicije rizika sa aspekta kapitala kao i potreba za likvidnošću, te mjera likvidnosti u skladu s višegodišnjim strateškim planom i planom finansiranja usklađenim sa svim glavnim zainteresovanim stranama.

Sistemska i redovna provjera strategije za upravljanje rizikom i periodična procjena njihove efikasnosti je osigurana kroz sljedeće postupke:

- Strategija rizika se minimalno revidiraju na godišnjoj osnovi te se po potrebi prilagođava u cilju usklađivanja sa bitnim promjenama u strategiji poslovanja tokom procesa godišnjeg strateškog planiranja, tržišnim uslovima, makroekonomskom okruženju, internim promjenama unutar Banke itd.;
- Strategiju rizika usvaja Nadzorni odbor na prijedlog Uprave Banke, uz prethodni pregled Odbora za rizik;

- Pripremu i održavanje Strategije rizika na lokalnom nivou koordinira Sektor upravljanja strateškim rizicima;
- Smjernice i njihovi odgovarajući limiti, koji su definisani u Strategiji rizika, prate se i kontrolišu u pogledu ostvarenja ciljeva i pridržavanja istih, a sami rezultati su uključeni u redovni proces izvještavanja o rizicima;
- Odgovornost za provođenje cjelokupne strategije rizika leži na ključnim organizacijskim dijelovima, što također uključuje redovito upravljanje. Nadzorni odbor i Uprava Banke se redovno informišu o usklađenosti s ciljevima Strategije rizika i ograničenjima kroz već uspostavljene redovne izvještaje,²
- Sve iznimke od načela navedenih u Strategiji rizika moraju biti odobrene od strane Nadzornog Odbora;
- Procjena efikasnosti se vrši kontinuirano i tokom procesa redovnog revidiranja kao i praćenja ostvarenih rezultata poslovanja i izloženosti riziku kroz uspostavljeni sistem izvještavanja.;
- Uspostavljeni sistem upozorenja u odnosu na definisane limite omogućava pravovremeno usmjeravanje pažnje na rane znakove upozorenja, a u konačnici vodi ka potrebi definisanja akcionih planova.

5.7. Način na koji poslovni model banke određuje i utiče na ukupan rizični profil, sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima

Ključne odrednice poslovnog modela Banke su djelatnosti koje se odnose na primanje i polaganje depozita i davanje i uzimanje kredita, a što je između ostalog definisano Statutom Banke. Banka posluje sa klijentima fizičkim i pravnim licima i svoj razvoj ostvaruje kontinuirano i proporcionalno u oba segmenta poslovanja. Banka u svojoj paleti proizvoda nudi pretežno tradicionalne bankarske proizvode prilagođene potrebama klijenata. Poslovni model određuje i utiče na ukupan rizični profil odnosno ključne rizike kroz ključne attribute (karakteristike) portfolija kao npr: kvalitet dužnika, cijena odnosno kamatna stopa, ročnost, pokrivenost kolateralima, itd.

U skladu sa strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima, ključne komponente okvira upravljanja rizicima su i Izjava o preuzimanju rizika i Prateće mjere. Naime, uvažavajući poslovnu strategiju i poslovne ciljeve, Banka definiše Izjavu o sklonosti preuzimanja rizika (RAS) i Prateće mjere (SM) koji predstavljaju stratešku izjavu i definišu maksimalni nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati kako bi ostvarila svoje poslovne ciljeve, odnosno kojeg Banka smatra prihvatljivim za preuzimanje u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju.

Izjava o sklonosti preuzimanju rizika je definisana i izvršava se unutar jasno definisane upravljačke strukture Banke. RAS i SM predstavljaju polaznu tačku za implementaciju okvira limita rizika i ključna je komponenta ICAAP-a.

Utvrđivanje sklonosti preuzimanja rizika proizilazi iz prirode poslovanja Banke, ključnih poslovnih procesa/aktivnosti, preovladavajućih i projiciranih ekonomskih i tržišnih uslova, njihovog uticaja na ključne procese/ aktivnosti Banke, zatim iz strukture pozicija u okviru knjige pozicija kojima se ne trguje, raspoloživosti informatičke podrške i automatizacije ključnih poslovnih procesa i sl. Banka je na izvještajni datum bila u okviru svog planiranog risk apetita po svim ključnim vrstama rizika kojima je izložena.

² Definirano u Politici kontrolne funkcije upravljanja rizicima sa metodologijom rada

Ključni ciljevi RAS-a i pratećih mjera su:

- Osigurati da Banka ima dovoljno sredstava za podršku poslovanju u bilo kojem trenutku u vremenu i da apsorbira stresne događaje na tržištu,
- Postaviti krajnje granice za postavljanje ciljeva povrata rizika,
- Definirati razine na kojima se pokreću detaljne analize, eskalacije i strategije ublažavanja,
- Osigurati osnove za trajno praćenje kroz izvještaje o rizicima koji se redovno razmatraju od strane Uprave i Nadzornog odbora,
- Čini ključni doprinos u godišnjem procesu strateškog planiranja,
- Očuvanje i promicanje tržišne percepcije finansijske snage Banke,
- Predstaviti ključni faktor za program naknada na nivou Banke jer određivanje godišnje baze za bonuse zahtjeva relevantnu osnovnu metriku unutar RAS-a i pratećih mjera.

Kada profil rizika prelazi RAS-om definisane limite dolazi do kršenja. Kontinuirano praćenje izloženosti riziku osigurava rano upozoravanje i ublažavanje okolnosti koje mogu dovesti do toga da Banka premaši svoju sklonost preuzimanju rizika.

U nastavku se nalazi pregled ključnih indikatora rizika na 31.12.2020.

Pregled ključnih indikatora	Vrsta limita	Limit	Ostvareno 31.12.2020
Kapital			
CET 1 Ratio	Regulatorni	> 6.75%	18,06%
Tier 1 Ratio	Regulatorni	> 9.00%	18,06%
Omjer solventnosti	Regulatorni	> 14.5%	18,93%
Kreditni rizik			
NPL ratio	Interni		5.20%
NPL ratio pokrića	Interni		135.98%
Tržišni rizik			
FX – otvorena pozicija	Regulatorni	>< -40%/+40%	0.20%
Promjena ekonomske vrijednosti u odnosu na regulatorni kapital	Regulatorni	< 20%	9.49%
Rizik likvidnosti			
LCR	Regulatorni	> 100%	210.35%
Omjer kredita i depozita	Interni		86.74%
Ročna usklađenost 1-30 dana	Regulatorni	> 65%	78,80%
Ročna usklađenost 1-90 dana	Regulatorni	> 60%	79,30%
Ročna usklađenost 1-180 dana	Regulatorni	> 55%	87,90%

Banka za sve interne indikatore održava ažurnu evidenciju definicija i načina izračuna istih u okviru jedinstvenog internog akta pod nazivom Odgovornost za izvještavanje RAS indikatora, dok se definicije i pristup izračuna regulatornih indikatora zasnivaju na javno objavljenim odlukama i smjernicama nadležnog regulatornog tijela.

Uspostavljen je jasan proces za usklađenost sa ključnim RAS indikatorima npr. praćenje, izvještavanje, eskalacija. To uključuje jasne nivoe okidača i RAG (Crveno, Žuto, Zeleno) smjernice utvrđene za svaku osnovnu metriku rizika, što omogućava automatsku eskalaciju određenom nivou upravljanja i pravovremeno djelovanje po pitanju nepovoljnih kretanja.

Sistem praćenja limita (RAG)	
	Zona u kojoj nije potrebno djelovati.
	U ovoj zoni je potrebno preduzeti aktivnosti praćenja i eventualne korektivne mjere u cilju povratka u zelenu zonu. Ova zona predstavlja zonu ranog upozorenja.
	U ovoj zoni je potrebno aktivno djelovati i preduzimati hitne aktivnosti u cilju izlaska iz crvene zone.

5.8. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima, posebno učestalost, područje, te način uključenja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja

Implementirani sistem izvještavanja Banke o rizicima omogućava redovno informisanje nadležnih tijela, organa upravljanja i organizacionih jedinica Banke po svakom od relevantnih rizika kojima je Banka izložena.

Nadležne organizacione jedinice Banke na redovnoj osnovi pripremaju i izvještavaju Upravu Banke i Nadzorni odbor o izjavi o preuzimanju rizika koja prikazuje glavne tipove rizika, kao i o adekvatnosti regulatornog i internog kapitala prema profilu rizičnosti Banke, te o iskorištenosti definisanih limita za ključne pokazatelje (omjere) i uticajima iz makroekonomskog okruženja u okviru kojeg Banka posluje.

Nadzorni odbor i Uprava banke su uključeni u određivanje sadržaja izvještavanja na način da odobravaju i osiguravaju provedbu internih akata koji definišu predmetno te u određenim situacijama predlažu i određen sadržaj izvještavanja.

Nivo detaljnosti i frekvencija izvještavanja ovisi od značajnosti oblasti o kojoj se izvještava te je shodno navedenom Banka uspostavila unutardnevnu, sedmičnu, polumjesečnu, mjesečnu, kvartalnu, polugodišnju i godišnju frekvenciju redovnog izvještavanja. Takođe u određenim okolnostima izvještavanje oobuhvata i pripremu ad hoc izvještaja.

Na godišnjoj osnovi Uprava Banke i Nadzorni odbor se izvještavaju o sljedećem:

- Izvještaj o analizi rizika koncentracije,
- Izvještaj o procjeni materijalnosti značajnih rizika,
- Izvještaji o provedenim testiranjima otpornosti na stres (kreditni stres test, sveobuhvatni stres test, obrnuti stres test, stres test likvidnosti, stres test rizika koncentracije i stres test operativnog rizika),
- Strategija o sklonosti preuzimanju rizika (RAS i Prateće mjere) koji sadrži najvažnije pokazatelje rizika i omjere zajedno sa izraženim nivoima tolerancije,
- Izvještaj o FX Strategiji,
- Izvještaj o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a,
- Plan oporavka.

Na kvartalnoj osnovi Uprava Banke i Nadzorni odbor se izvještavaju o sljedećem:

- **Izveštaj o kreditnom riziku** - izveštaj uključuje prikaz portfolija Banke kroz ključne dimenzije: segment klijenta (lokalna segmentacija); rizična kategorija; izloženost po klasi klijenta; nekvalitetni krediti; forberance izloženost; kretanje nekvalitetnih kredita; kretanje ukupne nekvalitetne izloženosti; pregled kolateralu; FX krediti; industrijska klasifikacija; kao i prikaz indikatora nivoa ranog upozorenja i nivoa pokretanja plana oporavka, a koji su u vezi sa kreditnim rizikom, shodno definisanim vrijednostima u Planu oporavka. Od 2020 godine u izveštaj o kreditnom riziku obuhvata i ključne karakteristike COVID 19 portfolija odnosno odoreni posebnih mjera.
- **Izveštaj o kolateralnoj pokrivenosti** - izveštaj uključuje prikaz internog i Basel 2 kolateralu prema volumenu, broju i kategoriji kolateralu, te prikaz kolateralne pokrivenosti u procentu sa aspekta ukupne kreditne izloženosti, LtC-a (kreditu klijentima) i NPL-a (nekvalitetni krediti). Izveštaj sadrži historijski prikaz svih gore navedenih pokazatelja za posljednjih pet kvartala.
- **Izveštaj o operativnom riziku** - izveštaj uključuje prikaz broja nastalih i izbjegnutih događaja (sa ili bez uticaja na P&L) i raspored gubitaka po Basel II tipovima događaja, organizacionim jedinicama i procijenjenim nivoima rizika u posljednjih 5 kvartala. Također, izveštaj sadrži pregled broja potencijalnih OpRisk događaja u posljednjih 5 kvartala i pregled kretanja troška rezervi za pasivne sudske sporove za koje su izvršene rezerve, te pokazatelje ključnih indikatora rizika (fluktuacija uposlenika, sudski sporovi, prevare, izvršenje korektivnih mjera i sistem internih kontrola).
- **Izveštaj o tržišnim rizicima** - izveštaj uključuje prikaz o tržišnim rizicima sa prikazom stanja tržišnog rizika u Banci na izveštajni datum predstavljen kroz sljedeće preglede i prateća pojašnjenja: rizik kamatne stope (struktura bilansa stanja, rizik kamatne stope po Basel II metodologiji, rizik kamatne stope poređenje domaća vs. strana valuta), valutni (FX) rizik (pregled potencijalne volatilnosti - VaR, FX izloženost), pregled nostro portfolija, (sumarni pregled kao i detaljni pregled po ISIN poziciji). U svrhu izrade navedenog Izveštaja, zasebno se pripremaju Izveštaj o riziku kamatne stope (eng. Interest rate risk - IRR) i Izveštaj o valutnom riziku (eng. Value at risk - VaR).
- **Izveštaj o riziku likvidnosti** - izveštaj uključuje prikaz stanja rizika likvidnosti prezentovan kroz sljedeće aspekte: Lokalni regulatorni limiti (ročna usklađenost, struktura bilansa stanja, ročna struktura bilansa stanja), Basel III indikatori (Liquidity Coverage Ratio - LCR, Survival Period Analysis - SPA, Net Stable Funding Ratio - NSFR), Interni indikatori (omjer kredita depozita - FBA, omjer kredita depoziti - Grupa, Top 15 depozitara, najveća potencijalna izloženost, likvidna aktiva / ukupna aktiva, likvidna aktiva/(ukupna pasiva – kapital), neto krediti/ukupna aktiva, učešće portfolija sa investicionim rangom u ukupnom portfoliju, itd).
- **Izračun kapaciteta za snošenje rizika (Risk Bearing Capacity Calculation - RCC)** – izveštaj prati procjenu adekvatnosti kapitala potrebnog za pokriće rizika u svrhu izračuna internih kapitalnih zahtjeva za pokriće rizika kojima je ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Izveštaj uključuje prikaz informacija o navedenom kroz sljedeće preglede: potencijal rizika, pokriće rizika, izračun kapaciteta za snošenje rizika, izračun kapaciteta za snošenje rizika, forecast pokrića rizika, forecast za izračun kapaciteta za snošenje rizika.
- **Risk Management Cockpit (RAS)** - izveštaj uključuje prikaz kapaciteta Banke za podnošenje rizika sa prikazom glavnih tipova rizika (kreditni, tržišni, rizik likvidnosti i

ostalih omjera), kao i prikaz indikatora nivoa ranog upozorenja i nivoa pokretanja plana oporavka shodno definisanim vrijednostima u Planu oporavka.

- **Izveštaj o limitima kreditiranja (OLL)** – izveštaj sadrži prikaz klijenata/grupa povezanih lica i finansijskih institucija čija izloženost na izveštajni datum probija definisane OLL limite,
- **Izveštaj o statusu sigurnosti informacionog sistema** - izveštaj uključuje prikaz ključnih informacija u vezi sa upravljanjem sigurnosti informacionog sistema za sljedeća područja: upravljanje incidentima, zaštita od malicioznog koda, upravljanje kopijama, upravljanje kontrolama pristupa, tekuće aktivnosti i status preporuka. Banka uspješno upravlja rizicima sigurnosti informacionog sistema i nisu evidentirani rizici koji bi mogli ugroziti poslovanje Banke.

Na mjesečnoj osnovi Uprava Banke se izvještava o sljedećem:

- **Izveštaj Risk Management Report (RMR)** – izveštaj uključuje prikaz portfolija Banke kroz ključne dimenzije: segment klijenta (lokalna segmentacija); rizična kategorija; izloženost po klasi klijenta; nekvalitetni krediti; forberance izloženost; kretanje nekvalitetnih kredita; kretanje ukupne nekvalitetne izloženosti; pregled kolaterala; FX krediti; industrijska klasifikacija; kao i prikaz indikatora nivoa ranog upozorenja i nivoa pokretanja plana oporavka, a koji su u vezi sa kreditnim rizikom, shodno definisanim vrijednostima u Planu oporavka. Od 2020 godine u izveštaj o kreditnom riziku obuhvata i ključne karakteristike COVID 19 portfolija odnosno odorenih posebnih mjera.

Svi godišnji i kvartalni izvještaji se podnose Nadzornom odboru uz informisanje Odbora za rizike i Uprave Banke. Nadzorni odbor usvaja izvještaje, a na prijedlog Uprave Banke i Odbora za rizike.

Izveštaj kontrolne funkcije upravljanja rizicima, zavisno o poslovima kontrolne funkcije banke, sadrži sljedeći pregled:

- a) izveštaj o ostvarivanju godišnjeg plana rada,
- b) pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola,
- c) nezakonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola,
- d) prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti,
- e) ocjenu adekvatnosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola,
- f) ocjenu adekvatnosti i efikasnosti upravljanja rizicima, uključujući i informacije o izloženosti rizicima,
- g) provjeru usklađenosti novih proizvoda i novih postupaka sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, te procjenu njihovog uticaja na izlaganje banke potencijalnim rizicima,
- h) ocjenu usklađenosti banke sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima i
- i) izveštaj o statusu izvršenja prijedloga i preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom obavljanja ranijih kontrola.

Redovni izvještaji kontrolne funkcije rizika se sastavljaju na kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi, a po potrebi i ad-hoc. Izvještaji se podnose Odboru za reviziju i Nadzornom odboru uz informisanje Uprave Banke.

Nadzorni odbor usvaja izvještaje, a na prijedlog Uprave Banke i na prijedlog Odbora za reviziju.

5.9. Izvještavanje o rizicima pored SUSR vrše i druge kontrolne funkcije u domenu svojih nadležnosti i odgovornosti

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima

Sektor upravljanja strateškim rizicima i Direkcija za sprječavanje pranja novca, operative rizike i informacijsku sigurnost osiguravaju uspostavu i primjenu metodologije za procjenu i upravljenje rizicima, kao i usklađenost sa regulatornim propisima u vezi sa navedenim i odgovorni su za metodološka i procesna poboljšanja, i provođenje procjene materijalnosti rizika te izvještavanje o istim.

Kontrolna funkcija za praćenje usklađenosti

Nadležnosti Odjela uspostavljaju se radi praćenja i mitigacije rizika usklađenosti - rizik od izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te internim aktima.

Nadležnosti Odjela uspostavljaju se i sa ciljem upravljanja promjenama u regulatornom okruženju, čime se vrši i preventivna mitigacija rizika usklađenosti.

Odjel izvještava o praćenju usklađenosti poslovanja redovno i ad hoc – po potrebi.

Rukovodilac Odjela podnosi izvještaje Odboru za reviziju na razmatranje i Nadzornom odboru na usvajanje, uz informisanje Uprave Banke. Nadzorni odbor usvaja izvještaje, a na prijedlog Uprave Banke i na prijedlog Odbora za reviziju.

Odjel za praćenje usklađenosti sastavlja i posebne, ad – hoc izvještaje koji proizlaze iz praćenja usklađenosti poslovanja banke po godišnjem Planu rada ili Planu usklađivanja; ili proizlaze temeljem nastalih problema/incidenata koji mogu dovesti ili su doveli do rizika usklađenosti.

Ukoliko Odjel utvrdi nezakonitosti u poslovanju ili kršenje strategije, politika i procedura u upravljanju rizicima, zbog kojih može biti ugrožena stabilnost, sigurnost, solventnost ili likvidnost banke, Voditelj Odjela dužan je odmah o tome obavijestiti Upravu, Nadzorni odbor i Agenciju.

Kontrolna funkcija interne revizije

Direkcija interne revizije o svojim angažmanima na kvartalnoj osnovi putem izvještaja o radu izvještava Odbor za reviziju i Nadzorni odbor a informiše Upravu Banke o svim obaveznim elementima koji su definisanih u Odluci o kontrolnim funkcijama.

Svi izvještaji o redovnim revizijama koji su uključeni u Plan rada interne revizije kao i o vanrednim revizijama se razmatraju na sjednicama Odbora za reviziju i Nadzornog odbora a o istim se obavještava Uprava Banke kako bi se obezbjedilo poduzimanje neophodnih aktivnosti po ispostavljenim mjerama interne revizije. Po usvajanju kvartalnih izvještaja o radu od strane Nadzornog odbora isti se u roku od 60 dana po isteku kvartala dostavljaju Agenciji za bankarstvo F BiH.

6. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA

6.1. Iznos regulatornog (priznatog) kapitala, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala banke, sa pregledom pojedinačnih elemenata kapitala

Iznos regulatornog kapitala na dan 31.12.2020. iznosio je 213.057 hiljada KM. Pregled pojedinačnih elemenata kapitala, uključujući i regulatorna usklađenja prikazan je u obrascu C01.00 na dan 31.12.2020.

C 01.00 - Kapital		Iznos 010
1.	REGULATORNI KAPITAL	213.057
1.1	OSNOVNI KAPITAL	203.278
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	203.278
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	89.473
1.1.1.2	Zadržana dobit	71.660
1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	0
1.1.1.4	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	4.255
1.1.1.5	Ostale rezerve	45.205
1.1.1.6	(-) Ostala nematerijalna imovina	-5.031
1.1.1.7	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane porezne obaveze	0
1.1.1.8	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	0
1.1.1.9	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.677
1.1.1.10	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-607
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	0
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	0
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	0
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)	0
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	9.779
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	9.779
1.2.2	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0
1.2.3	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	0

6.2. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
Red.br.	Stavka	
1.	Emitent	Sparkasse Bank dd BiH
1.1.	Jedinstvena oznaka	BAABSRK2006
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	redovne dionice i subordinisani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem da dan posljednjeg izvještavanja.	99.252
4.1.	Instrumenti kapitala koji se priznaju u osnovni kapital	89.473
4.1.1.	Redovne dionice u novcu	85.754
4.1.2.	Redovne dionice u stvarima	157
4.1.3.	Redovne dionice u pravima	562
4.1.4.	Dionička premija - ažio	3.000
4.2.	Instrumenti kapitala koji se priznaju u dopunski kapital	9.779
4.2.1.	Subordinisani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	9.779
5.	Nominalni iznos instrumenta	100
5.1.	Emisiona cijena	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	25.06.2002.
8.	Instrument sa datumom dospijeća ili instrument bez datuma dospijeća	Bez datuma dospijeća
8.1.	Inicijalni datum dospijeća	Bez dospijeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP
Kuponi / dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda / kupon	promjenjiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	ne
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelomično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi / kupona	Puno diskreciono pravo
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelomično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi / kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	ne

15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende / kuponi	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilni
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojim se može doći do konverzije	NP
18.	Ako je konvertibilan, djelomično ili u cjelosti	NP
19.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	NP
20.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	da
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	Skupština Banke donosi odluku u skladu sa Zakonom
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelomično ili u cjelosti	djelomično
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	trajno
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	NP
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	NP
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP

Redovne dionice Sparkasse Bank dd BiH predstavljaju osnovni kapital Banke koji iznosi 86.473.300,00 KM. Ukupan broj dionica Banke je 864.733 od čega je 857.542 u novcu, 1.571 u stvarima i 5.620 u pravima. Nominalna vrijednost dionice je 100,00 KM. Vlasnik svih dionica Sparkasse Bank dd BiH je Steiermärkische Bank und Sparkassen AG. Svako povećanje ili smanjenje osnovnog kapitala Banke vrši se na osnovu odluke Skupštine Banke.

6.3. Opis svih ograničenja koja se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog (priznatog) kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke, instrumenata kapitala, regulatornih usklađivanja i prilagođavanja na koje se ova ograničenja odnose

Regulatorni kapital banke umanjen je za iznos nematerijalne imovine umanjen za iznos povezane odgođene porezne obaveze koji bi prestao postojati kad bi se nematerijalna imovina umanjila ili prestala priznavati u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom. U iznos nematerijalne imovine na 31.12.2020. godine ulazi ulaganje u software i licence.

Iznos odgođene porezne imovine koja ovisi o budućoj profitabilnosti izračunava se bez njegovog umanjenja za iznos povezanih odgođenih poreznih obaveza banke. Odgođena porezna imovina obračunava se na nepriznate troškove rezervisanja a to su: rezervisanja za neiskorištene dane godišnjih odmora, bonuse, otpremnine, pasivne sudske troškove, operativne rizike, komisione poslove, ispravku vrijednosti na dobru aktivu i sl.

Od regulatornog kapitala Banka umanjuje i značajno ulaganje u Sparkasse Leasing doo Sarajevo obzirom da banka posjeduje više od 10% instrumenata redovnog osnovnog kapitala koje je ovaj subjekt izdao.

Regulatorni kapital umanjen je za slijedeće stavke:

1. bruto izloženost ostale nematerijalne imovine 5.031 hiljada KM;
2. odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ne ovisi o budućoj profitabilnosti i prizilazi iz privremenih razlika 1.677 hiljada KM;
3. instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje 607 hiljada KM.

6.4. Vrsta i iznos regulatornih usklađivanja, prilagođavanja i stavki koje banka nije dužna da odbija od elemenata regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke

Banka nije imala regulatornih usklađenja koja su umanjila regulatorni kapital a koja nisu bila obavezna po Odluci o izračunavanju kapitala banke.

6.5. Podaci i informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost kapitala

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	9,912	1,189
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	5,975	717
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	64	8
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	1,600	192
7	Izloženosti prema privrednim društvima	412,811	49,537
8	Izloženosti prema stanovništvu	306,864	36,824
9	Izloženosti osigurane nekretninama	237,403	28,488
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	7,036	844
11	Visokorizične izloženosti	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	23,567	2,828
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	111	13
16	Ostale izloženosti	39,612	4,753
17	Kapitalni zahtjevi za kreditni rizik	1,044,955	125,393
18	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke	-	-

19	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	2,138	257
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	-	-
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja	-	-
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	2,138	257
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	9,912	1,189
20	Kapitalni zahtjev za operativni rizik	78,258	9,391
21	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18.06%	
22	Stopa osnovnog kapitala	18.06%	
23	Stopa regulatornog kapitala	18.93%	

6.6. Podaci i informacije koji se odnose na izloženost banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza - ECA

a) primijenjena definicija izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Smatra se da je status neizmirenja obaveza pojedinog dužnika nastao kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova ili oba sljedeća uslova:

- banka smatra vjerovatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obaveze prema banci, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava pravnog lica ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.
- dužnik više od 90 dana nije ispunio svoju dospjelu obavezu u materijalno značajnom iznosu u skladu Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

U slučaju izloženosti prema stanovništvu banka može primjenjivati definiciju nastanka statusa neizmirenja obaveza na nivou pojedinačne izloženosti, a ne u odnosu na ukupne izloženosti dužnika.

U slučaju kada je izloženost u kašnjenju više od 30 dana, a manje od 90 dana, izloženost se svrstava u nivo kreditnog rizika 2.

b) opis pristupa i metoda za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditni rizik

Ključni principi i standardi za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditne rizike u Banci prate računovodstvene i regulatorne standarde; konkretno pravila Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 („MSFI 9“) i Agencije za bankarstvo FBiH, te su detaljno propisani internim politikama.

Pored MSFI9 standarda, koje je Banka implementirala vodeći se smjernicama i standardima definisanim od strane matične Bankarske grupacije, Banka je primjenu lokalnih standarda počela primjenjivati od 1.1.2020 u skladu sa relevantnim smjernicama i rokovima definisanim sljedećim lokalnim regulatornim aktima:

1. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (br. U.O.-34-3/19 od 20.6.2019),

2. Odluka o dopunama Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (br. U.O.-45-03/20 od 28.05.2020) Uputstvo za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive (br. 01-2583/19 od 5.7.2019),
3. Odluka o izmjenama i dopunama odluke o izračunavanju kapitala banke (br. U.O.-35-1/19 od 10.7.2019), posebno član 19 stav 2 navedene odluke o izmjenama i dopunama,
4. Odluka o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „Covid-19“ (br. U.O.-48-02/20 od 24.08.2020).

Rezervisanje za kreditne gubitke pokriva bilansne i vanbilansne izloženosti:

- a) Kredite i predujmove/avanse klijentima
- b) Kredite i predujmove/avanse kreditnim institucijama, mjereni po amortiziranom trošku (AC)
- c) Dužničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI),
- d) Finansijske garancije, obaveze po kreditima, čiji se potencijalni kreditni gubici moraju se izračunavati i evidentirati u skladu sa MSFI 9 i MRS 37.

Prema MSFI standardima, rezerve za kreditne gubitke moraju biti kreirane nakon izdavanja finansijskog instrumenta, ukoliko postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti s učincima na očekivane buduće novčane tokove od finansijskog instrumenta i ako reference pokazuju potencijalno umanjenje vrijednosti ili potraživanje po osnovu jemstva. Shodno tome, Banka vrši izračun očekivanih kreditnih gubitaka jednom mjesečno, na kraj mjeseca.

Planiranje kao i određivanje rezervi za kreditne gubitke je isključivo u nadležnosti Sektora upravljanja strateškim rizicima, u saradnji sa Sektorom upravljanja kreditnim rizicima u dijelu rezervi za kreditne gubitke za materijalno značajne izloženosti. Određivanje rezervi za kreditne gubitke se vrši zajedno sa organizacionim jedinicama i u skladu sa određenim nadležnostima. Planiranje i izvještavanje, kao i metodološki okvir za kreditne gubitke je u nadležnosti Sektora upravljanja strateškim rizicima.

Proces utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka uključuje identifikaciju statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta i potrebe za umanjenjem vrijednosti te načina procjene (individualno ili kolektivno). Pri tome se pod nivoom klijenta podrazumijeva klasifikacija svih klijentovih izloženosti kao status neizmirenja obaveza ukoliko je barem jedna od klijentovih izloženosti klasificirana u status neizmirenja obaveza.

Tokom procesa, Banka razlikuje:

- rezervacije za identificirane gubitke koje se izdvajaju na izloženosti performing klijenata, odnosno onih koji nisu u statusu neizmirenja obaveza (default); odnosno stage 1 i stage 2 rezerve. Primjenjuje se procjena gubitaka na kolektivnoj osnovi i računaju se očekivani kreditni gubici (eng. Expected credit loss ECL). Za njih se primjenjuje metodologija očekivanog kreditnog gubitka koja je jednaka sumi proizvoda izloženosti te vjerovatnoće defaulta (PD) i gubitka u slučaju neispunjenja obaveza (LGD) diskontovanih na sadašnju vrijednost.
 - Ukoliko je izloženost klasificirana u nivo kreditnog rizika 1 izračunava kao jednogodišnji očekivani gubitak
 - Ukoliko je izloženost klasificirana u nivo kreditnog rizika 2 izračunava se očekivani doživotni kreditni gubitak, tj. gubitak tokom vremena trajanja finansijske imovine
- rezervacije za identificirane gubitke koje se izdvajaju na izloženosti klijenata u defaultu, odnosno nivo kreditnog rizika 3 rezerve, a izračunavaju se na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

U slučaju pojedinačno neznačajnih klijenata primjenjuje se kolektivna procjena (ili takozvani Rule based approach), dok se za pojedinačno značajne klijente primjenjuje individualni pristup. Kod primjene individualnog pristupa vrši se procjena očekivanih

budućih novčanih tijekova na temelju više od jednog scenarija kako bi se osigurao nepristran i vjerovatnošću ponderisan rezultat. Unos individualne procjene za izloženosti koje su iznad praga materijalnosti je u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima.

Tokom procesa rezervisanja, Banka vrši i identifikaciju POCl imovine (imovina kupljena ili nastala sa kreditno umanjenom vrijednosti). Očekivani kreditni gubici za ovu vrstu imovine se računaju na istom principu kao za nivo kreditnog rizika 3, ukoliko je imovina još uvijek u statusu neizmirenja obaveza. Ukoliko imovina nakon perioda oporavka ne bude u statusu neizmirenja obaveza, tada se primjenjuje izračun očekivanih kreditnih gubitaka kao i za nivo kreditnog rizika 2.

Za izračun iznosa umanjenja vrijednosti koriste se parametri rizika vjerovatnoće defaulta (PD) i gubitak u slučaju neispunjavanja obaveza (LGD). PD predstavlja vjerovatnoću da će dužnik preći u status neispunjavanja svojih finansijskih obaveza, bilo u sljedećih 12 mjeseci (1Y PD), odnosno jednogodišnji PD, ili tokom preostalog vijeka trajanja imovine (LT PD), odnosno cjeloživotni PD. LT PD razvija se posmatranjem historijskih defaulta od inicijalnog priznavanja kroz vrijeme trajanja kredita. Pretpostavlja se da je isti za imovinu istog portfolia tj. iste homogene skupine, te iste interne ocjene rizika (internog rejtinga). Koji od navedenih parametara rizika, jednogodišnji ili cjeloživotni, će se koristiti za izračun umanjenja vrijednosti ovisi u kojem stage-u (nivou kreditnog rizika) se nalazi pojedina izloženost.

LGD predstavlja očekivanja o opsegu gubitka na iznos izloženosti u defaultu, te se procjenjuje kao cjeloživotna krivulja za bilo koju tačku u vremenu, a na temelju historijskih opažanja gubitaka. LGD ovisi o vrsti ugovorne strane, vrsti i trajanju potraživanja te dostupnosti kolaterala ili druge kreditne zaštite. LGD se izražava kao postotak gubitka po jedinici izloženosti u trenutku neispunjavanja obaveza (EAD).

Parametri rizika su određeni tako da odražavaju rizik u određenom trenutku u vremenu ("point-in-time") te uzimaju u obzir informacije o budućim kretanjima ("forward-looking information"), što je rezultiralo uvođenjem osnovnog scenarija i niza alternativnih scenarija za određene makroekonomske varijable. S obzirom na višestruke scenarije, "neutralni" PD je prilagođen makro model koji povezuje značajne makroekonomske varijable s pokazateljima rizika. Informacije o budućim kretanjima su uključene za prve tri godine u ECL izračunu.

Dodatno, nakon rezervisanja u skladu sa internom metodologijom, Banka vrši izračun očekivanih kreditnih gubitaka na osnovu minimalnih pragova u skladu sa FBA smjernicama, te se vrši knjiženje rezervi koje su veće. Procenat rezervisanja po FBA pravilima je detaljno opisan u Odluci navedenoj pod rednim brojem 1. i 2. na početku.

- c) ukupan iznos izloženosti banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (neto izloženosti), kao i prosječni iznos neto izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	251,319	240,480
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	93,373	91,903
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	311	585
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	122	63
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		-
6	Izloženosti prema institucijama	9,636	15,837
7	Izloženosti prema privrednim društvima	828,052	808,545
8	Izloženosti prema stanovništvu	494,575	457,802
9	Izloženosti osigurane nekretninama	397,954	381,244
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	15,751	16,228
11	Visokorizične izloženosti		-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica		-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	88,520	59,616
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima		-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	111	111
16	Ostale izloženosti	167,031	164,980

Objava podataka i informacija sa stanjem na finansijski datum 31. decembra 2020. godine
(u hiljadama KM)

d) geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima i kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi

Red. br.	Vrsta izloženosti	Podjela neto izloženosti po zemljama					Podjela neto izloženosti po geografskim područjima			Ukupno
		BiH	Austrija	Njemačka	Slovenija	Ostale zemlje	CEE ³	EU	Ostala geografska područja	
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	173,551	23,638		18,892	35,239	173,551	77,769		251,319
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	93,373					93,373			93,373
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	311					311			311
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama					122			122	122
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama					-				
6	Izloženosti prema institucija	936	4,288			4,412	936	8,700		9,636
7	Izloženosti prema privrednim društvima	827,675	13			364	827,961	47	44	828,052
8	Izloženosti prema stanovništvu	494,557				18	494,557	17	1	494,575
9	Izloženosti osigurane nekretninama	397,954					397,954			397,954
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	15,750					15,750			15,751
11	Visokorizične izloženosti									
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica									
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom		44,784	43,737				88,520		88,520
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima									
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja					111		111		
16	Ostale izloženosti	167,031					167,031			167,031

³ CEE regija podrazumijeva definiciju matične grupacije te u ovom izvještaju obuhvata zemlje centralne i istočne evrope koje nisu članice EU. U ovom slučaju pripadaju Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, , Crna Gora, Srbija i Kosovo.

Objava podataka i informacija sa stanjem na finansijski datum 31. decembra 2020. godine
(u hiljadama KM)

e) podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti, prema kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu prema potrebi

[illegible]

f) preostali rok dospijea svih izloženosti i po kategorijama izloženosti, a ako je primjenjivo i detaljnije

Preostali rok do dospijea svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospijee	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	173,551	38,524	39,245		251,319
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	5,162	58,419	27,603	2,189	93,373
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	301	10			311
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama				122	122
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama					
6	Izloženosti prema institucijama	9,305			331	9,636
7	Izloženosti prema privrednim društvima	289,029	176,482	101,848	260,694	828,052
8	Izloženosti prema stanovništvu	102,314	115,501	249,517	27,244	494,575
9	Izloženosti osigurane nekretninama	80,985	93,443	223,526		397,954
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2,412	1,370	3,080	8,888	15,751
11	Visokorizične izloženosti					
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica					
13	Izloženosti prema institucijama i					
14	privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	88,504			17	88,520
15	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima					
16	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja				111	111
17	Ostale izloženosti	127,419			39,612	167,031

g) prema značajnoj privrednoj grani:

1. iznos bruto izloženosti u statusu neizmirenja obaveza,
2. bruto iznosu dospjelih nenaplaćenih potraživanja i
3. bruto iznosu ostalih izloženosti sa pripadajućim ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke)

Izloženosti prema značajnoj grani privrede							
Red. br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	273	273	275	264	9,346	115
2	Vađenje ruda i kamena	196	185	340	182	16,093	318
3	Prerađivačka industrija	3,119	2,631	3,553	2,130	318,558	4,257
4	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	1	1	41	2	22,814	469
5	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	1	1	3	1	7,115	68
6	Građevinarstvo	2,038	910	1,500	885	186,942	4,561
7	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	11,410	7,070	11,834	6,912	446,989	5,658
8	Saobraćaj i skladištenje	6,040	1,450	1,349	958	73,531	1,588
9	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	427	418	390	371	14,629	1,021
10	Informacije i komunikacije	126	124	166	120	29,870	287
11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	860	860	3	0	451,968	784
12	Poslovanje nekretninama	390	390	409	391	9,275	662
13	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1,827	391	226	199	26,424	1,421
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	119	116	146	88	7,473	258
15	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1	1	5	0	171,336	190
16	Obrazovanje	1	1	0	0	289	4
17	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	1	1	0	0	4,546	152
18	Umjetnost, zabava i rekreacija	94	72	280	69	1,554	74
19	Ostale djelatnosti	45,810	42,091	32,942	31,542	568,207	14,067
20	Ukupno	72,735	56,985	53,463	44,114	2,366,960	35,956

h) prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke) iz tačke g) ovog stava tokom izvještajnog perioda koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje

U tabeli ispod je prikaz kretanja ispravki vrijednosti bilansnih ispravki vrijednosti:

Bilansne ispravke vrijednosti		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje	70,254	21,489
2	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	18,258	62,674
3	Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-34,113*	-55,225
4	Završno stanje	54,399	28,938

* U poziciju „Iznos umanjenja ispravki vrijednosti“ u statusu neizmirenja obaveza, na 01.01.2020., uključen je iznos raspuštanja ispravki vrijednosti za računovodstveno otpisane kredite, po Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, u iznosu od 18.294 hiljade KM.

U tabeli ispod je prikaz kretanja rezervi stavki vanbilansa koj se mjeri po amortiziranom trošku:

Rezerve za vanbilans po amortiziranom trošku		Rezerve za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje	23	1,444
2	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	116	4,926
3	Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-111	-4,230
4	Završno stanje	28	2,140

U tabeli ispod je prikaz kretanja rezervi stavki ostalog vanbilansa (garancije, akreditivi i okviri):

Rezerve za ostali vanbilans		Rezerve za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Rezerve za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje	896	2,548
2	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	0	8,103
3	Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-895	-6,287
4	Završno stanje	1	4,364

i) za svaku od kategorija izloženosti:

1. naziv odabrane ECAI ili ECA, kao i razloge za svaku promjenu izbora istih

Banka je za upotrebu ECAI rejtinga za kategoriju izloženosti prema institucijama odlučila da koristi Moody's kao jedne od Institucija za eksternu kreditnu procjenu sa najvećih ugledom u svijetu. Banka za Izloženosti prema Centralnim vladama i Centralnim bankama koristi ECAI Moody's, S&P's i Fitch koju dobije od Erste Group Bank AG kroz izvještaj Sovereign and country risk rating

2. kategorije izloženosti za koje se upotrebljava procjena kreditnog rejtinga ECAI ili ECA

Za sve ostale kategorije izloženosti ne koriste se eksterni rejtinzi.

3. opis procedura koje se odnose na primjenu kreditnog rejtinga izdavaoca ili emitovanih finansijskih instrumenata izdavaoca na pojedine pozicije iz bankarske knjige

Banka je primjenu eksternih rejtinga obradila kroz lokalnu Politiku izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik kroz poglavlje 5. Priznavanje kreditnih procjena ECAI-a.

4. raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta

Raspoređivanje kreditnog rejtinga u stepene kreditne kvalitete vrši se u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala.

5. iznose izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza i za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Rb	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednosti neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	251,319		251,320	
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	93,373	0	93,374	0
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	311		311	
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	122		122	
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama				
6	Izloženosti prema institucijama	9,636	1	9,636	1
7	Izloženosti prema privrednim društvima	828,052	1,388	828,052	1,388
8	Izloženosti prema stanovništvu	494,575	11,163	494,575	11,163
9	Izloženosti osigurane nekretninama	397,954	3,194	397,954	3,194
10	Visokorizične izloženosti				
11	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica				
12	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	88,520		88,520	
13	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima				
14	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	111		111	
15	Ostale izloženosti	167,031	6	167,031	6

6.7. Podaci i informacije koje se odnose na zahtjeve za održavanje zaštitnog sloja kapitala za očuvanje kapitala i ostale zaštitne slojeve kapitala, u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke:

Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH propisan je zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, a izračunatog u skladu sa članom 34. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala sastoji se samo iz stavki redovnog osnovnog kapitala, nakon ispunjenja stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75% i ne može se koristiti za održavanje stope osnovnog i stope ukupnog kapitala.

Ostale zaštitne slojeve kapitala Agencija za bankarstvo FBiH nije propisala.

6.8. Podaci i informacije u slučaju propisivanja primjene protucikličnog zaštitnog sloja kapitala:

a) ukupan iznos protucikličnog zaštitnog sloja kapitala banke

U skladu sa Odlukom o izračunu kapitala banaka protuciklični zaštitni sloj kapitala nije propisan od strane FBA te ga Banka ne koristi.

b) geografska raspodjela izloženosti značajnih za izračunavanje protucikličnog zaštitnog sloja kapitala

U skladu sa Odlukom o izračunu kapitala banaka protuciklični zaštitni sloj kapitala nije propisan od strane FBA te ga Banka ne koristi.

6.9. Podaci i informacije o stopi finansijske poluge i upravljanju rizikom prekomjerne finansijske poluge:

a) stopa finansijske poluge izračunatu u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke

Omjer finansijske poluge je omjer između osnovnog kapitala i mjere izloženosti prema članu 37. Odluke o izračunavanju kapitala banke. Mjera izloženosti predstavlja zbir neponderiranih bilansnih i vanbilansnih pozicija uzimajući u obzir vrednovanja i ispravke vrijednosti za kreditni rizik kako je definisano Odlukom.

Stopa finansijske poluge na dan 31.12.2020. iznosi 10,94%.

FINANSIJSKA POLUGA	Izloženosti stope finansijske poluge
Vrijednost izloženosti	
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10% u skladu s članom 37. stav (8) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	29,409
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20% u skladu s članom 37. stav (8) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	33,109
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50% u skladu s članom 37. stav (8) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	92,042
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100% u skladu s članom 37. stav (8) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	1,539
Ostala imovina	1,708,972
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-7,315
Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	1,857,756
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	203,278
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	10,94%

b) pregled stavki uključenih prilikom utvrđivanja ukupne izloženosti banke, koja predstavlja nazivnik prilikom izračunavanja stope finansijske poluge

Stavke koje su uključene u nazivnik prilikom izračunavanja stope finansijske poluge pri utvrđivanju mjera ukupne izloženosti banke jesu zbir vrijednosti izloženosti i to:

- vrijednost izloženosti imovine odnosno bilansne pozicije imovine umanjene za ispravke vrijednosti, osim stavki koje se odbijaju prilikom utvrđivanja mjere kapitala, odbitnih stavki aktive Osnovnog kapitala u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke;
- vrijednost izloženosti za finansijske derivate;
- vrijednost izloženosti vanbilansnih stavki pri čemu je uzeta knjigovodstvena vrijednost tih stavki umanjena za rezerve za kreditne gubitke po međunarodnom standardu za vanbilansne stavke, a na koje je primjenjen konverzijski faktor u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke i to: 10% primjenjen na knjigovodstvenu vrijednost za neiskorištene kreditne linije, koje se mogu bezuslovno opozvati u bilo kojem trenutku bez prethodne obavijesti (nerizični odobreni okviri); 20% za vanbilansne stavke srednjeg/niskog rizika po osnovu finansiranja trgovine (date činidbene i ostale garancije, kratkoročni odobreni limiti po transakcijskim racunima i kreditnim karticama, kao i okviri); 50% za vanbilansne stavke srednjeg rizika po osnovu finansiranja trgovine i za vanbilansne stavke povezane sa službeno podržanim izvoznim kreditima(date plative, carinske garancije, akreditivi te dugoročna prekoracenja po racunima, te dugoročni okviri); 100% za sve druge vanbilansne stavke, sto su u nasem slučaju vanbilanske stavke faktoring poslovanja i inostrane garancije.

c) opis najznačajnijih faktora koji su utjecali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu objavu

Stopa finansijske poluge na dan 31.12.2020 iznosila je 10,94%, dok je na na dan 31.12.2019 iznosila 11,08%. Najznačajniji faktori koji su uticali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu godinu bili su povećane vrijednosti izloženosti vanbilansnih stavki i to najviše na stavkama vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % (povećanje 15%). Vrijednost izloženosti imovine takođe je imala povećanje u odnosu na prethodnu godinu za 7%. Iznos odbitnih stavki aktive osnovnog kapitala bio je smanjen za 45% u odnosu na vrijednost izloženosti imovine prethodne godine, što je zajedno dovelo do povećanja ukupne izloženosti stope finansijske poluge, nazivnika za izračun stope finansijske poluge, za 8% u odnosu na prethodnu godinu (2020: 1.857.756, a 2019: 1.707.564). Osnovni kapital je povećan za 7% u odnosu na prethodnu godinu (2020: 203.278, a 2019: 189.214).

d) opis postupaka koje banka primjenjuje za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge

Rizikom prekomjerne finansijske poluge upravlja se kroz proces upravljanja osnovnog kapitala i izloženosti Banke, pri čemu navedeni procesi podrazumijevaju adekvatne sisteme praćenja, planiranja i kontrole relevantnih pozicija.

7. LIKVIDNOSNI ZAHTJEVI

7.1. Strategije i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti

Strategija likvidnosti Banke je interni akt koji definiše toleranciju Banke na rizike iz oblasti likvidnosti, te konkretne mjere i akcije kako bi se tim rizikom adekvatno upravljalo. Strategija likvidnosti je prilagođena rizičnom profilu Banke i odražava sve elemente koje zahtjevaju lokalna regulativa Banke i standardi Grupe, te čini integralni dio ukupne strategije Banke. Karakter rizika likvidnosti ne omogućava detaljno planiranje pojedinačnih pozicija, ali može jasno definirati apetit za rizik likvidnosti.

Ključni postupci za upravljanje rizikom likvidnosti obuhvataju između ostalog sljedeće: definisanje rizika likvidnosti, tolerancije rizika, redovna procjena i utvrđivanje značajnosti rizika, definisanje plana finansiranja u vanrednim okolnostima i redovna kontrola i izvještavanje u cilju prepoznavanja ranih znakova upozorenja te poduzimanja pravovremenih aktivnosti.

Tolerancija rizika se definiše kroz godišnju Izjavu o preuzimanju rizika gdje su, između ostalog, definirani ključni indikatori likvidnosti te njihovi limiti.

Upravljanje rizikom likvidnosti podrazumjeva sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve preuzete obaveze na dan njihovog dospijanja, odnosno, upravljanje likvidnošću podrazumjeva upravljanje novčanim tokovima Banke, na način koji omogućava izvršenje finansijskih obaveza u roku dospijanja. Banka definiše rizik likvidnosti u skladu sa regulatornim propisima Agencije za bankarstvo FBiH i općim načelima Bazelskog komiteta za nadzor banaka (BCBS). Shodno tome, Banka definiše rizik likvidnosti kao (i) rizik likvidnosti finansiranja i (ii) tržišni rizik likvidnosti.

- Rizik likvidnosti finansiranja je rizik da Banka neće biti u mogućnosti ispuniti očekivane i neočekivane trenutne i buduće novčane tokove, bez da utiče ili na dnevno poslovanje, ili finansijsko stanje Banke. Ova vrsta likvidonosnog rizika je nadalje podjeljena na rizik insolventnosti i strukturni rizik likvidnosti. Prvi je kratkoročni rizik da sadašnja ili buduća plaćanja obaveza neće biti ispunjena u potpunosti i na vrijeme, dok je strukturni rizik likvidnosti dugoročni rizik gubitka zbog promjene troška vlastitog refinansiranja Grupe ili kamatne marže.
- Tržišni rizik likvidnosti je rizik da Banka neće moći lako utržiti ili zatvoriti poziciju po tržišnoj cijeni zbog nedovoljno razvijenog tržišta ili poremećaja na tržištu.

Likvidnost Banke je osnovna pretpostavka njene održivosti i opstanka na finansijskom tržištu. Tri su osnovna načela koja je Banka implementirala u okviru upravljanja rizikom likvidnosti:

- konzervativnost: mjerenje se uvijek treba temeljiti na konzervativnim procjenama i pretpostavkama.
- granularnost: u specifikaciji bilo koje mjere likvidnosti rizika Banka treba nastojati definirati dovoljno granularne podatke za izračun. Banka treba osigurati da svi inputi budu dovoljni u pogledu mjerenja rizika likvidnosti kako bi se omogućila adekvatna analiza rezultata i pravovremeno reagiralo na ključne rizike.
- pravovremenost: Banka treba definisati ulazne podatke i frekvenciju izvještavanja ,kako bi mogla pravovremeno reagirati u slučaju pogoršanja mjera likvidonosnog rizika.

Banka je na dan 31.12.2020. godine imala usvojen interni akt Plan finansiranja u vanrednim okolnostima. Usvajanje ovog plana je u nadležnosti Nadzornog odbora. Plan za finansiranje u vanrednim okolnostima je sačinjen na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke Agencije za bankarstvo FBiH. Namjera ovog dokumenta je da obezbjedi okvir za upravljanje sa kratkoročnim i dugoročnim problemima koji mogu onemogućiti Banku da finansira neke ili sve svoje aktivnosti na vrijeme ili pod uslovima prihvatljivih troškova. Svrha Plana za finansiranje u vanrednim okolnostima jeste definiranje aktivnosti za identifikovanje, mjerenje i upravljanje potencijalnim likvidnosnim problemima čiji intenzitet može biti raznolik, a u cilju zaštite depozitara, kreditora i dioničara Banke. Plan je dio procesa kojim se upravlja rizikom likvidnosti i sačinjen je sa ciljem da finansijska institucija kreira i održava adekvatnu likvidnosnu poziciju. Planom se definišu rani upozoravajući indikatori koje se poduzimaju u slučaju krize, izvještavanje i proces redovnog ažuriranja ovog dokumenta kojim se ostvaruje primjenjivost odredbi koje čine njegov sastavni dio. Banka je tokom 2020. godine izvršila obavezno jednogodišnje testiranje Plana. Rezultat navedenog testiranja su pokazali da Banka raspolaže adekvatnim mjerama za prevazilaženje krize likvidnosti koje su definisane Planom.

Banka ima implementiran mehanizam raspodjele osnovni model FTP (eng. Funds Transfer Pricing) u procesu odlučivanja, odnosno pri internom određivanju cijena proizvoda. FTP je proces koji se koristi u bankarstvu kako bi se prilagodile izvještajne performanse različitih organizacionih/poslovnih jedinica te koji će profitabilnost ovih jedinica prilagoditi kako bi inkorporirala prave troškove izvora finansiranja.

U segmentu upravljanja rizikom likvidnosti, za proces odobrenja novih proizvoda ili materijalnih izmjena postojećih potrebno je sagledati i rizik likvidnosti, sa akcentom na razinu rizika koju Banka želi prihvatiti u skladu sa apetitom za rizikom. Procedura pod nazivom Proces odobrenja proizvoda ("PAP") odnosi se na razvoj i odobravanje novih proizvoda i usluga ili materijalnih promjena u postojećim proizvodima / uslugama koja uključuje tehnički aspekt, operativni aspekt, upravljanje rizicima, pravni, računovodstveni, aspekt cijena, usklađenosti (uključujući reputacijski rizik) i druge aspekte definirane pomenutom Procedurom.

7.2. Način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

Odgovorni za upravljanje likvidnošću banke (navedeni ispod) stalno prate i usklađuju potrebe klijenata za sredstvima, minimalne standarde i zakonske propise za upravljanje rizikom likvidnošću i zahtjeve profitabilnosti. Nadzorni odbor propisuje sadržaj i frekvenciju izvještavanja o riziku likvidnosti, a Uprava Banke ispunjava propisane zahtjeve u upravljanju likvidnošću i dnevnih i unutardnevnih obaveza Banke, kao i izdržavanje stresnih perioda na način da se održava adekvatan zaštitni sloj likvidnosti te izvještava Nadzorni odbor o upravljanju rizikom likvidnosti banke.

Uprava Banke i Nadzorni odbor su odgovorni za uspostavljanje primjerene strategije likvidnosti, te politika, procedura, postupaka i sistema za upravljanje rizikom likvidnosti, u skladu sa odobrenom tolerancijom na rizik, kako bi osigurali da Banka održava dovoljnu likvidnost da ispuni svoje obaveze u svakom trenutku.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO odbor) je izvršni organ Uprave Banke kroz čije se ukupne aktivnosti obezbjeđuje sprovođenje politika upravljanja aktivom i pasivom

Banke, što uključuje i upravljanje rizikom likvidnosti. U kriznim situacijama, ALCO odbor je zadužen za odobravanje aktivnosti za poboljšanje likvidnosti.

Komisija za operativnu likvidnost je zadužena za praćenje tekuće likvidnosti Banke, potreba za likvidnim sredstvima, te za operativno planiranje likvidnosti.

Odjel upravljanja aktivom i pasivom je zadužen za upravljanje likvidnošću, donošenje relevantnih internih akata iz segmenta upravljanja likvidonosnim rizikom, upravljanja izvorima sredstava. te poštivanje regulatornih i internih limita likvidnosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima je odgovoran za implementaciju metoda i modela kontrole likvidnosti, praćenje i kontrolu vanjskih i unutrašnjih ograničenja i određivanje korektivnih mjera u slučaju povrede istih.

Sistem za izvještavanje i mjerenje rizika likvidnosti, pored podrške od strane Grupe i standardnih izvještaja iz ključnih IT sistema Banke, temelji se na razvijenoj bazi podataka pod nazivom „LFF-liquidity flat file“. LFF predstavlja izvještaj koji obezbijeduje informacije o svim budućim novčanim tokovima sredstava i obaveza, tj. prilikima i odlivima u Banci. Posmatra cjelokupnu aktivu i pasivu, osim vrijednosnih papira, te rizični vanbilans Banke sveden na nivo ugovora, tj nivo otplatnog plana (rata) pojedinačnog ugovora.

7.3. Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti

Izloženost riziku likvidnosti utvrđuje se u skladu sa regulatornim propisima i internim indikatorima. Praćenje ključnih pokazatelja rizika likvidnosti provodi se od unutardnevno do kvartalno, a pojedini izvještaji se po potrebi sačinjavaju i češće od definisanog. Izvještavanje je definisano kroz regulatorne izvještaje (LCR, izvještaj o ročnoj strukturi aktive i pasive, izvještaj o dnevnoj likvidnosti) interne izvještaje (interni indikatori likvidnosti definisani kroz ALCO, Komisija za operativnu likvidnost, kvartalni izvještaj o riziku likvidnosti), te javno objavljivanje (Godišnji izvještaji).

Svi regulatorni zahtjevi se izvještavaju na pojedinačnoj razini, dok se za potrebe internog izvještavanja i praćenja likvidnosti radi sveobuhvatno izvještavanje mjera likvidnosti, i isto je obuhvaćeno kroz mjesečne ALCO izvještaje, te kvartalne izvještaje o riziku likvidnosti.

Upravljanje kratkoročnom i dugoročnom likvidnošću, uključujući rezerve likvidnosti, odgovornost je Odjela za upravljanje aktivom i pasivom. Uključuje, između ostalog, uspostavljanje strategije likvidnosti i uspostavljanje plana finansiranja u vanrednim okolnostima, odnosno plana postupanja u kriznim situacijama i provedbu sistema ranog upozorenja koji omogućavaju prepoznavanje vrste i ozbiljnosti krize što je ranije moguće, te sistem adekvatnih mjera koje će se poduzeti u takvim situacijama.

Program upravljanja rizikom likvidnosti je krovni akt koji uspostavlja okvir upravljanja rizikom likvidnosti, te postavlja minimalne standarde za identifikaciju, mjerenje, praćenje, upravljanje i izvještavanje o riziku likvidnosti u Banci. Programom se definiše okvirna strategija i politike za upravljanje rizikom likvidnosti, poštivajući odredbe Zakona o bankama i Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti FBA, kao i Pravilnik za upravljanje rizikom likvidnosti Grupe. Mjerenje likvidonosnog rizika (u obliku različitih indikatora/ koeficijenata) služi za utvrđivanje može li Banka "priuštiti" svoje stečene rizike kroz upoređivanje rezultata sa definisanim limitima za te koeficijente. Indikatori likvidnosti trebaju da kvantificiraju rizike likvidnosti, te da obuhvate

procjenu strukture bilansa kao i projekciju budućih novčanih tokova u različitim stresnim uvjetima i vremenskim intervalima. Pretpostavke i parametri indikatora se revidiraju jednom godišnje.

7.4. Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenost sa strategijom iz tačke 7.1. ovog Odjeljka

Izloženost riziku likvidnosti se prati kroz sljedeće pokazatelje rizika likvidnosti:

- Pokazatelji koji se prate dnevno uz izvještavanje u skladu sa regulatornim zahtjevima:
 - **Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 30 dana** - Definiše se kao omjer zbir finansijske imovine u domaćoj i stranoj valuti i zbir obaveza u domaćoj i stranoj valuti s obzirom na preostalo dospijeće (u razdoblju od 30 dana).
 - **Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 90 dana** - Definiše se kao omjer zbir finansijske imovine u domaćoj i stranoj valuti i zbir obaveza u domaćoj i stranoj valuti s obzirom na preostalo dospijeće (u razdoblju od 3 mjeseca).
 - **Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 180 dana** - Definiše se kao omjer zbir finansijske imovine u domaćoj i stranoj valuti i zbir obaveza u domaćoj i stranoj valuti s obzirom na preostalo dospijeće (u razdoblju od 6 mjeseca).
 - **Likvidna sredstva/Ukupna sredstva** - Koeficijent mjeri likvidnu imovinu podijeljenu sa ukupnom imovinom prema lokalnom regulatornom bilansu stanja. Likvidna imovina uključuje gotovinu, tekuće račune kod drugih banaka, plasmane kod banaka do mjesec dana i rezerve kod Centralne banke BiH.
 - **Likvidna sredstva/(Ukupna obaveze-Kapital)** - Koeficijent daje podatke o mogućnosti poslovanja sa eksternim finansiranjem (uključujući banke). U obzir se uzima likvidna imovina (koja uključuje gotovinu, tekuće račune kod drugih banaka, plasmane kod banaka do mjesec dana i rezerve kod Centralne banke BiH) podijeljena s ukupnim obvezama minus kapital (lokalne regulatorne pozicije bilansa).
- Pokazatelji koji se prate mjesečno uz izvještavanje u skladu sa regulatornim zahtjevima:
 - **Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR)** - Banka je dužna osigurati minimalni koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) koji predstavlja odnos između nivoa zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana koji mora biti $\geq 100\%$.
 - **LtD omjer** - Koeficijent predstavlja omjer neto iznos kredita (umanjen za ispravku vrijednosti) sa ukupnim iznosom depozita banke.
 - **NSFR omjer** - NSFR predstavlja odnos između raspoloživog iznosa stabilnog finansiranja (ASF) i potrebnog iznosa stabilnog finansiranja (RSF), pri čemu na ovaj način utvrđeni koeficijent treba biti minimalno 100%.

Banka je definisala nivoe pokazatelja uz dodatni zaštitni sloj koji bi trebao osigurati odgovarajuće vrijeme za reakciju (npr. aktiviranje mjera oporavka) u skladu sa Planom oporavka tako da Banka nije ugrožena negativnim poslovanjem.

Ključni indikatori likvidnosti, pored regulatornih pokazatelja, su definisani u Izjavi o preuzimanju rizika (RAS) i oni čine osnovu Strategije likvidnosti. Pored strateških smjernica koje RAS definira kao okvir i cilj djelovanja, Strategija sadrži niz taktičkih elemenata koji omogućavaju postizanje strateških ciljeva.

Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje

likvidnosnih odliva tokom razdoblja stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz zadovoljavanje LCR pokazatelja, održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa.

7.5. Podaci o koeficijentu pokrića likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog koeficijenta

Banka je uspostavila čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim osigurava dovoljan nivo likvidnosti, uključujući i zaštitu u obliku visokolikvidne neopterećene imovine, kako bi mogla podnijeti niz stresnih događaja, kao i pogoršanje ili gubitak izvora finansiranja. Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje likvidnosnih odliva tokom razdoblja stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz zadovoljavanje LCR pokazatelja, održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa.

Omjer likvidnosne pokrivenosti je prikazan u tabeli ispod i iznosio na dan 31.12.2020.

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	324,405
2.	Neto likvidnosni odlivi	154,222
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	210.35%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	324,405
5.	Odlivi na osnovu kolateralu u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6.	Prilivi na osnovu kolateralu u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7.	Obezbijedjeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
8.	Obezbijedjeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	324,405
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	0
11.	Odlivi na osnovu kolateralu u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12.	Prilivi na osnovu kolateralu u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	0
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	0
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	0
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	0

Objava podataka i informacija sa stanjem na finansijski datum 31. decembra 2020. godine
(u hiljadama KM)

17.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	0
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28.	Iznos viška likvidne imovine	324,405
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	324,405
Neto likvidnosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	266,620
31.	Potpuno izuzeti prilivi	0
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	112,398
33.	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	0
34.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	112,398
35.	Neto likvidnosni odliv	154,222

8. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE

8.1. Podjela izloženosti prema namjeri ulaganja, uključujući i namjeru ostvarivanja kapitalne dobiti i strateške razloge

Vlasnička ulaganja u bankarskoj knjizi	Bilansna izloženost	Ukupna dobit/ gubitak
Vlasnička ulaganja u kreditne institucije	-	-
koja ne kotiraju na berzi	-	-
Vlasnička ulaganja u finansijske institucije	607	286
koja ne kotiraju na berzi	607	286
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva	-	-
koja ne kotiraju na berzi	-	-
Vlasnička ulaganja u ostale institucije	111	-
koja ne kotiraju na berzi	111	-

Banka ima ulaganja u jedno lice finansijskog sektora i to Sparkasse Leasing doo Sarajevo od kojeg ostvaruje kapitalnu dobit i ulaganje u Swift koje je neophodno za Banku zbog mogućnosti obavljanja ino platnog prometa.

8.2. Pregled korištenih računovodstvenih politika i metoda vrednovanja, uključujući i osnovne pretpostavke i pristupe koji utječu na utvrđivanje vrijednosti, kao i svaku njihovu značajnu promjenu

Fer vrijednost nekotirajućih vlasničkih instrumenata procjenjuje se primjenom odgovarajućeg omjera između cijene i zarade, odnosno cijene i novčanog toka prilagođenog na način da odražava specifične okolnosti vezane za izdavatelja.

Pregled korištenih računovodstvenih postupaka i metoda vrjednovanja može se pronaći u Godišnjem izvještaju Banke objavljenom na internet stranici Banke.

8.3. Vrsta, priroda i iznosi izloženosti po osnovu:

- 1) vlasničkih ulaganja kojima se trguje na berzi
- 2) vlasničkih ulaganja kojima se ne trguje na berzi, a koja su u dovoljno diverzificiranim portfolijima
- 3) ostalih vlasničkih ulaganja

Banka nema ulaganja u vlasničke vrijednosne papire koji kotiraju na berzi kako je i prikazano u tabeli iznad (tačka 8.1. dokumenta).

8.4. Ukupan realizovani dobitak/ gubitak za prethodni period koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja.

Podaci u tabeli pod tačkom 8.1. dokumenta.

9. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

Izloženost kamatnom riziku po osnovu pozicija iz bankarske knjige, kao i pristupi za mjerenje odnosno procjenu tog rizika:

a) izvori ovog rizika i učestalost njegovog mjerenja

Banka je inherentno izložena kamatnom riziku koji proizilazi iz ponašanja postojeće strukture stavki aktive, pasive i vanbilansa, kao i očekivanog razvoja budućeg bilansa Banke. Izloženost kamatnom riziku se ogleda u negativnim uticajima promjene kamatnih stopa na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na kamatni prihod.

Primarni izvori kamatnog rizika su:

- Rizik ročne neusklađenosti (tz. repricing risk) dospijeća u odnosu na ponovno utvrđivanje cijene stavki aktive i pasive uključivo s vanbilansnim pozicijama;
- Mogućnost neparalelnog pomaka u krivulji prinosa;
- Neusklađenost i različitost osnovnih instrumenata na strani aktive i pasive te mogućnost promjene spreada među njima (različite vrste referentnih stopa)
- Rizik opcije, koji se odnosi na opcije uključene u kamatonosne stavke aktive, pasive i vanbilansa

Banka na redovnoj osnovi vrši mjerenje kamatnog rizika i to na način da na mjesečnoj osnovi provodi GAP analizu kamatonosne imovine i obaveza, dok na kvartalnoj osnovi se vrši složena analiza izloženosti kamatnom riziku knjige banke. Sa aspekta lokalne regulative Banka na kvartalnoj osnovi izvještava o kamatnom riziku i mjeri promjenu ekonomske vrijednosti knjige banke u odnosu na regulatorni kapital.

b) osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju

Banka je usvojila Program upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji definiše okvir, metode i procese koji se primjenjuju kako bi se na učinkovit način upravljalo trenutnom izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Metode koje Banka koristi za praćenje/ mjerenje kamatnog rizika se svrstavaju u sljedeće kategorije:

- GAP analiza: Nominalni iznosi kamatonosne imovine i obaveza u bankarskoj knjizi raspoređeni po vremenskim intervalima,
- Promjena ekonomske vrijednosti u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi,
- Interest Rate Risk (IRR) model Grupe,
- Tržišna vrijednost kapitala MVoE (Market Value of Equity),
- Ekonomska vrijednost kapitala I (eng. Economic Value of Equity I - EVE I),
- Ekonomska vrijednost kapitala II (eng. Economic Value of Equity II - EVE II),
- Osjetljivost neto kamatnih prihoda – NII,
- Mjera osjetljivosti tzv. BP01.

GAP analiza je jednostavna metoda za utvrđivanje i procjenu izloženosti riziku ponovnog vrednovanja. Njome se mjeri aritmetička razlika između nominalnih iznosa imovine i obaveza

bankarske knjige osjetljivih na promjenu kamatne stope u apsolutnom smislu. Nesrazmjeri s većim iznosom imovine imaju pozitivan predznak (duge pozicije), dok oni sa većim iznosom obaveza imaju negativan predznak (kratke pozicije). GAP analizom sve relevantne stavke imovine i obaveza osjetljive na promjene kamatnih stopa raspoređuju se u utvrđene vremenske intervale. Putem GAP analize se mjeri rizik ročne neusklađenosti, koje definiraju preko njega iznose koji nose rizik kamatne stope.

Za izračun promjene **ekonomske vrijednosti bankarske knjige**, u skladu sa smjernicama FBA primjenjuje se standardni kamatni šok od ± 200 bps. Shodno članu 7. stav (3) Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi definisano je da odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke ne može biti veći od 20%.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (IRR) se računa kroz tzv. Interest Rate Risk (IRR) model razvijen od strane Grupe. U navedenom modelu se primjenjuje standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige od ± 100 i ± 400 baznih poena u zavisnosti od valuta. Ponderi se baziraju na procjenjenom pomenutom kamatnom šoku) i procjenjenom modifikovanom trajanju svakog vremenskog intervala, po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, te zbir najnepovoljnije neto promjene imovine i obaveza prema valuti se smatra izračunom kamatnog rizika. Kamatni Gapovi po valutama se računaju u odnosu na vrste kamatnih stopa, te se u konačnici svi gapovi po valutama zbrajaju i rezultat trajanje kapitala (eng. Duration of Equity) se tretira kao kamatni rizik u bankarskoj knjizi. Prema standardu Grupe gornja dozvoljena granica za DoE je 15% i za sve vrijednosti iznad tog limita je neophodno da Banka obezbijedi dodatni kapital za pokriće rizika ili koristi mjere hedžinga kako bi se isti smanjio.

Kalkulacija **tržišne vrijednosti kapitala MvoE** se izračunava primjenom šoka od ± 100 baznih poena. Za izračun rizika MvoE uzimaju se negativne vrijednosti (utvrđeni gubici tržišne vrijednosti) i pozitivne vrijednosti (unutar istog šok scenarija). Trenutno, za EUR i BAM relevantan je šok od $+100$ bp, dok je za CHF, USD i HRK odgovarajuća primjena šoka -100 bp. Suma svih dobijenih vrijednosti predstavlja rizik kamatne stope, a ukupno procentualno učešće dobijenog rizika u kapitalu predstavlja tržišnu vrijednost kapitala.

Kalkulacija **ekonomske vrijednosti kapitala EVE I** se izračunava primjenom šoka od ± 200 baznih poena na krivu kamatnih stopa, a zbir najgorih neto promjena imovine i obaveza po valuti smatra se rizikom kamatne stope u bankarskoj knjizi. Promjena EVE-a I je promjena neto sadašnje vrijednosti svih novčanih tokova proizašlih iz imovine, obaveza i vanbilansnih stavki bankarske knjige nastalih kao rezultat promjene kamatnih stopa, uz pretpostavku da su sve pozicije u bankarskim knjigama iskorištene. Za svaku relevantnu valutu se koristi „ $\pm$ “ paralelni šok od 200 baznih poena počevši od -100 baznih poena koji se linearno povećavaju na 0 u 20 godina. Pozitivan doprinos u jednoj valuti moguć je samo za 50%. EVE I je najgori rezultat od rezultata šoka 200 bp prema gore i od 200 bp prema dolje.

Za mjerenje **EVE-a II** u okviru standardnog EVE vanjskog testa koristi se šest scenarija kamatnih šokova:

- paralelni šok gore,
- paralelni šok dole,
- stepenasti šok (kratke stope niže i duge stope više),
- šok izravnavanja (kratke stope rasta i duge stope smanjenja),
- blago povećanje stopa prema gore,
- blago smanjenje stopa prema dole.

Šok koji se primijenjuje počinje za -100 baznih poena i linearno raste na 0 za 20 godina. Izračun EVE-a II se temelji na zbiru svih relevantnih valuta po scenarijima sa pozitivnim doprinosom u jednoj valuti, pri čemu je dozvoljeno uzeti u obzir samo 50%.

Na temelju trenutnih bilansnih i vanbilansnih pozicija, osjetljivost NII izračunava se s obzirom na budući razvoj kamatnih stopa, marži i novih obima poslovanja. Kretanja kamatnih stopa mogu biti postupna ili jednokratni šok kamatnih stopa. Trenutno se NII izračunava prema sljedećem nizu pretpostavki i scenarija:

- Standardni kamatni šok zasnovan je na 1./99. postotku Hull-White modela za EUR, CZK, CHF i USD, dok se za ostale valute primjenjuje šok +/- 200 bps paralelni pomak. Logika pragova počinje s pragom od 100 bp za prekonoćnu vremensku zonu. Prag se povećava za 5 bp godišnje dok ne postigne vrijednost od 0 bp na 20Y. Osjetljivost NII računa se u odnosu na budžetirani NII, izračunava se na osnovi pretpostavke bilansa stanja i koristi se za interno postavljanje limita od 2019. i nadalje.
- Šok kamatnih stopa temelji se na šest scenarija: dva paralelna scenarija pomaka prema gore i prema dolje i četiri paralelna scenarija za svaku valutu koji predstavljaju kretanje, ravnjanje i kretanje prema gore i prema dolje na kratkom kraju krivulje prinosa. Logika pragova započinje s pragom od -100 bp za prekonoćnu vremensku zonu. Prag se povećava za 5 bp godišnje dok ne postigne vrijednost od 0 bp na 20Y. Osjetljivost NII-a izvještava se u odnosu na budžetirani NII, izračunava se na osnovi pretpostavke bilansa stanja i koristi se za usklađenost s propisima te se prati kvartalno.

BP01 su mjere osjetljivosti koje procjenjuju rizik kamatne stope u određenom portfoliju. Ovaj pokazatelj je teorijska promjena neto sadašnje vrijednosti tekućeg bilansa stanja s obzirom na šok kamatne stope za bazni poen. Scenarij se računa primjenom šoka od 1 bp na različite tenore krivulje prinosa. Ukupni BP01 je zbir apsolutnog BP01 po valuti. Definisan je unutrašnji nivo upozorenja (žuto) i izražava se u ukupnoj promjeni EVE-a za pomak od 1 bp.

Banka je na dan 31.12.2020. za se navedene indikatore bila u okviru postavljenih limita.

Osnovne pretpostavke mjerenja odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju koje se koriste od strane Banke su zasnovane na javno objavljenim regulatornim smjernicama za izvještavanje o kamatnom riziku, te internim modelima matične bankarske grupacije koji imaju za cilj da procijeni stabilnost depozita bez definisanog roka dospijeca po određenim vremenskim kategorijama (npr. 1 mjesec, 1 godina... 5 godina) u obimu u kojem je primjenjivo na samu Banku.

U skladu sa uputstvom za primjenu Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi osnovne pretpostavke o kretanju depozita po viđenju su da se depoziti klijenata po transakcijskim računima raspoređuju u vremensku zonu od 6-12 mjeseci, dok se depoziti po viđenju učesnika na novčanom tržištu raspoređuju u vremensku zonu do 1 mjesec. Također, revolving krediti se raspoređuju u vremensku zonu od 6-12 mjeseci. Sredstva obavezne rezerve izdvojene kod Centralne banke se tretiraju kao sredstva sa promjenjivom kamatnom stopom i raspoređuju se u vremensku zonu od 6-12 mjeseci.

Banka ne uključuje pretpostavke za prijevremene otplate kredita, a primjenjuje model depozita bez dospijeca (tzv. NMD model) prilikom izračuna indikatora određenih internih kamatnog rizika (DoE, EVE I, EVE II i MVoE). Model depozita bez dospijeca se koristi kod izračuna rizika kamatne

stope kao model ponašanja koji predviđa ročnost i buduće stanje računa depozita po viđenju, uglavnom na temelju tri osnovne komponente - analiza koncentracije, model stope trošenja i model budućeg stanja. Predmetni model se validiran od strane Grupe na nivou cijele Erste grupacije.

c) promjene prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora uslijed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama

Izračun kamatnog rizika u bankarskoj knjizi je u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, gdje se primjenjuje standardni kamatni šok od +/-200 bps (ponderi se baziraju na procijenjenom pomenutom kamatnom šoku) i procijenjeno modifikovano trajanje svakog vremenskog intervala, Između ostalog na osnovu rezultata pomenutih kamatnih šokova vrši se analiza, upravljanje izloženosti kamatnom riziku na redovnoj osnovi, a sve u cilju održavanja pozicije Banke u okviru definisanih regulatornih limita.

Izloženost Banke kamatnom riziku u knjizi banke u odnosu na regulatorni kapital na 31.12.2020. godine, a u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom je iznosila:

BA 04.00 - Ukupna ponderisana pozicija – Ukupno		Iznos
010	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - BAM	19,693
020	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - EUR	1,073
120	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - OSTALO	-537
130	PROMJENA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI	20,229
140	REGULATORNI KAPITAL	213,057
150	(PROMJENE EKONOMSKE VRIJEDNOSTI/REGULATORNI KAPITAL)*100	9.49%

Uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod Banke na 31.12.2020. godine, a u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom je iznosio:

BA 05.00 – Uticaj kamatnog rizika u bankarskoj knjizi na neto kamatni prihod		Vrijednost
010	UTICAJ PROMJENA KAMATNIH STOPA NA NETO KAMATNI PRIHOD	3,577
020	PERIOD POSMATRANJA UTICAJA KAMATNIH STOPA NA NETO KAMATNI PRIHOD	12
030	IZNOS INTERNIH KAPITALNIH ZAHTEJEVA ZA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI	7,371
040	VRIJEME POKRIĆA INTERNIH KAPITALNIH ZAHTEJEVA	31-12-2020

10. ICAAP i ILAAP

a) Sažet opis ICAAP-a

Uspostavljeni proces procjene adekvatnosti internog kapitala (engl. Internal capital adequacy assessment process - ICAAP) Banke zasnovan je na propisanim odredbama važeće zakonske regulative i to Odluka o upravljanju rizicima u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17), Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17) i Smjernice o izvještavanju Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a.

ICAAP politika Banke slijedi ICAAP Politiku i ICAAP Proceduru Grupe i predstavlja sveobuhvatnu politiku upravljanja rizicima koja opisuje okvir upravljanja rizicima unutar Banke. ICAAP okvir Banke služi da postavi opće principe, funkcije i zahtjeve za upravljanje rizicima unutar Banke i njegove osnovne komponente kako bi se u konačnici ispunili zahtjevi ICAAP-a.

Banka je ICAAP i ILAAP procesom obuhvatila sljedeće faze:

- utvrđivanje značajnih rizika, sa ciljem da budu utvrđeni svi značajni rizici i na odgovarajući način uključeni u ICAAP i ILAAP,
- mjerenje ili procjenu pojedinog rizika i određivanje pripadajućih iznosa internih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva kao rezultata ICAAP-a i ILAAP-a,
- određivanje ukupnog kapitala kao rezultata ICAAP-a,
- upoređivanje regulatornog kapitala i kapitala koji je utvrđen kao rezultat ICAAP-a.

Ključni elementi ICAAP procesa su prikazani na sljedećoj slici:

Slika x Elementi ICAAP procesa

ICAAP proces je uspostavljen sa ciljem utvrđivanja i održavanja na kontinuiranoj osnovi internog kapitala koji Banka smatra adekvatnim za pokriće rizika kojima je izložena. ICAAP u osnovi služi

da procijeni da li Banka ima kapacitet za preuzete rizike poređenjem svog rizičnog portfolia sa internim kapitalom (potencijalom za pokriće, eng. Coverage Potential - CP).

Izračun kapaciteta za snošenje rizika (tzv. RCC, eng. Risk capacity calculation) je temelj ICAAP-a, jer se na osnovu istog utvrđuje adekvatnost ekonomskog kapitala. RCC kvantificira potencijal pokrića i interne kapitalne zahtjeve za sve relevantne rizike koji su identificirani u Procjeni materijalnosti rizika. Interni kapitalni zahtjevi se upoređuju sa interno raspoloživim kapitalom kako bi se osiguralo da postoji dovoljno kapitala za pokriće rizika.

RCC se koristi prilikom definiranja i praćenja ostvarenja strategije i politika za upravljanje rizicima, alokaciji kapitala i likvidnosti, donošenju (strateških) odluka i dr.

Banka je, u okviru uspostavljanja ICAAP/ ILAAP okvira, implementirala proces upravljanja rizicima u Banci a koji predstavlja modularan i sveobuhvatan upravljački sistem i sastavni je dio cjelokupnog sistema internog upravljanja u Banci. Imajući u vidu da adekvatno funkcionisanje sistema upravljanja rizicima podrazumijeva određen skup pretpostavki Nadzorni odbor i Uprava Banke osiguravaju predmetno na sljedeći način:

- Kroz uspostavljanje i primjenu sistema internog upravljanja i kontrola
- Proces odobravanja strategija, politika i procedura i ostalih internih akata za preuzimanje i upravljanje rizicima
- Osiguravanje adekvatnih ljudskih resursa, pouzdane tehnologije, visok stepen integriteta podataka
- Sistem definisanja ciljeva, planiranja, praćenja kao i izvještavanja o rizicima
- Visoke razine organizacijske svijesti i kulture s fokusom na rizike
- Implementiranom okviru za *Upravljanje rizicima unutar preduzeća* (eng. Enterprise Risk Management - ERM) koji se kontinuirano unapređuje prateći zahtjeve regulatora.

Nadzorni odbor i Uprava banke su odgovorni da primjenom ICAAP-a i ILAAP-a osiguraju da kapital i likvidnost banke u svakom trenutku podrže sve rizike kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju.

U okviru ICAAP procesa Banka je implementirala sve relevantne politike sa pripadajućim okvirom za izvještavanje, tehničkom platformom i podacima o rizicima. ICAAP proces počinje kroz analizu i mjerenje rizika, a nastavlja se kroz izračun kapaciteta za snošenje rizika. Na osnovu svih komponenti procesa upravljanja vrši se strateško planiranje, a na osnovu formalizovanog alata „Izjava o preuzimanju rizika“. Izjava obuhvata rizike visokog nivoa (kapital, kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik i druge vrste rizika), predstavlja stratešku izjavu Uprave Banke i alat za upravljanje nivoom rizika koje je Banka voljna preuzeti.

Kontrolne funkcije, u okviru ICAAP i ILAAP procesa imaju značajnu ulogu, u okviru *funkcije upravljanja rizicima* se vrši analiza, praćenje i izvještavanje o ICAAP-u i ILAAP-u, provjera strategije i postupaka ocjenjivanja potrebnog kapitala i likvidnosti kao rezultata ICAAP-a i ILAAP-a. *Interna revizija*, kao nezavisna funkcija u banci, vrši ocjenu strategija, politika i postupaka utvrđivanja potrebnog kapitala i likvidnosti kao rezultata ICAAP-a i ILAAP-a srazmjerno rizičnom profilu banke, a *funkcija praćenja usklađenosti poslovanja* prati usklađenost ICAAP-a i ILAAP-a sa zakonskim propisima, podzakonskim aktima i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, kao i internim aktima banke, identifikuje propuste i procijeni rizike koji su posljedica neusklađenosti.

Banka redovno, a najmanje jednom godišnje za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a, provodi testiranje otpornosti na stres za sve značajne rizike i rezultate testiranja otpornosti na stres koristi pri izračunu internih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva.

Na osnovu rezultata provedenog ICAAP procesa za 2020. godinu Banka procjenjuje da raspolaže adekvatnim nivoom internog kapitala, kako za normalne uslove poslovanja, tako i za vanredne stresne situacije.

b) Sažet opis pristupa koje banka koristi za mjerenje, tj. procjenu svih značajnih rizika

Banka minimalno na godišnjoj osnovi vrši sveobuhvatnu procjenu materijalnosti rizika, te utvrđuje značajnost rizika kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju i iste obuhvatiti postupkom ICAAP-a, a pritom uzima u obzir vrstu, opseg i složenost svojih aktivnosti i tržišta na kojem posluje. U skladu s tim, funkcije upravljanja rizicima nastoje osigurati da su svi materijalni rizici identificirani, kvantificirani, kvalificirani, te da se njima upravlja i da se kontinuirano prate. Takođe procjena rizika se vrši i tokom uvođenja novog proizvoda i/ili modifikacije postojećih, prilikom projektnih inicijativa, procesa eksternalizacije i drugih procesa.

Metode koje se koriste za mjerenje rizika se grupišu u sljedeće kategorije:

Kvantitativne metode:

- Napredni metod se zasniva na primjeni modela koji se smatraju najboljom praksom u industriji, imaju visoku složenost, primjenjuju sofisticirane matematičke metode i parametre, a osim toga imaju visok stepen prihvaćanja (npr. IRB rejting alati, napredni VaR modeli). Banka trenutno ne primjenjuje napredne metode.
- Standardni metod se zasniva na primjeni modela koji se karakteriziraju kao modeli sa manje složenosti i sofisticiranosti (npr. nestatistički scoring alati). Kreditni rizik, FX rizik, kamatni rizik u knjizi banke, operativni rizik, rizik likvidnosti i koncentracije kreditnog rizika, rizika likvidnosti, tržišnog i operativnog rizika se procjenjuju primjenom standardne metode.
- Ostale metode se zasnivaju na primjeni strukturiranih metoda koje koriste pretežno stručne prosudbe. Tržišni rizik u knjizi trgovanja, rizik udjela/učešća, IT rizik i rizik telekomunikacijske tehnologije i cyber rizik, rizik eksternalizacije i pravni rizik se procjenjuju primjenom ostalih metoda.

Kvalitativne metode:

- Nekvantificirani modeli se koriste za procjenu rizika koji zbog svoje prirode nisu kvantificirani ili su strukturno procijenjeni pomoću kvalitativne metode. Rizik sekuritizacije, rezidualni rizik, reputacijski rizik, poslovni/strateški rizik, makroekonomski rizik, rizik usklađenosti uključujući rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i rizik prekomjerne finansijske poluge se procjenjuju primjenom kvalitativne metode.

Analiza profila rizika provodi se temeljem kvalitativne i kvantitativne analize, a polazna osnova je objedinjeni pregled vrsta rizika definisanih kroz Okvir taksonomije rizika Grupe, Zakon o Bankama i Odluku o upravljanju rizicima Agencije za bankarstvo FBiH.

Materijalna značajnost rizika je ocijenjena na osnovu jasnih kvantitativnih i kvalitativnih faktora definisanih za svaku vrstu rizika, pri čemu su u isto vrijeme uzete u razmatranje kompleksnost poslovanja Banke kao i specifičnosti okruženja u kojem posluje.

Metodologija procjene vrsta rizika se provodi u dva glavna procesna koraka:

1. Putem kvantitativne i kvalitativne analize na osnovu unaprijed definisanih ključnih indikatora rizika
i/ili
2. Putem kvalitativne analize u obliku upitnika.

Kvalitativna procjena se radi na bazi ekspertnog mišljenja relevantne organizacije koja vrši kontrolu i/ili upravlja predmetnim rizikom. Definisana je tabela za svaki pojedinačan rizik koja sadrži:

- Pokretači rizika (tzv. risk driveri)
- Definisani nivo rizika (nepostojeci, nizak, srednje nizak, srednje visok, visok) te je za svaki nivo dat precizno kriterij ocjene osim za operative rizike
- Ponderi (ekspertno dodjeljen na većem broju se radi o podjednakom učešću pitanja u ukupnoj ocjeni)
- Procjena
- Izgled (buduća očekivanja)
- Komentar na procjenu.

U dijelu izgleda (buduća očekivanja) postoje 4 moguća izborika koja se dodjelju na ekspertnoj procjeni:

- Nema poslovanja,
- Stabilno,
- Pozitivni,
- Negativno.

Prognoza nema uticaj na procjenu materijalnosti ali u kvalitativnom dijelu može služiti za nadjačavanje (korekciju) automatske ocjene.

U određivanju konačne ocjene procjene materijalnosti rizika, vlasnici rizika mogu u izuzetnim slučajevima nadvladati automatizirane ocjene što rezultira povećanjem ili smanjenjem nivoa rizika. Svako nadjačavanje dopušteno je izvršiti samo za jedan bod i potrebno ga je temeljito dokumentovati.

c) Sažet opis postupka ILAAP-a

Banka je implementirala okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja koji je u skladu sa FBA i EU regulatornim okvirom u segmentu likvidnosti.

Uspostavljeni interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) obuhvata sveukupni proces upravljanja likvidnošću i ima za cilj osiguravanje odgovarajuće i dovoljne likvidnosti tokom redovnog poslovanja ali i vanrednim situacijama. Implementirani osnovni principi ILAAP-a obuhvataju:

- Okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja
- Strategiju i plan izvora finansiranja
- Strategiju u vezi sa internim likvidonosnim zahtjevima i upravljanje kolateralima
- Mehanizam raspodjele
- Upravljanje rizikom unutardnevne likvidnosti

- Tesiranje otpornosti rizika likvidnosti na stres
- Plan finansiranja u nepredviđenim okolnostima
- Popratnu dokumentaciju i izvještavanje

ILAAP razmatra dvije perspektive likvidnosti, ekonomsku i normativnu. Pod ekonomskom perspektivom Banka je u stanju da održava kontinuitet poslovanja i upravlja adekvatnošću likvidnosti osiguravajući da su njeni rizici i očekivani odlivi dovoljno pokriveni raspoloživom internom likvidnošću. Pod normativnom perspektivom Banka upravlja adekvatnošću likvidnosti osiguravajući da je u stanju ispuniti sve regulatorne zahtjeve vezane za likvidnost i da se kontinuirano nosi s ostalim internim i vanjskim ograničenjima likvidnosti.

Normativna i ekonomska perspektiva međusobno su povezane i ugrađene u sve materijalne poslovne aktivnosti i odluke.

Interni akt Politika likvidnosti koji uključuje interni akt Plan likvidnosti i izvora finansiranja. U okviru internog akta Plan likvidnosti i izvora finansiranja, Banka uspostavlja izvore finansiranja za naredne tri godine koji su usklađeni sa strategijom poslovanja Banke, kao i redovnim poslovnim planovima, a uvažavajući toleranciju izloženosti riziku (RAS i Prateće mjere). Također, Banka vrši planiranje likvidnosti kroz Plan dnevne likvidnosti, dvosedmični, mjesečni, te kvartalni plan likvidnosti na osnovu budžeta i planskih dokumenata. U slučaju vanrednih okolnosti, Banka je definisala i uspostavila Plan finansiranja u vanrednim okolnostima u cilju očuvanja kontinuiranosti operacija u uslovima krize likvidnosti.

Prilikom implementacije poslovne strategije u obzir su uzeti propisani regulatorni zahtjevi, kao i prihvatljivi nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti u pogledu rizika likvidnosti, što znači da je plan izvora finansiranja pripremljen u skladu sa budžetom, strateškim planom i poslovnim planom Banke. Na osnovu definisanih strateških ciljeva i poslovne politike Banke, a u skladu sa RAS-om i pratećim mjerama koji ujedno predstavljaju glavne vodilje za poslovne odluke Banke, Banka upravlja rizikom likvidnosti uzimajući u obzir ciljanu poziciju likvidnosti koju je Banka definisala kroz okvir za upravljanje likvidnošću.

Rizik likvidnosti se prati kroz redovne regulatorne i interne izvještaje (ALCO izvještaj, Izvještaja Komisije za operativnu likvidnost na dnevnom, dvosedmičnom i mjesečnom nivou, Kvartalni izvještaj o riziku likvidnosti, Izvještaj o izračunu lokalnog i grupnog koeficijenta pokrića likvidnosti, Izvještaj o neto stabilnom finansiranju i dr.).

Banka, na osnovu provedenog ILAAP procesa za 2020. godinu procjenjuje da raspolaže adekvatnim nivoom likvidnosti, kako za normalne uslove poslovanja, tako i za vanredne stresne situacije.

11. NEOPTEREĆENA (NEZALOŽENA) I OPTEREĆENA (ZALOŽENA) IMOVINA

Banka će u skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, informacije o neopterećenoj (nezaloženoj) i opterećenoj (založenoj) imovini objaviti prilikom godišnje javne objave za 2021. godinu.

12. NEKVALITETNA I RESTRUKTUIRANA IZLOŽENOST I STEČENI KOLATERAL

Banka će u skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, informacije o nekvalitetnoj i restrukturiranoj izloženosti i stečenim kolateralom objaviti prilikom godišnje javne objave za 2021. godinu.

Sarajevo, Juni 2021. godine

SKRAĆENICE:

R.br.	Skraćenica	Značenje
1	AER	Omjer založive imovine
2	ALCO	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
3	BCBS	Bazelski komitet za nadzor banaka
4	ECA	Ekonomska adekvatnost kapitala
5	ERM	Okvir Korporativnog upravljanja rizicima
6	FTP	Mehanizam raspodjele
7	ICAAP	Interni proces procjene adekvatnosti kapitala
8	ICT	IT rizik i rizik telekomunikacijske tehnologije
9	ILAAP	Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti
10	LCR	Koeficijent pokrića likvidnosti
11	LtC	Kreditni kljentima
12	LtD	Omjer kredita i depozita
13	NPL	Nekvalitetni krediti
14	NSFR	Koeficijent neto stabilnog finansiranja
15	RAP	Rizikom korigovana cijena
16	SPA	Analiza perioda opstanka
17	RAS	Izjava o preuzimanju rizika
18	RCC	Kapacitet snošenja rizika
19	RMR	Izvještaj o kreditnom riziku
20	VaR	Vrijednost u riziku
21	WLC	Odbor za praćenje kredita
22	EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
23	CLA	Credit loss allowances - rezerve za kreditne gubitke
24	ECL	Expected credit loss - očekivani kreditni gubitak
25	POCI	Purchased or originated credit-impaired assets
26	CCF	Faktor kreditne konverzije
27	ECAI	Vanjska institucija za procjenu kreditnog rizika
28	ECA	Agencija za kreditiranje izvoza
29	FBA	Agencija za bankarstvo FBiH
30	DIR	Direkcija interne revizije
31	SUSR	Sektor upravljanja strateškim rizicima
32	SUKR	Sektor upravljanja kreditnim rizikom
33	DSPONORIS	Direkcija za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost
34	FPU	Funkcija praćenja usklađenosti
35	HR	Direkcija za upravljanje ljudskim resursima

PREGLED POSLOVNICA:

Red.br.	NAZIV	ADRESA
1	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina-Filijala Sarajevo	Zmaja od Bosne 7, Sarajevo
2	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Sarajevo - Poslovnica Importanne	Zmaja od Bosne 7, Sarajevo
3	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Poslovnica Centar	Maršala Tita 15, Sarajevo
4	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Poslovnica Novo Sarajevo	Malta 29, Sarajevo
5	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Poslovnica Vogošća	Jošanička bb, Vogošća
6	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Poslovnica Dobrinja	Bulevar branilaca Dobrinje br: 3,
7	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Poslovnica Ilidža	Samira Čatovića Kobre 2, Sarajevo - Ilidža
8	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Tuzla	Maršala Tita br: 2A, Tuzla
9	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Tuzla - Poslovnica Tuzla	Maršala Tita br: 2A, Tuzla
10	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Tuzla - Poslovnica Gračanica	Fridriha Oglara 8, Gračanica
11	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Tuzla - Poslovnica Živinice	Alije Izetbegovića 22, Živinice
12	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Tuzla - Poslovnica Gradačac	Husein kapetana Gradašćevića bb, Gradačac
13	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Tuzla - Poslovnica Lukavac	Septembarska bb, Lukavac
14	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Tuzla - Poslovnica Brčko	Bulevar mira 30, Brčko
15	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Visoko	Alije Izetbegovića 16, Visoko
16	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Visoko - Poslovnica Visoko	Alije Izetbegovića 16, Visoko
17	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Visoko - Poslovnica Fojnica	Bosanska 94, Fojnica
18	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica	Maršala Tita 9, Zenica
19	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Zenica Centar	Maršala Tita 9, Zenica
20	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Zenica - Aska Borića	Aska Borića 23, Zenica
21	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Žepče	Prva bb, Žepče
22	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Kakanj	Alije Izetbegovića 67, Kakanj
23	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Tešanj	Alije Izetbegovića 6, Tešanj
24	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Jelah	Maršala Tita bb, Jelah
25	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Maglaj	Viteška bb, Maglaj
26	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Travnik	Bosanska bb - robna kuća Borac, Travnik
27	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Bugojno	Trg Zlatnih ljljana 3, Bugojno
28	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Zenica - Poslovnica Vitez	Poslovni centar 96, u sklopu objekta ECONOMIC doo Vitez
29	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Mostar	Husnije Repca bb, Mostar

30	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Mostar - Poslovnica Stari Grad	Husnije Repca bb, Mostar
31	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Mostar - Poslovnica Mostar	Kneza Domagoja 12A, Mostar
32	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Mostar - Poslovnica Jablanica	Putnikova bb, Jablanica
33	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Mostar - Poslovnica Konjic	Željeznička bb, Konjic
34	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Bihać	Bosanska bb, Bihać
35	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Bihać - Poslovnica Bihać	Bosanska bb, Bihać
36	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Bihać - Poslovnica Ključ	Branilaca BiH bb, Ključ
37	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Bihać - Poslovnica Bihać	Petog Korpusa 1, Bihać
38	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Bihać - Poslovnica Cazin	Trg Zlatnih ljljana bb, Cazin
39	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Bihać - Poslovnica Sanski Most	Mahala 2, Sanski Most
40	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Banjaluka	Vase Pelagića 10, Banjaluka
41	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Banjaluka - Poslovnica Banjaluka	Vase Pelagića 10, Banjaluka
42	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Banjaluka - Poslovnica Prijedor	Svetosavska bb, Prijedor
43	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Banjaluka - Poslovnica Doboj	Nemanjina 64, Doboj
44	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Goražde	Alije Hodžića 3, Goražde
45	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Goražde - Poslovnica Goražde	Alije Hodžića 3, Goražde
46	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Bijeljina	Gavrila Principa 73. i Filipa Višnjića 1, Bijeljina
47	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina - Filijala Bijeljina - Poslovnica Bijeljina	Gavrila Principa 73. i Filipa Višnjića 1, Bijeljina